

Budsjett 2012

© Norges forskningsråd 2012

Norges forskningsråd
Postboks 2700 St. Hanshaugen
0131 OSLO
Telefon: 22 03 70 00
Telefaks: 22 03 70 01
bibliotek@forskningsradet.no
www.forskningsradet.no/

Publikasjonen kan bestilles via internett:
www.forskningsradet.no/publikasjoner

eller grønt nummer telefaks: 800 83 001

Grafisk design omslag: Design et cetera AS
Foto/ill. omslagsside:
Trykk: 07 Gruppen/Norges forskningsråd
Opplag: 400

Oslo, februar 2012
ISBN 978-82-12-03043-5 (trykksak)
ISBN 978-82-12-03044-2 (pdf)

Innholdsfortegnelse

Budsjett 2012	5
1 Innledning	9
2 Inntekter	10
2.1 FoU-inntekter.....	10
2.2 Inntekter til administrasjon.....	11
3 Fordeling av budsjettet.....	12
3.1 Fordeling på virkemidler	12
3.2 Forskningsmeldingens prioriteringer.....	13
3.3 Fordeling på MRS-målene.....	16
3.4 Fordeling på divisjoner og staber	18
4 Departementene	19
4.1 Kunnskapsdepartementet.....	19
4.2 Nærings- og handelsdepartementet.....	25
4.3 Olje- og energidepartementet	28
4.4 Fiskeri- og kystdepartementet.....	29
4.5 Landbruks- og matdepartementet	31
4.6 Miljøverndepartementet.....	32
4.7 Helse- og omsorgsdepartementet.....	34
4.8 Utenriksdepartementet.....	35
4.9 Samferdselsdepartementet	37
4.10 Kommunal- og regionaldepartementet	38
4.11 Arbeidsdepartementet	39
4.12 Justis- og sikkerhetsdepartementet	40
4.13 Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.....	40
4.14 Finansdepartementet	41
4.15 Kulturdepartementet	41
4.16 Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet	42
5 Virkemidler, programmer og aktiviteter	43
5.1 Programmer	43
4.2 Frittstående prosjekter	61
4.3 Infrastruktur og institusjonstiltak.....	66
4.4 Nettverkstiltak	72
4.5 Diverse FoU- relaterte tiltak.....	76
4.6 Felleskostnader	78
6 Divisjoner og enheter	81
6.1 Divisjon for energi, ressurser og miljø	81
5.2 Divisjon for innovasjon	86
6.2 Divisjon for samfunn og helse.....	92
6.3 Divisjon for vitenskap.....	98
6.4 Administrasjon.....	107
6.5 Administrerende direktørs stab.....	108

Vedlegg 1. Oversikt over departementenes deltagelse i programmer i 2012, med angivelse av alle finansierende departement.

1 Innledning

Definisjoner og inndelinger

Dette dokumentet – Budsjettbok 2012 – gir en samlet fremstilling av Forskningsrådets inntekter i 2012 så langt disse er kjent pr 1. januar 2012. Dokumentet gir først en overordnet beskrivelse av de samlede inntekter. Deretter en redegjørelse for inntektene fra det enkelte departementet, hvilke føringer som er knyttet til inntektene, og Forskningsrådets fordeling av disse på divisjoner og enheter i Forskningsrådet. Til slutt gis det en detaljert redegjørelse for hvordan divisjonene og enhetene har anvendt de tildelte midler på aktiviteter og programmer. Hovedstyret vedtok budsjett 2012 på sitt møte i desember 2011. Fordelingene mellom divisjonene, og divisjonenes forslag til fordeling av de tildelte rammer, er i all hovedsak fastsatt gjennom statsbudsjettet og departementenes tildelingsbrev, som i sin tur i stor grad er basert på Forskningsrådets budsjettforslag.

Forskningsrådets budsjett 2012 er på 7,432 mrd. kroner. Forskningsrådets inntekter og utgifter inndeles etter ulike dimensjoner. Et hovedskille på inntektssiden er distinksjonen mellom midler til FoU-formål og midler til administrasjonsformål. I 2012-budsjettet utgjør inntekter til FoU-formål 7,165 mrd. kroner, mens inntekter til drift av Forskningsrådets administrasjon utgjør 266,5 mill. kroner. Deler av inntektene til FoU-formål benyttes også til administrasjon. Forskningsrådets inntekter kommer fra 16 ulike departement, fra alle departement unntatt Forsvarsdepartementet. Forskningsrådet mottar i tillegg noen midler fra private og offentlige kilder som ikke bevilges over statsbudsjettet. Disse omtales som Diverseinntekter. Forskningsrådet får også tilsagnsfullmakter over enkelte departement. Dette er en fullmakt til å tildele prosjektbevilgninger inntil et visst nivå ut over den inntekt Forskningsrådet har mottatt. Forskningsrådet regnskapsfører tilsagnsfullmakten som en inntekt det året den blir gitt. En videreført tilsagnsfullmakt inntektsføres ikke.

På utgiftssiden inndeles budsjettet i virkemidler, hovedaktiviteter og aktiviteter. Dette utgjør en hierarkisk inndeling hvor midlene telles en gang. På øverste nivå er dette en inndeling etter program, frittstående prosjekter, infrastruktur og institusjonelle tiltak, nettverkstiltak, diverse FoU-relaterte aktiviteter m.m. I tillegg inndeles utgiftssiden etter en rekke forskningspolitiske dimensjoner, hvor forskningsmeldingens målområder utgjør den viktigste. I Budsjett 2012 vil utgiftene inndeles etter målområdene forskningsmeldingen Klima for forskning. Utgiftsbudsjettet inndeles også etter de MRS-målene som er satt for Forskningsrådet og den organisatoriske inndelingen.

I Budsjettbok 2012 redegjøres det for tre budsjett-typer. Dette er Årets budsjett 2011, Revidert 2011, og Budsjett 2012. Årets budsjett 2011 er inntekter og utgifter gitt gjennom Statsbudsjett 2011 og departementenes tildelingsbrev, slik disse er kjent pr 1. januar 2011. Revidert budsjett 2011 består av Årets budsjett 2011 pluss tildelinger gitt gjennom året 2011. Revidert budsjett ligger svært tett opp mot det som vil bli de regnskapsførte inntekter i 2011. Revidert budsjett 2011 er ikke gjennomgående avstemt i hele dokumentet, siden revidert budsjett ikke er avsluttet før dette dokumentet produseres. Revidert budsjett 2011 og regnskapsførte inntekter er ikke identisk, siden enkelte mindre inntekter ikke tas med i revidert budsjett. Budsjett 2012 tilsvare typemessig årets budsjett, men omhandler inneværende års budsjett.

2 Inntekter

2.1 FoU-inntekter

Forskningsrådets bevilgning til FoU-formål fra departementene får en vekst på 133 mill. kroner i 2012 sett i forhold til Årets budsjett 2011, eller en vekst på 126 mill. kroner sett i forhold til Revidert budsjett 2011. Samlet tildeling fra departementene er på 7 mrd. kroner i 2012. I tillegg er det forventet 165 mill. kroner i Diverseinntekter. Dette gir et samlet budsjett til FoU-formål på 7,166 mrd. kroner i 2012. I tillegg kommer administrasjonsbevilgningen fra Kunnskapsdepartementet på 266,5 mill. kroner.

Tabell 1.1. Budsjett 2012 fordelt på FoU-inntekter og administrasjonsinntekter. 1000 kroner.

	Årets	Revidert	Årets	Økning		Endring pst	
	budsjett	budsjett	budsjett	År. bud 2011	Rev. bud 2011	År. bud. 2011	Rev. bud. 2011
	2011	2011	2012	År. bud. 2012	År. bud. 2012	År. bud. 2012	År. bud. 2012
FoU-inntekter fra departementer	6 866 950	6 874 234	7 000 435	133 485	126 201	1,9 %	1,8 %
Diverse inntekter	123 893	189 995	165 472	41 580	-24 523	33,6 %	-12,9 %
Sum FoU-inntekter	6 990 842	7 064 229	7 165 907	175 065	101 678	2,5 %	1,4 %
KDs administrasjonsbevilgning	258 492	258 492	266 500	8 008	8 008	3,1 %	3,1 %
Andre inntekter og avsetninger	2 000	2 000		-2 000	-2 000	-100,0 %	-100,0 %
Sum inntekter	260 492	260 492	266 500	6 008	6 008	2,3 %	2,3 %
Totalt	7 251 334	7 324 721	7 432 407	181 073	107 686	2,5 %	1,5 %

Statsbudsjettet 2012 innebærer at det gis ingen eller liten vekst til Forskningsrådets hovedprioriteringer for 2012, bortsett fra Fri prosjektstøtte. Det innebærer at for hovedprioriteringen *Åpen konkurransearena for næringsliv og forskere* innfris den delen som går mot Fri prosjektstøtte, mens Brukerstyrt innovasjonsarena kun videreføres i nullvekst. Til Fri prosjektstøtte gis det en vekst på 100 mill. kroner, som sammen med Fellesløftet fra universitetene kan gi en vekst-ramme på 200 mill. kroner til Fri prosjektstøtte. Hovedprioriteringene fra Budsjettforslag 2012 *Energi og miljøteknologi, Klimaendringer og klimapolitikk* og *Vitenskapelig utstyr og forskningsinfrastruktur* gis ikke vekst, men har på de tilhørende programmene fått minimale justeringer opp eller ned, slik at områdene i realiteten videreføres i nullvekst.

På øvrige områder er det gitt en prisjustering til forskningsinstituttene, samtidig som ett nytt institutt (Nansensenteret) er tatt inn i basisbevilgningsordningen. I tillegg er det gitt en bevilgning for å stimulere instituttene, til deltagelse i EUs rammeprogram, i samarbeid med næringslivet. Samlet utgjør veksten mot instituttsektoren 56 mill. kroner. Forskningsrådet har også fått en bevilgning til nye forskerskoler for å styrke doktorgradsutdanningen innenfor profesjonsfagene. På andre områder er det kun minimale justeringer.

Samlet er det et meget svakt budsjett for Forskningsrådet, som i realiteten innebærer en realnedgang i bevilgningen. Den store veksten til Fri prosjektstøtte har også i stor grad fremkommet gjennom omprioriteringer i nullvekst, blant annet ved at Gaveforsterkningsordningen er avviklet.

Tabell 1.2. FoU-inntekter til Forskningsrådet over statsbudsjettet 2011 - 2012. 1000 kroner.

	Årets	Revidert	Årets	Økning		Endring pst	
	budsjett	budsjett	budsjett	År. bud 2011	Rev. bud 2011	År. bud 2011	Rev. bud. 2011
	2011	2011	2012	År. bud. 2012	År. bud 2012	År. bud 2012	År. bud 2012
Kunnskapsdepartementet	2 757 503	2 771 125	2 806 299	48 796	35 174	1,8 %	1,3 %
Nærings- og handelsdept.	1 337 000	1 337 000	1 360 000	23 000	23 000	1,7 %	1,7 %
Olje- og energidepartementet	722 000	722 000	718 000	-4 000	-4 000	-0,6 %	-0,6 %
Fiskeri- og kystdepartementet	344 060	344 060	344 320	260	260	0,1 %	0,1 %
Landbruks- og matdepartementet	440 923	443 180	454 627	13 704	11 447	3,1 %	2,6 %
Miljøverndepartementet	322 837	323 537	333 525	10 688	9 988	3,3 %	3,1 %
Helse- og omsorgsdepartementet	271 388	271 388	289 631	18 243	18 243	6,7 %	6,7 %
Utenriksdepartementet	230 073	219 323	245 950	15 877	26 627	6,9 %	12,1 %
Samferdselsdepartementet	150 800	150 800	155 500	4 700	4 700	3,1 %	3,1 %
Kommunal- og regionaldep.	90 200	93 000	93 000	2 800	-	3,1 %	0,0 %
Arbeidsdepartementet	118 575	122 540	122 710	4 135	170	3,5 %	0,1 %
Justisdepartementet	10 000	10 490	8 284	-1 716	-2 206	-17,2 %	-21,0 %
Barne-, likest.- inkl.dept	27 400	27 400	28 250	850	850	3,1 %	3,1 %
Finansdepartementet	18 800	18 800	18 800	-	-	0,0 %	0,0 %
Kulturdepartementet.	10 762	4 762	6 910	-3 852	2 148	-35,8 %	45,1 %
Fornyings-, adm.og kirkedept.	14 629	14 829	14 629	-	-200	0,0 %	-1,3 %
Sum departementene	6 866 950	6 874 234	7 000 435	133 485	126 201	1,9 %	1,8 %
Diverse inntekter	123 893	189 995	165 472	41 580	-24 523	33,6 %	-12,9 %
Total sum	6 990 842	7 064 229	7 165 907	175 065	101 678	0	-0

2.2 Inntekter til administrasjon

Administrasjonsbudsjettet dekker Forskningsrådets administrative virksomhet, dvs. lønn og øvrige personalkostnader, IT, leie av lokaler og andre driftskostnader. Administrasjonsbudsjettet dekkes av en egen administrasjonsbevilgning fra KD og fra refusjoner fra FoU-budsjettet fra alle departementer. Kunnskapsdepartementet har bevilget 266,5 mill. kroner over kap. 285 til Forskningsrådets administrasjon. Dette innebærer en vekst på 8 mill. kroner fra 2011. Refusjonene fra FoU-budsjett kommer over rekke ulike programmer og aktiviteter finansiert fra samtlige departementer som bidrar med FoU-inntekter til Forskningsrådet. Refusjonsinntektene utgjør 213 mill. kroner i 2012, en vekst på 39,2 mill. kroner fra 2011. Veksten er først og fremst knyttet til fullrefusjonsstillinger, det vil si helt spesifikke oppgaver pålagt av departementene. I tillegg mottar Forskningsrådet midler til administrasjon knyttet til personale som bidrar inn i ERAnet-prosjekter og CSA-prosjekter.

Tabell 1.3. Administrasjons budsjett 2012, inntekter til administrasjon. 1000 kroner

	Årets	Revidert	Årets	Økning		Endring pst	
	budsjett	budsjett	budsjett	År. bud 2011	Rev. bud 2011	År. bud 2011	Rev. bud. 2011
	2011	2011	2012	År. bud. 2012	År. bud 2012	År. bud 2012	År. bud 2012
KDs administrasjonsbevilgning	258 492	258 492	266 500	8 008	8 008	3,1 %	3,1 %
Programrefusjoner	163 150	174 274	213 481	50 331	39 207	30,8 %	22,5 %
Andre inntekter & avsetninger	2 000	2 000	0	-2 000	-2 000	-100,0 %	-100,0 %
Totalt	423 642	434 766	479 981	56 339	45 215	-66 %	-74 %

3 Fordeling av budsjettet

3.1 Fordeling på virkemidler

Forskningsrådets aktiviteter og programmer er inndelt i ulike hovedaktiviteter som igjen samles i ulike virkemidler. Tabellen under viser hvordan Forskningsrådets FoU-inntekter fordeler seg på virkemidler og hovedaktiviteter. Nedenfor følger en kort gjennomgang av de viktigste endringene fra 2011 til 2012.

Tabell 2.1. FoU-budsjett 2012 fordelt på virkemidler og hovedaktiviteter.. 1000 kroner.

	Årets	Årets	Økning	Endring pst
	budsjett	budsjett	År. bud 2011	År. bud. 2011
	2011	2012	År. bud. 2012	År. bud 2012
Programmer	3 399 530	3 341 166	-58 363	-1,7 %
Brukerstyrte innovasjonsprogr	972 956	951 406	-21 549	-2,2 %
Grunnforskningsprogrammer	172 366	179 214	6 848	4,0 %
Handlingsrettede programmer	920 203	952 841	32 638	3,5 %
Store programmer	1 334 005	1 257 705	-76 300	-5,7 %
Frittstående prosjekter	752 623	851 850	99 227	13,2 %
Fri prosjektstøtte	521 820	621 820	100 000	19,2 %
Andre grunnforskningsprosjekt	57 880	57 880	0	0,0 %
Internasjonal prosjektstøtte	78 578	77 805	-773	-1,0 %
Andre frittstående prosjekter	94 345	94 345	0	0,0 %
Infrastruktur og inst. tiltak	2 072 454	2 174 016	101 562	4,9 %
Basisbevilgninger	882 279	938 766	56 487	6,4 %
Strategisk institusjonsstøtte	177 370	184 903	7 533	4,2 %
SFF/SFI/FME	578 060	614 100	36 040	6,2 %
Vitensk, utstyr, datab., saml	335 400	335 800	400	0,1 %
Andre infrastrukturtiltak	99 345	100 447	1 102	1,1 %
Nettverkstiltak	430 047	474 933	44 886	10,4 %
Systemtiltak	208 950	218 950	10 000	4,8 %
Nasj. stimul.tiltak,møteplass	37 800	57 900	20 100	53,2 %
Internasjonale nettverkstiltak	183 297	198 083	14 786	8,1 %
Diverse FoU-rel. aktiviteter	127 053	125 452	-1 601	-1,3 %
Inform./formdl./ publisering	69 890	66 348	-3 542	-5,1 %
Planlegging/utredn./evaluering	57 163	59 104	1 941	3,4 %
Disposisjonsfond	14 747	12 838	-1 909	-12,9 %
Disposisjonsfond	14 747	12 838	-1 909	-12,9 %
Felleskostnader	37 100	40 525	3 425	9,2 %
Sekretariater	37 100	40 525	3 425	9,2 %
Forvaltning	157 289	145 127	-12 162	-7,7 %
Særskilte forvaltningsoppdrag	157 289	145 127	-12 162	-7,7 %
Total sum	6 990 842	7 165 907	175 065	2,5 %

Brukerstyrte innovasjonsprogrammer fremstår samlet med en nedgang. Dette er knyttet til kuttet på CLIMIT og en svak nedgang Matprogrammet. *Grunnforskningsprogrammene* får en svak økning som følge av opptrappingen på Samfunnsutviklingens kulturelle forutsetninger.

Handlingsrettede programmer får en viss vekst knyttet til Russlandprogrammet, NORGLOBAL, Latin-Amerikasatsingen og opptrappingen av Biobanker. *Store program* framviser en større reduksjon i alt vesentlig knyttet til avslutningen av FUGE og opprettelsen av BIOTEK2021, i tillegg til en viss reduksjon på HAVBRUKS.

Fri prosjektstøtte har fått en betydelig vekst på 100 mill. kroner. I tillegg til at Fellesløftet med universitetene skal bidra med omtrent 100 mill. kroner. Universitetenes bidrag framgår ikke av tabellen. *Andre grunnforskningsprosjekter, Andre frittstående prosjekter* og *Internasjonal prosjektstøtte* videreføres på samme nivå.

Rammen til *Basisbevilgninger* øker noe ved at et nytt institutt (Nansensenteret) er tatt inn i ordningen, men først og fremst ved at det er etablert en ny ordning som skal stimulere instituttene til økt deltagelse i EUs rammeprogram. Det er gitt priskompensasjon til alle instituttgruppene, bortsett fra de teknisk-industrielle instituttene. *Strategisk institusjonsstøtte* øker noe som følge av økt avsetning til oppfølging av evalueringen av enkelte av mat-nat-fagene. *SFI-satsingen* øker i tråd med opptrappingsplanen for 2. runde med SFI. *Vitenskapelig utstyr* og *Andre infrastruktureltak* videreføres på samme nivå.

Systemtiltak har en liten vekst knyttet til kommersialiseringstiltaket FORNY2020. *Nasjonale stimuleringsiltak* øker som følge av bevilgning til ny forskerskole mot profesjonsutdanningene. *Internasjonale nettverkstiltak* øker som følge av at Forskningsrådet har overtatt sekretariatsansvaret for de Nordiske samarbeidsnemndene for samfunnsvitenskap og humaniora. Endringene under *Diverse FoU* er knyttet til avslutning/start av ulike utredninger/følgeevalueringer.

Disposisjonsfond er ufordelte midler fra OED som skal brukes til strategiske fellesfunksjoner, informasjon og internasjonalisering. *Forvaltningsoppdrag* videreføres omtrent på samme nivå, selv om Gaveforsterkningsordningen er avvirket. Dette kommer av at under denne hovedaktiviteten er også Forskningsrådets ansvar for oppfølging av Marint verdiskapingsprogram plassert.

3.2 Forskningsmeldingens prioriteringer

I tabellen nedenfor er Forskningsrådets budsjett fordelt på de ni målområdene i forskningsmeldingen *Klima for forskning*. I avgrensningen av de ulike målområdene er det lagt vekt på å spesifisere hvordan målene relateres til ulike deler av Forskningsrådets budsjett, samtidig som det er forsøkt å unngå for stort overlapp mellom de ulike områdene. Det er lagt vesentlig vekt på hvor forskningsmeldingen selv har omtalt Forskningsrådets aktiviteter.

Samlet sett innebærer Budsjett 2012 bare små endringer sett i forhold til 2011. Dette kommer av at Forskningsrådet har fått relativt beskjeden vekst i 2012. Endringen mellom årene kommenteres nedenfor i forhold til Årets budsjett 2011 og Årets budsjett 2012.

Tabell 2.2 FoU-budsjett 2012 fordelt på målområdene i forskningsmeldingen Klima for forskning, 1000 kroner.

	Årets budsjett 2011	Revidert budsjett 2011	Årets budsjett 2012
Globale utfordringer	1 318 931	1 328 908	1 312 032
Bedre helse og helsetjenester	726 703	726 144	752 747
Velferd og forskningsbasert profesjonsutøvelse	232 727	247 682	242 958
Kunnskapsbasert næringsliv i hele landet	767 908	767 547	804 908
Næringsrelevant forskning på strategiske områder	1 909 716	1 930 464	1 920 170
Velfungerende forskningssystem	3 341 769	3 396 649	3 394 333
Høy kvalitet i forskningen	1 792 621	1 782 286	1 753 930
Internasjonalisering av forskningen	548 391	577 201	571 488
Effektiv utnyttelse av resultater og ressurser	298 714	308 035	303 949

Globale utfordringer

Målsettingen i forhold til Globale utfordringer omfatter først og fremst forskning som bidrar til å møte de store utfordringene menneskeheten står ovenfor. Dette gjelder særlig forskning som kan bidra til fattigdomsreduksjon, klimarelatert forskning, forskning om tap av biologisk mangfold, forskning på miljøvennlig energi, forskning om økt bærekraftig matproduksjon globalt, samfunnsforskning som kan bidra til fred, demokrati og menneskerettigheter, og tiltak som bidrar til oppbygging av forskningskapasitet i utviklingsland. Det er kun mindre endringer i innsatsen i fra 2011 til 2012.

Bedre helse og helsetjenester

Målområdet Bedre helse og helsetjenester omfatter forskning som bidrar til kunnskap om helse og helsefremmende forhold, forebygging, reduksjon og behandling av sykdommer og funksjonsbegrensninger, og organisering og effektivisering av tjenestene i helse- og omsorgssektoren. Forskningen dekker særlig fagfelt og temaer som basale biomedisinske fag, kliniske fag og samfunnsmedisin, men også enkelte samfunnsfag. Hovedinnsatsen er rettet mot en videreføring av de etablerte helseforskningsprogrammene. Endringen er knyttet til en svak vekst til satsingen på biobanker og helseforskningsprogrammene.

Velferd og forskningsbasert profesjonsutøvelse

Målområdet omfatter samfunnsforskning som tar sikte på å øke forståelsen av familien, velferdsordningene, utdanningssystemet, arbeidslivet og sammenhengen mellom dem, og hvor demokrati, integrering, sosial ulikhet, omsorg og oppvekst er viktige forskningsområder. Også profesjonsrettet forskning som bidrar til en bedre profesjonsutøvelse omfattes av målområdet. Veksten er knyttet til blant annet opptrapping av utdanningsforskningen og forskerskoler innenfor profesjonsfagene.

Kunnskapsbasert næringsliv i hele landet

Forskning knyttet til målområdet Kunnskapsbasert næringsliv er i budsjettmessig sammenheng avgrenset til de tematiske- og bransjeuavhengige forsknings- og innovasjonsvirkemidlene. Dette betyr at det først og fremst er Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA), Virkemiddel for regional FoU og innovasjon (VRI), Nærings-Ph.d, SkatteFUNN og SFI som bidrar til oppfølgingen av målet. Endringen er knyttet til opptrappingsplanen for 2. runde av SFI-ordningen.

Næringsrelevant forskning på strategiske områder

Forskning knyttet til målområdet Næringsrelevant forskning er i budsjettmessig sammenheng avgrenset til de tematiske- og bransjerettede forsknings- og innovasjonsvirkemidlene. Forskningsmeldingen har utpekt seks temaområder og tre teknologiområder. De tematiske er Mat, Marin, Maritim, Energi, Miljø, Reiseliv, mens de teknologiske er IKT, Bioteknologi og Material/nanoteknologi. Dette betyr at Forskningsrådets innsats først og fremst er knyttet til innovasjons- og kompetanseprosjekter innenfor programmene, men også enkelte næringsrelevante forskerprosjekter på de ulike tema og teknologiområdene vil omfattes. Det er kun mindre endringer i innsatsen i fra 2011 til 2012.

Et velfungerende forskningssystem

Forskning knyttet til det tverrgående målet om Et velfungerende forskningssystem omfatter først og fremst virkemidler og støtteformer hvis hovedformål er å sikre samarbeid, arbeidsdeling og nettverk, men også strategisk kunnskaps- og kompetanseoppbygging ved den enkelte institusjon. Dette innebærer at basisbevilgninger, forskningsinfrastruktur, senterordningene, institusjonsforankrede strategiske ordninger og nettverkstiltak er støtteordninger som bidrar til målområde. Endringen er knyttet til prisjusteringen av basisbevilgningene til instituttene, en ny stimuleringsordning for instituttens EU-deltagelse og opptrappingsplanen for 2. runde av SFI-ordningen.

Høy kvalitet i forskningen

Forskning knyttet til det tverrgående målet om Høy kvalitet omfatter først og fremst det som tradisjonelt har vært ansett som de *særskilte* kvalitetsvirkemidlene i Forskningsrådet. Det innebærer at dette omfatter støtteformer hvis hovedformål er å fremme høy vitenskapelig kvalitet gjennom nasjonale konkurransearenaer. Normalt er dette fri prosjektstøtte, SFF, YFF, de fagorienterte grunnforskningsprogrammene, grunnforskningsandelen av Store programmer og satsingen på forskningsinfrastruktur. Nedgangen er knyttet til avslutningen av Gaveforsterkningsordningen og avslutningen av FUGE. Reduksjonen i satsingen på disse områdene oppveier veksten til Fri prosjektstøtte og forskerskoler.

Internasjonalisering av forskningen

Internasjonalisering omfatter internasjonalt forskningssamarbeid, internasjonal mobilitet, særskilte tiltak for å gjøre Norge til attraktivt vertsland for forskning, og tiltak som bidrar til oppbygging av forskningskapasitet i utviklingsland. Nordisk, europeisk og bilateralt samarbeid inngår. Internasjonaliseringstiltak innenfor det enkelte program omfattes av målområdet. Hovedutfordringen er knyttet til stimulerings- og posisjoneringstiltak i forhold til EUs rammeprogram og randsoneaktiviteter og styrking av det bilaterale samarbeidet. Veksten er knyttet til stimuleringsordningen for instituttens deltagelse i EU-forskningen og overføring av sekretariatsansvaret for NOS-nemndene til Norge.

Effektiv utnyttelse av resultater og ressurser

Målområdet Effektiv utnyttelse av resultater og ressurser omfatter først og fremst det enkelte programs innsats knyttet til formidling, informasjon og ulike typer arrangementer, til arbeidet med kunnskapsgrunnlaget og til Forskningsrådets målrettede kommersialiseringsaktiviteter. Veksten er knyttet til en svak vekst til kommersialiseringsaktivitetene.

3.3 Fordeling på MRS-målene

Fra 2010 er det innført en nytt MRS-system for Forskningsrådets virksomhet. Gjennomgangen nedenfor viser hvordan Budsjett 2012 vil bidra til å nå målene i det nye MRS-systemet. I gjennomgangen vises det på et helt overordnet nivå hvilke virkemidler og hovedaktiviteter som inngår i de enkelte mål og delmål. Denne målstrukturen overlapper på flere mål og delmål, slik at den samme innsatsen vil bidra på flere enn ett mål eller delmål. Enkelte av delmålene har i begrenset grad budsjettmessige implikasjoner. Tallene er grovestimater basert på mestkriteriet.

Tabell 2.4. FoU-budsjett 2012 fordelt på MRS-målene for Forskningsrådet. 1000 kroner.

	Årets budsjett 2011	Revidert budsjett 2011	Årets budsjett 2012
Delmål 1.1 Prioriterte områder	3 687 278	3 747 416	3 658 701
Delmål 1.2 Grunnleggende forskning	1 398 746	1 402 038	1 471 534
Delmål 1.3 Bredde av innovasjon	917 245	918 719	946 245
Delmål 1.4 Mer i næringslivet	2 237 614	2 257 104	2 148 579
Delmål 1.5 Sektorens behov	3 577 524	3 592 796	3 633 802
Delmål 1.6 Internasjonalt samarbeid	431 551	479 998	497 844
Delmål 2.1 Sammenheng internasjonalt	431 551	481 568	493 844
Delmål 2.2 Effektiv utnyttelse	0	0	0
Delmål 2.3 Dynamisk arbeidsdeling	4 388 490	4 345 721	4 429 218
Delmål 2.4 Forskningsinstituttene	904 879	907 734	961 366
Delmål 3.1 Forskningsformidling	77 600	78 557	80 358
Delmål 3.2 Kommersialisering	160 300	160 300	168 450
Delmål 3.3 Kunnskapsgrunnlag	74 159	77 558	82 910

Mål 1: Økt kvalitet, kapasitet og relevans i norsk forskning i hele landet.

Delmål 1.1: Styrket forskning på nasjonalt prioriterte områder.

Delmålet omfatter de tematiske- og teknologiske prioriteringer i forskningsmeldingen *Klima for forskning* og innebærer forskning på målområdene Globale utfordringer, Velferd, Helse, og tema- og teknologiområdene under målområdet Strategisk næringsrettet forskning. Innsatsen realiseres først og fremst gjennom de Store programmene, innovasjonsprogrammene og deler av de handlingsrettede programmene, men også Fri prosjektstøtte innenfor medisin og helse. Programmer og aktiviteter som er merket med nær halvparten (mer en 40 %) av innsatsen på forskningsmeldingens målområder regnes med i målområdet. Reduksjonen er knyttet først og fremst knyttet til en omprioritering i forbindelse med avslutningen av FUGE. I tillegg har det vært en rekke mindre endringer på satsinger knyttet til de ulike målområdene, som veksten til Humane biobanker, Utdanning 2020, Nordområdene og Russland, reduksjonen på Climit og Havbruks m.m.

Delmål 1.2: Styrket bredde av langsiktig grunnleggende forskning og konsentrasjon av ressurser rundt den beste forskningen.

Delmålet omfatter Fri prosjektstøtte, Grunnforskningsprogrammene, Forskningsinfrastruktur, YFF og SFF. Veksten er i all hovedsak knyttet til satsingen på Fri prosjektstøtte, men også opptrappingen på SAMKUL-programmet.

Delmål 1.3: Styrket bredde av forskningsbasert innovasjon og konsentrasjon av ressurser rundt de beste forsknings- og innovasjonsmiljøene.

Det er først og fremst BIA, SFI, og FME-sentrene, Virkemiddel for regional innovasjon (VRI) og Nærings-Phd som bidrar til å følge opp delmålet, men også enkelte av innovasjonsprogrammene. Endringen er knyttet til opptrappingen av 2. runde SFI.

Delmål 1.4: Mer forskning i næringslivet. Både i bredden og spiss.

Delmålet omfatter tiltak direkte rettet mot næringslivet, det vil si anvendelsen av søknadstypene innovasjonsprosjekter (IPN) og kompetanseprosjektet (KPN), som finansieres gjennom innovasjonsprogrammene og de Store programmene. Programmer og aktiviteter som har minst 40 % av innsatsen som IPN og KPN regnes med i målområdet. Reduksjonen er knyttet til omprioriteringer i forbindelse med avslutningen av FUGE.

Delmål 1.5: Styrket forskning i tråd med sektorenes og forvaltningens kunnskapsbehov.

Dette omfatter alle midlene, eksklusiv basisbevilgningene og sentersatsingene, til de sektorrettede departementene (alle departementer minus KD og NHD). På KD er det kun høgskoleavdelingens midler plassert under delmål 1.5, mens på NHD er det kun de brukerstyrte innovasjonsprogrammene som er tatt med. Økningen er knyttet til mindre endringer i sektorrettede programmer og satsinger.

Delmål 1.6: Styrket utbytte fra internasjonalt forskningssamarbeid.

Det er særlig de rettede internasjonaliseringstiltakene, som bilat-ordningen, posisjonierungs-ordning, JTI-deltagelse, følgeforskningsprogrammer, ERA-NET-deltagelse, EU-informasjon, men også programmer med internasjonalisering som viktigste formål, som bidrar til delmålet. Økningen er knyttet til den ny STIM-EU satsingen for instituttene, og til at Forskningsrådet har overtatt sekretariatsansvaret for NOS-nemndene.

Mål 2: God ressursutnyttelse og hensiktsmessig arbeidsdeling, samhandling og struktur i forskningssystemet.

Delmål 2.1: God sammenheng mellom nasjonal forskningsinnsats og internasjonalt forskningssamarbeid.

Tiltakene er de samme som beskrevet under delmål 1.6.

Delmål 2.2: Merverdi gjennom effektiv utnyttelse av forskningsbevilgningene.

Dette omfatter arbeid med FoU-administrative arbeidsformer, programdrift, koordinering av ressurser i og mellom programmer, og framdrift og gjennomføring i programmer og aktiviteter. Det er ikke knyttet midler til dette delmålet, siden størrelsen omfatter deler av administrasjonsbudsjettet og programrefusjoner.

Delmål 2.3: Dynamisk og effektiv samhandling og arbeidsdeling i forskningssystemet.

De viktigste tiltakene er knyttet til sentersatsingene, programmene, forskningsinfrastruktur og nettverkstiltak. Også de institusjonelle tiltakene bidrar til delmålet. Alle disse virkemidlene har samhandling og arbeidsdeling som sentrale perspektiver for innsatsen. Veksten er knyttet til opptrappingen av SFI, STIM-EU-satsingen, forskerskoler og mindre endringer på de sektorrettede programmene.

Delmål 2.4: Ivareta et strategisk ansvar for forskningsinstituttene.

Delmålet ivaretas gjennom begge komponentene i det nye basisbevilgningssystemet, det vil si både den resultatbaserte komponenten og den strategiske komponenten. Endringene er knyttet til

priskompensasjonen, STIM-EU-ordningen, innlemmingen av Nansensenteret, og en viss vekst til miljøinstituttene.

Mål 3: Forskningens resultater tas i bruk i næringsliv, samfunnsliv og forvaltning i hele landet.

Delmål 3.1: God og tilpasset forskningsformidling til forvaltningen og allmennheten og gode læringsarenaer mellom foretak, institutter, UoH-sektoren, helseforetakene og forvaltningen. Forskningsrådets kommunikasjons- og formidlingsarbeid fra programmer og aktiviteter utgjør de viktigste tiltakene, i tillegg til noen særskilte tiltak mot enkelte grupper. Også de sentrale informasjons, formidling og publiseringsaktivitetene bidrar til delmålet. Det er igjen vesentlige endringer i innsatsen fra 2011 til 2012.

Delmål 3.2: Styrket kommersialisering av forskningsresultater og økt innovasjonsevne og -takt i næringsliv og offentlig sektor.

Det viktigste tiltaket er knyttet til kommersialiseringsarbeidet gjennom det nye FORNY, som etter evalueringen i 2009 foreslås med en ny innretning. Økningen er knyttet til en viss vekst i bevilgningen til FORNY2020.

Delmål 3.3: Styrket kunnskapsgrunnlag i det forskningsstrategiske og rådgivende arbeidet.

Sentrale tiltak er Forskningsrådets finansiering av den nasjonale FoU-statistikk, bestilling av særskilte analyser og utredningsoppdrag, evalueringer, etablering av FORFI-programmet, og eget analyse-, utrednings- og evalueringsarbeid. Økningen er knyttet til større innsats på evalueringsfeltet.

3.4 Fordeling på divisjoner og staber

Som det fremgår av tabellen nedenfor innebærer Budsjett 2012 nokså ulike endringer i rammene til divisjonene. Nedgangen i *Energi, ressurser og miljø* er i all hovedsak knyttet til lavere stipulerte Diverseinntekter. Økningen i *Vitenskap* er knyttet til at veksten til Fri prosjektstøtte, Forskerskoler og stimuleringsordningen instituttene EU-deltagelser er lagt til denne divisjonen. Økningen til Fri prosjektstøtte innebærer en omfordeling i nullvekst fra *Administrasjon* (Gaveforsterkningen) og *Innovasjon* (FUGE) til Vitenskap. Økningen i *Samfunn og Helse* er knyttet til veksten fra HOD, AD og UD til handlingsrettede programmer innenfor helse, utdanning og globale utfordringer.

Tabellen nedenfor gir en oversikt over hvordan bevilgningene fra departementene fordeler seg mellom divisjoner og staber.

Tabell 2.3. FoU-budsjett 2012 fordelt på Forskningsrådets divisjoner og enheter. 1000 kroner.

	Årets	Revidert	Årets	Økning	Økning	Endring pst	Endring pst
	budsjett	budsjett	budsjett	År. bud 2011	Rev. bud 2011	År. bud. 2011	Rev. bud. 2011
	2011	2011	2012	År. bud. 2012	År. bud 2012	År. bud 2012	År. bud 2012
Administrasjon	86 450	68 738	26 450	-60 000	-42 288	-69,4 %	-61,5 %
Stab	50 783	51 166	53 743	2 960	2 577	5,8 %	5,0 %
Div.for energi, ressurs, miljø	1 462 660	1 492 466	1 455 301	-7 359	-37 165	-0,5 %	-2,5 %
Divisjon for vitenskap	2 623 681	2 675 780	2 816 937	193 256	141 157	7,4 %	5,3 %
Divisjon for samfunn og helse	770 358	766 183	810 870	40 512	44 687	5,3 %	5,8 %
Divisjon for innovasjon	1 996 910	2 003 648	2 002 606	5 696	-1 042	0,3 %	-0,1 %
Totalt	6 990 842	7 057 982	7 165 907	175 065	107 925	2,5 %	1,5 %

4 Departementene

Forskningsrådet for bevilgninger fra 16 departementer. Nedenfor redegjøres det for fordelingen av Årets budsjett på det enkelte departement. Det er tatt utgangspunkt i tildelingsbrevet for det enkelte departement. I noen få tilfeller avviker Årets budsjett fra tildelingsbrevet. Slike tilfeller kan oppstå når tildelingsbrevet kommer for sent i forhold til når Forskningsrådet lukker Årets budsjett. Denne type avvik vil justeres i Revidert budsjett. I tabellen knyttet til hvert enkelt departement gis det en oppstilling av hvordan departementets bevilgning er fordelt på programmer og aktiviteter. Alle føringer i tildelingsbrevene som innebærer spesifiserte beløp på programmer og aktiviteter utkvitteres gjennom denne oppstillingen. Det redegjøres derfor ikke tekstlig for de enkelte føringene i tildelingsbrevene. Revidert budsjett 2011 er ikke gjennomgående avstemt i hele dokumentet, siden revidert budsjett ikke er avsluttet før dette dokumentet produseres.

4.1 Kunnskapsdepartementet

Kunnskapsdepartementets midler gjennom Forskningsrådet er rettet mot tre overordnede formål: mot grunnleggende forskning innenfor alle fagområder, mot forskning innenfor utdannings- og opplæringssektoren, og mot overordnede sektorovergripende forsknings- og samfunnsutfordringer. På alle områdene er kvalitet, internasjonalisering og et velfungerende forsknings-system viktige formål med bevilgningen.

Kunnskapsdepartementets bevilgning til Forskningsrådet i 2012 er på 2 806 mill. kroner, inkl. videreføring av tilsagnsfullmakten på 37,5 mill. kroner. Dette er en økning på 49 mill. kroner, eller 2 prosent, i forhold til Årets budsjett 2011.

Tabell 4.1. Inntekter fra KD fordelt på kapittel og post. 1000 kroner.

	Årets budsjett 2011	Revidert budsjett 2011	Årets budsjett 2012
KD Kap.231.21	7 483	12 483	12 000
KD Kap.258.21	1 900	4 400	1 900
KD Kap.287.21	5 000	5 575	5 000
KD Kap.231.51	7 517	7 517	7 750
KD Kap.281.50	31 500	31 500	31 500
KD Kap.285.52	1 181 930	1 181 930	1 274 025
KD Kap.226.21	32 000	33 500	32 000
KD Kap.281.01	1 250	3 625	1 250
KD Kap.287.57	168 858	168 858	179 093
KD Kap.281.50	49 255	49 255	47 758
KD Kap.226.71	22 992	22 992	25 705
KD Kap.258.01		1 900	500
KD - Kunnskapsdept.		200	
Forskning og utdanning	1 509 685	1 523 735	1 618 481
KD Kap.286.50	1 207 573	1 208 981	0
KD Kap.286.60	40 245	40 309	40 245
KD Kap.285.53			867 573
KD Kap.285.54			280 000
Sektorovergripende formål	1 247 818	1 249 290	1 187 818
Total	2 757 503	2 773 025	2 806 299

4.1.1 Forskning og utdanning

Bevilgningen over Kap. 285, post 52 – posten til forskningsformål – er økt med 92,095 mill. kroner. Her har KD lagt inn en økning til de nasjonale forskerskolene (20 mill. kroner), til styrking av tiltak som skal øke deltagelsen til forskningsinstituttene i EUs rammeprogram (26 mill. kroner) og til Fri prosjektstøtte (46 mill. kroner). Over Kap 287, post 57, har KD lagt inn en økning i tilskuddet til de samfunnsvitenskapelige forskningsinstituttene på 10,3 mill. kroner. Kompensert for prisstigning innebærer det en økning på 5 mill. kroner. I tillegg er det lagt inn 165,4 mill. kroner over øvrige kap. og poster i 2012.

Det er videre bevilget 266,5 mill. kroner over kap. 285, post 55 til Forskningsrådets administrasjon. Dette innebærer en vekst på 8,0 mill. kroner fra 2011, noe som er å betrakte som en kompensasjon for prisstigning.

Andre føringer fra KD er som følger:

- Forskningsrådet skal øke tildelingen til Fri prosjektstøtte med 100 mill. kroner. Bevilgningen skal bli støtte opp under Regjeringens prioritering av bioteknologi og MNT-fag (matematikk, naturfag og teknologi).
- Midlene til å styrke tiltak som skal øke forskningsinstituttene deltakelse i EUs rammeprogram for forskning og teknologisk utvikling, skal også medvirke til å styrke samarbeidet mellom instituttene og næringslivet, med sikte på både å øke deltakelsen fra bedrifter i rammeprogrammet og å øke forskningen i næringslivet. Forskningsrådet har fått i oppdrag å utrede en ordning for å styrke disse formålene innen 1. februar 2012.
- Bevilgningen til de nasjonale forskerskolene skal særlig styrke doktorgradsutdanningen og forskningsaktiviteten innenfor profesjonsfagene.

Økningen på 100 mill. kroner til Fri prosjektstøtte dekkes inn som departementet har lagt til grunn; det vil si med 46 mill. kroner over Statsbudsjettet, 46 mill. kroner i omprioriteringer etter FUGE og 8 mill. kroner gjennom ytterligere omprioriteringer. Inndekningen av de 8 mill. kronene i 2012 skjer ved å omprioritere 1 mill. kroner som er ledig etter evalueringen av Bio-, medisin og helsefag og ved å benytte gjenstående restbevilgning fra Små driftsmidler (7 mill. kroner). I 2013 dekkes de resterende 7 mill. kronene inn ved en omprioritering fra programmene. Jf. tabell 4.1, som viser inntektene fra KD fordelt på fagkomiteer i 2011 og 2012.

Tabell 4.2. Inntekter fra KD (kap 285.52 og 285.53) til Fri prosjektstøtte. 1 000 kroner.

	Årets budsjett			Årets budsjett		
	2011			2012		
	285.53	285.52	Total sum	285.53	285.52	Total sum
FRIMEDBIO Fri prosj.st. med.,helse,biol				18 030	192 480	210 510
FRIBIO Biologi og biomedisin	12 150	138 470	150 620			
FRIMED Fagkom.for klin.med.o.folkehel	5 880	50 190	56 070			
FRINATEK Fri prosj.st. mat.,naturv.,tek				9 690	138 980	148 670
FRINAT Matematikk og naturvitenskap	5 360	84 630	89 990			
FRITEK Teknologi	4 330	48 670	53 000			
FRIENERGI Fornyb.energi,lagr,fangst,CO2		9 500	9 500			
FRIHUM Fri prosj.st. humanistiske fag	4 240	67 975	72 215	4 240	67 975	72 215
FRISAM Fri prosj.st.samfunns vitenskap	6 400	52 000	58 400	8 740	80 685	89 425
FRIMUF Frie prosj Miljø og utvikling	2 340	28 685	31 025			
FRIPRO Fri prosjektstøtte					100 000	100 000
Sum	40 700	480 120	520 820	40 700	580 120	620 820

Tabell 4.3. Bevilgninger fra KD fordelt på programmer og aktiviteter. 1 000 kroner.

	Årets	Revidert	Årets
	budsjett	budsjett	budsjett
	2011	2011	2012
Delmål 1.1 Prioriterte områder			
FOLKEHELSE Folkehelse	1 000	1 000	1 000
FUGE Funksjonell genomforsk.n.i Norg	46 000	46 000	0
HA VKYST Havet og kysten	2 850	2 850	2 850
MILJØ2015 Norsk miljøforskning mot 2015	6 000	6 000	6 000
MILPAAHEL Miljøpåvirkning og helse	1 500	1 500	1 500
NANO2021 Nanoteknologi og nye materiale			37 650
NANOMAT Nanoteknolo. og nye materialer	37 650	37 650	0
NEVRONOR Nasj.satsing på nevrovitensk.f	13 580	15 180	15 180
NORGLOBAL Norge - Global partner	1 130	1 130	1 130
NORKLIMA Klimaendr.og kons.f.Norge	12 530	12 530	12 530
POLARPROG Polarforskningsprogram	20 000	20 000	20 000
POLRES Polarforskning POLRES	10 000	10 000	10 000
PSYKISK Psykisk helse	1 000	1 000	1 000
RENERGI Fremtidens rene energisystemer	10 000	10 000	10 000
TJENESTER Helse- og omsorgstjenester	1 000	1 000	1 000
UNIKARD Nasj.satsing hjerte- karforsk.n	1 500	1 500	1 500
VAM Velferd, arbeid og migrasjon	4 000	4 000	4 000
VERDIKT Kjernekom.p og verdiskaping IKT	7 700	7 700	7 700
Delsum	177 440	179 040	133 040

Tabell fortsetter på neste side.

	Årets budsjett	Revidert budsjett	Årets budsjett
	2011	2011	2012
Delmål 1.2 Grunnleggende forskning			
CERN Kjerne- og partikkelforskning	21 500	21 500	22 200
ELSA Etske,rettslige og samf.m. as	1 000	1 000	1 000
EUROPA Europa i endring	6 000	6 000	6 000
EVITA eVitenskap	16 000	16 000	16 000
F-UTD Forskerutdanning	600	600	600
FORSKSKOLE Forskerskoler	20 000	20 000	40 000
FRIPRO Fri prosjektstøtte	480120	480120	580 120
GRUNNLOV Grunnlovsjubileet 2014	10 000	10 000	10 000
KOSK-II Katalyse og org.synt.kjemi II	9 900	9 900	9 900
KULVER Kulturell verdsetting	14 000	14 000	14 000
P-KVINN Program for kvinne- og kjønnsf	7 000	7 000	7 000
P-SAMISK Program for samisk forskning	8 220	8 220	8 220
ROMFORSK Program for romforskning	17 255	17 255	17 255
SYNKNØYT Progr.f.synkrotron- og nøytron	5 500	5 500	5 500
YFF Yngre, fremragende forskere	30 000	30 000	30 000
Delsum	647 095	647 095	767 795
Delmål 1.3 Bredde av innovasjon			
NAERINGSPH Nærings-phd	13 450	13 450	13 450
VR12 Virkemidl f reg.innov.2011-13	6 000	6 000	6 000
Delsum	19 450	19 450	19 450
Delmål 1.5 Sektorens behov			
K-SENTER Kunnskapsenter for utdanning	7 000	7 000	7 000
PRAKUT Praksisrettet utdanningsforsk	28 000	28 000	28 250
SAMRISK Samfunnsikkerhet og risiko	500	500	500
SHP Strategiske høyskoleprogram	40 000	40 000	40 000
U2020 Norsk utd.forsk.2009-2018	29 400	38 400	34 400
UNI-MUSEER Strat.satsing univ.museer	7 255	7 255	5 758
Delsum	112 155	121 155	115 908
Delmål 1.6 Internasjonalt samarbeid			
DIV-INT Annet internasjonalt samarbeid	27 000	26 359	28 315
EMBLNODE Nord EMBLsenter i molekylærmed	8 650	8 650	8 100
ESF ESF - European Science Foundat	1 500	1 500	1 500
EU-DIVERSE EU Diverse poster	13 500	13 200	13 500
EUIPROF EUI - professorat	2 300	2 300	2 300
EUPROSJEKT Forskningsrådets EU-prosjekt	5 800	5 800	5 800
EURAXESS Euraxess - mobilitetsportalen	1 000	1 000	1 000
INCF-Int.Neuroinform.Coord.Facility (INCF)	1 600		
INT-BILAT BILAT-ordningen	14 550	14 550	13 200
IS- Internasjonale stipend	17 225	17 225	18 525
NOR-SAM Nordisk samarbeid	14 000	14 166	14 000
PES-INST Prosj.etabl.støtte EU (FoU)	10 000	10 000	10 000
SAM-EU Samfinansiering EU-kontoret	500	500	500
Delsum	117 625	115 250	116 740

Tabell fortsetter på neste side.

	Årets budsjett	Revidert budsjett	Årets budsjett
	2011	2011	2012
Delmål 2.3 Dynamisk arbeidsdeling			
EINFRA eInfrastruktur	22 000	17 000	17 300
ESSURVEY European Social Survey	2 400	2 400	3 500
FLINSTUD Forskerlinjen/Studentstipend	12 750	12 750	12 750
FME Forskningscentre for miljøvenn	5 000	5 000	5 000
FORINFRA Nasj.sats. forskn.infrastrukt	35 000	40 000	35 000
GENINST Gen. andre institusjoner	100	100	100
ISP - Institusjonsforankrede strategiske prosjekt	29 185	29 185	36 115
KIF Komité for kjønnsbal. i forskn	1 500	1 500	1 500
LIKEST Likestilling og kjønn i forsk			140
NSDBASIS Norsk samf.vit.datatjen.basis	9 730	9 730	9 730
SARS SARS Intenational Center	7 000	7 000	7 000
SIMULA SIMULA-senteret (ny kode 2005)	29 000	29 000	29 000
Delsum	153 665	153 665	157 135
Delmål 2.4 Forskningsinstituttene			
RBGRUNSAMF Res.bas.grunnbev.samf.v.inst	168 858	168 858	179 093
STIM-EU Strat.Instituttsats.EU-prosj			26 000
Delsum	168 858	168 858	205 093
Delmål 3.1 Forskningsformidling			
ETIKK Forskningsetisk arbeid	10 800	10 800	10 800
FORSK DAG Forskningsdagene	5 700	6 000	5 700
KILDEN Oppstart, lønn, randzone etc	4 100	4 100	4 100
KOMMUNIK Kommunikasjon	8 645	8 645	7 995
NYSGJPER Nysgjerrigper	6 000	6 000	6 000
PROREAL Profileringsprogr.f.realfagene	3 000	3 000	3 000
PUBL Publisering/prosjektinform	5 860	5 860	5 860
VITEN Vitensentre	22 992	22 992	25 705
Delsum	67 097	67 397	69 160
Delmål 3.2 Kommersialisering			
FORNY20 FORNY2020	13 000	13 000	13 000
Delsum	13 000	13 000	13 000
Delmål 3.3 Kunnskapsgrunnlag			
DISPFON Disposisjonsfond	1 990	1 501	-5 900
FORFI Kunnsk.gr.l.f.forsk.n.innov.pol	7 000	7 000	7 000
GENPLAN Gen. planlegging/utredn./evaluering	11 680	15 044	7 430
STAB Statistikk og kunnsk.grunnlag	11 630	11 630	11 630
TEKSAM Teknologi og samfunn	1 000	1 000	1 000
UTVSAMISK Utv for samisk forskn og h.utd		750	0
Delsum	33 300	36 925	21 160
Totalt	1 509 685	1 521 835	1 618 481

4.1.2 Sektorovergrepene formål

Forskningsrådet er tildelt 867 mill. kroner til posten for Overordnede forskningspolitiske prioriteringer. Dette er en reduksjon på 64 mill. kroner sammenlignet med årets budsjett 2011. Reduksjonen er i all hovedsak knyttet til et bortfall av Gaveforsterkningsordningen som tidligere

Tabell 4.4. Bevilgninger fra KD fordelt på programmer og aktiviteter. 1 000 kroner

	Årets budsjett 2011	Revidert budsjett 2011	Årets budsjett 2012
Delmål 1.1 Prioriterte områder			
BIOTEK2021 Bioteknologi for verdiskaping			85 000
FUGE Funksjonell genomforsk.n.i Norg	125 000	125 000	0
RENERGI Fremtidens rene energisystemer	12 000	12 000	12 000
NORKLIMA Klimaendr.og kons.f.Norge	20 000	20 000	20 000
PETROMAKS Maks.utnytt.av petroleumsreser	51 000	51 000	51 000
HAVBRUKS Havbruk - en næring i vekst	19 000	19 000	19 000
NANO2021 Nanoteknologi og nye materiale			17 500
NANOMAT Nanoteknolo. og nye materialer	25 000	25 000	0
VERDIKT Kjernekomp.og verdiskaping IKT	13 000	13 000	13 000
HA VKYST Havet og kysten	5 000	5 000	5 000
GASSMAKS Økt verdiskaping fra naturgass	25 000	25 000	25 000
BIONÆR Bionæringsprogram			10 000
MATPROG Norsk mat fra sjø og land	10 000	10 000	0
BIOBANK Humane biobanker og helsedata	10 000	10 000	20 000
POLARPROG Polarforskningsprogram	25 000	25 000	25 000
NEVRONOR Nasj.satsing på nevrovitensk.f	1 200	1 200	1 200
SYKEFRA VÆR Forskn.om årsaker til sykefrav	10 000	10 000	10 000
GLOBHELS Global helse	4 000	4 000	0
Delsum	355 200	355 200	313 700
Delmål 1.2 Grunnleggende forskning			
SFF Sentre for fremragende forskn	248 060	248 060	254 100
SAMKUL Samfunnsutviklingens kulturell	10 000	10 000	15 000
ELSA Etske,rettslige og samf.m. as	2 000	2 000	2 000
FRIPRO Fri prosjektstøtte	40 700	40 700	40 700
GA VEFORST Gaveforsterkningsordningen	60 000	60 000	0
Delsum	360 760	360 760	311 800
Delmål 1.3 Bredde av innovasjon			
SFI Sentre for forskn.drevet innov	170 000	170 000	200 000
BIA Brukerstyrt innovasjonsarena	20 000	20 000	20 000
REGREP Regionalt forskningsfond	5 100	5 100	5 100
RFFALLE Regionalt forskningsfond	35 145	35 209	35 145
Delsum	230 245	230 309	260 245
Delmål 1.5 Sektorens behov			
U2020 Norsk utd.forsk.n.2009-2018	5 600	5 600	5 600
Delmål 2.3 Dynamisk arbeidsdeling			
FORINFRA Nasj.sats. forskn.infrastrukt	276 000	276 000	280 000
SARS SARS Intenational Center	10 000	10 000	10 000
Delsum	286 000	286 000	290 000
Delmål 3.3 Kunnskapsgrunnlag			
FORFI Kunnsk.gr.l.f.forsk.n.innov.pol	2 000	2 000	2 000
GENPLAN Gen. planlegging/utredn./eval	5 500	5 500	0
STAB Statistikk og kunnsk.grunnlag	2 513	3 921	4 473
Delsum	10 013	11 421	6 473
Totalt	1 247 818	1 249 290	1 187 818

hadde en ramme på 60 mill. kroner. Den øvrige reduksjonen på 4 mill. kroner er ikke spesifisert i statsbudsjettet. Denne reduksjonen er tatt fra posten for Mindre tiltak/internasjonalisering. Kunnskapsdepartementet følger for øvrig Forskningsrådets nullvekstforslag, noe som innebærer at departementet også følger Forskningsrådets forslag til anvendelsen av ledige midler i 2012. Dette innebærer at departementet slutter seg til opptrappingsplanen/videreføringen for SFI (økt med 30 mill. kroner), Samfunnsutviklingens kulturelle forutsetninger (økt med 5 mill. kroner), Helsedata og biobanker og BIA, og ny satsing på henholdsvis bioteknologi, nanoteknologi.

Forskningsrådet er tildelt 280 mill. kroner til posten Forskningsinfrastruktur. Dette er en vekst på 4 mill. kroner sammenlignet med Årets budsjett 2011.

Regionale forskningsfond (2010-)(RFF) ble etablert i 2010. Forskningsrådet er tildelt 40,289 mill. kroner av avkastningen. I tabellen nedenfor er det oppført 40,245 i Årets budsjett 2012, altså noe mindre enn tildelt. Differansen vil bli korrigert i Revidert budsjett 2012. Midlene skal bidra til å styrke finansieringen av fondsregioner som har prosjekter med høy kvalitet og kompetanseoppbygging og dekke Forskningsrådets utgifter til drift av ordningen. Det er satt av 8,7 mill. kroner til Forskningsrådets dekning av årlige administrative merutgifter knyttet til ordningen. De resterende midlene på 31,5 mill. kroner er satt av til samarbeidsprosjekter mellom flere fondsregioner.

4.2 Nærings- og handelsdepartementet

Nærings- og handelsdepartementets (NHD) bevilgning til Forskningsrådet over kap. 920, post 50 er økt med 23 mill. kroner, til 1 360 mill. kroner i 2012, sammenlignet med Årets budsjett 2011. Tidligere underpostinndeling (50.1–50.5) er avvirket og underpostene 50.1 *Programmer* og 50.4 *Internasjonalt samarbeid* er slått sammen til en fellespost – *Tilskudd til forskningsprogrammer og internasjonalt forskningssamarbeid*.

I budsjettproposisjonen for 2012 legges det vekt på at næringslivet styrker sin egen forskningsinnsats og i større grad nyttiggjøre seg den store mengden forskningsbasert kunnskap som blir utviklet i Norge og i resten av verden. Gjennom Forskningsrådets virkemidler forventes det at ressursene konsentreres rundt den beste forskningen og at det offentlige og næringslivet i samarbeid kan forsterke og utvikle nasjonale prioriteringer i lys av internasjonal forskning og mulighetene for bilateralt og multilateralt forskningssamarbeid. Det legges vekt på fire tiltaksdimensjoner i Forskningsrådets implementering av virkemidler:

- tiltak for å stimulere til økt FoU-innsats i næringslivet
- tiltak for deltakelse i internasjonalt forskningssamarbeid
- tiltak for å sikre relevant forskningsinfrastruktur
- tiltak for kommersialisering av forskningsresultater og mer samarbeid i forskningssystemet

Tabell 4.5. Inntekter fra NHD fordelt på kapittel og post. 1000 kroner.

	Årets budsjett 2011	Revidert budsjett 2011	Årets budsjett 2012
NHD Kap.920.50			
Forskningsprogrammer og internasjonalt forskningssamarbeid	782 850	782 850	790 850
Institutter og annen infrastruktur	398 300	398 300	400 300
Kommersialisering og nettverkstiltak	116 350	116 350	126 350
Andre tiltak	39 500	39 500	42 500
Totalt	1 337 000	1 337 000	1 360 000

I budsjettposten *Tilskudd til forskningsprogrammer og internasjonalt forskningssamarbeid* er rammen til Nærings-ph.d. og BIA slått sammen til «Generelle virkemidler» med en samlet ramme på 379,2 mill. kroner som er 1 mill. kroner lavere enn i 2011. Nærings-ph.d. er holdt på samme nivå som i 2011 (25 mill. kroner) mens bevilgningen til BIA er redusert med 1 mill. kroner til 354,2 mill. kroner. Programsatsingene som følger etter FUGE og NANOMAT, BIOTEK2021 og NANO2021, er styrket hver med 4,5 mill. kroner i forhold til nullvekst 2011. 29 mill. kroner av bevilgningen til BIOTEK2021 skal benyttes til forskning relatert til marin bioprospektering og 18 mill. kroner til NANO2021 skal som tidligere år, benyttes til prosjekter innenfor områdene hydrogen, batterier, solenergi og annen fornybar energi.

Bevilgning til de tematiske programmene MAROFF, GASSMAKS, RENERGI og VERDIKT videreføres på samme nivå som i 2011. Bevilgningen til det nye BIONÆR-programmet er for 2012 10,150 mill. kroner som tilsvarer bevilgningen i 2011 til det tidligere Mat-programmet. Departementet presiserer at tilskuddet til BIONÆR i 2012 forutsettes anvendt til næringsrettet, brukerstyrt aktivitet og innovasjonsprosjekter.

Bevilgningen til internasjonalt forskningssamarbeid videreføres på samme nivå som i 2011, men Forskningsrådet har flyttet 5 mill. kroner fra aktiviteten Bilateralt samarbeid til EUROSTARS.

Budsjettposten *Tilskudd til institutter og annen infrastruktur* er økt med 2 mill. kroner i forhold til Årets budsjett 2011. Økningen er knyttet til SIMULA (1 mill. kroner) og til den nukleære virksomheten (1 mill. kroner). Grunnbevilgningen til de teknisk-industrielle instituttene videreføres på samme nivå som i 2011.

I budsjettposten *Kommersialisering og nettverkstiltak* er bevilgningen til FORNY2020 økt med 10 mill. kroner til 100,75 mill. kroner. NHD økte også bevilgning til FORNY i 2011 med 10 mill. kroner. Årets økning forventes anvendt til *verifiseringsmidler*. Bevilgningen til *Virkemidler for regional FoU og innovasjon* (VRI) opprettholdes på nominelt samme nivå som i 2011.

Bevilgningen til *Andre tiltak* økes med 3 mill. kroner til 42,5 mill. kroner i forhold til saldert budsjett for 201 og forutsettes anvendt til å styrke SkatteFUNN-sekretariatet.

Tabell 4.6. Bevilgninger fra HND fordelt på programmer og aktiviteter. 1000 kroner

	Årets budsjett 2011	Revidert budsjett 2011	Årets budsjett 2012
Forskningsprogrammer			
BIA - Brukerstyrt innovasjonsarena	355 200	355 200	354 200
NAERINGS-SPH - Nærings-phd	25 000	25 000	25 000
BIONÆR - Bionæringsprogram	0	0	10 150
MATPROG - Norsk mat fra sjø og land	10 150	10 150	0
GASSMAKS - Økt verdiskaping fra naturgass	15 000	15 000	15 000
MAROFF-2 - Maritim virksomhet og offshore	129 600	129 600	129 600
ELSA - Etske, rettslige og samfunnsmessige	1 000	1 000	1 000
EVITA - eViten-skap	7 400	7 400	7 400
MILJØ2015 - Norsk miljøforskning mot 2015	500	500	500
TRANSIKK - Transportsikkerhet	500	500	500
BIOTEK2021 - Bioteknologi for verdiskaping	0	0	44 900
NANO2021 - Nanoteknologi og nye materiale	0	0	36 900
NANOMAT - Nanoteknologi og nye materialer	32 400	32 400	0
RENERGI - Fremtidens rene energisystemer	21 000	21 000	21 000
VERDIKT - Kjemekompetanse og verdiskaping IKT	64 800	64 800	64 800
FUGE - Funksjonell genomforskning i Norge	40 400	40 400	0
Internasjonalt forsknings-samarbeid			
DIV-INT - Annet internasjonalt samarbeid	4 800	4 850	4 800
COSTINF - COST Infrastruktur	400	400	400
EEN - Enterprise Europe Network	3 000	3 000	3 000
EUPROSEKT - Forskningsrådets EU-prosjekt	5 000	5 000	5 000
EUREKA	2 087	2 087	2 087
EUROSTARS	23 913	23 913	28 913
FNSNY - fransk norsk samarbeid	3 000	3 000	3 000
INT-BILAT - BILAT-ordningen	10 900	10 900	5 900
JTI - Joint Technology Initiatives	5 800	5 800	5 800
PES-INST - Prosjekt etablerings støtte EU (FoU)	19 000	19 000	19 000
SAM-EU - Samfinansiering EU-kontoret	1 000	1 000	1 000
IT-FUNK - IT for funksjonshemmede	1 000	1 000	1 000
Institutter og annen infrastruktur			
ETIKK - Forskningsetisk arbeid	500	500	500
EU7-STRA - Strålevem, EUs 7. rammeprogram	1 000	1 000	1 000
GENINST - Gen. andre institusjoner	1 000	1 000	1 000
HIMDALEN KLDRA - Hirdalen - Avfalls-lager	4 850	4 850	4 850
IFEHANUK - Halden-prosjektet og andre nukleære	81 650	81 650	82 650
RBGRUNTEKN - Resultat basert grunnbevilgninger, tekn. Industr. Inst.	259 700	259 700	259 700
SFI - Sentre for forskningsdrevet innovasjon	10 000	10 000	10 000
SIMULA - SIMULA-senteret	10 000	10 000	11 000
SUP-NHD - Strategiske UoH-progr.fin.NHD	22 600	22 600	22 600
TEKNRÅD - Teknologirådet	7 000	7 000	7 000
Kommersialisering og nettverkstiltak			
FORNY20 - FORNY2020	90 750	90 750	100 750
REGREP - Regionale representanter	6 400	6 665	6 400
VRI2 - Virkemidler for regional innovasjon 2011-13	19 200	19 600	19 200
Andre tiltak			
DISP-NHD - Disposisjonskonto NHD-midler	7 300	6 453	7 300
FELL-TIL - Felles tiltak - Forskningsrådet	3 970	3 970	3 970
FUNN-2 - Administrasjon av skatteincentiv ordningen	14 000	14 000	17 000
GRAFISKP - Grafisk produksjon og profil	570	570	570
KONK-UOF - Konkurransen Ungdom og Forskning	400	400	400
MEDIA - Medie- og samfunnskontakt	800	800	800
MER - Mer en trepnerskap	5 850	5 850	4 000
NETTARBEID	460	592	460
REISEPOL - Reiselivspolitik	2 150	2 150	4 000
STAB - Statistikk og kunnsk.grunnlag	2 500	2 500	2 500
VAM - Velferd, arbeid og migrasjon	1 500	1 500	1 500
Totalt	1 337 000	1 337 000	1 360 000

4.3 Olje- og energidepartementet

Olje- og energidepartementet (OED) bevilger 718 mill. kroner til Forskningsrådet for 2012. Dette representerer en reduksjonen i bevilgningen fra 2011 på 4 mill. kroner. Dette innbefatter to forhold, kutt til RENERGI på 1 mill. kroner og CLIMIT på 5 mill. kroner og økning til PETROMAKS på 2 mill. kroner.

Tabell 4.7. Inntekter fra OED fordelt på kapittel og post. 1000 kroner

	Årets budsjett 2011	Revidert budsjett 2011	Årets budsjett 2012
OED Kap.1830.50	722 000	722 000	718 000
Total sum	722 000	722 000	718 000

OEDs tildelingsbrev gir konkrete føringer på hvordan bevilgningen til Forskningsrådet skal fordeles på virkemidler og aktiviteter i 2012. Nedenfor følger en spesifisert oversikt over bevilgningen fordelt på sektor, program og aktivitet sammenlignet med 2011.

Tabell 4.8. Bevilgning fra OED fordelt på programmer og aktiviteter. 1 000 kroner.

	Årets budsjett 2011	Revidert budsjett 2011	Årets budsjett 2012
<u>Energisektoren</u>			
CLIMIT Kraftproduksjon med CO2-håndte	95 000	95 000	90 000
FME Forskningsentre for miljøvenn	145 000	145 000	145 000
FRITEK Teknologi	1 000	1 000	
GENINST Gen. andre institusjoner	1 500	1 500	1 500
KOSK-II Katalyse og org.synt.kjemi II	4 000	4 000	4 000
PES-INST Prosj.etabl.støtte EU (FoU)			3 700
RENERGI Fremtidens rene energisystemer	230 000	230 000	229 000
Sum energi- og vassdragssektoren	476 500	476 500	473 200
<u>Petroleumssektoren</u>			
DEMO2000 Prosj.ret tekn.utv. petro.virk	46 700	46 700	46 700
DIV-INT Annet internasjonalt samarbeid	3 000	3 000	3 000
FRINATEK Fri prosj.st. mat.,naturv.,tek			1 000
HAVKYST Havet og kysten	8 500	8 500	8 500
PETROMAKS Maks.utnytt.av petroleumsreser	163 600	163 600	165 600
PETROSAM Samf.vitensk.petroleumsforsk	10 000	10 000	10 000
Sum petroleumsforskning	231 800	231 800	234 800
<u>Strategiske fellesfunk. og internasjonalisering</u>			
DISP-OED Disposisjonskonto OED-midler	10 000	4 450	10 000
ENERGI21 Energi21-sekretariatet		2 050	
PES-INST Prosj.etabl.støtte EU (FoU)	3 700	3 700	
STRATFEL Strategiske fellesfunksj.OED		3 500	
Sum strategiske fellesfunksjoner m.m.	13 700	13 700	10 000
Olje- og energidepartementet	722 000	722 000	718 000

4.4 Fiskeri- og kystdepartementet

Fiskeri- og kystdepartementet (FKD) bevilger 344,32 mill. kroner til Forskningsrådet for 2012. Dette omfatter en styrking av basisbevilgningen til forskningsinstituttene som tidligere ble bevilget over post 50, men fra 2012 bevilges over post 52. Nedgangen i post 74 skyldes blant annet utfasingen av «Forskning på Laksens genom» og en økning til marin bioprospektering og videre oppfølging av genomforskningen.

Tabell 4.9. Inntekter fra FKD fordelt på kapittel og post. 1 000 kroner.

	Årets budsjett 2011	Revidert budsjett 2011	Årets budsjett 2012
FKD Kap.1023.50	321 060	321 060	205 070
FKD Kap.1023.52			119 250
FKD Kap.1023.74	23 000	23 000	20 000
Total sum	344 060	344 060	344 320

FKDs tildelingsbrev gir konkrete føringer på hvordan bevilgningen til Forskningsrådet skal fordeles på virkemidler og aktiviteter i 2012. Det er øremerket 3,5 mill. kroner midler til JPI Oceans (Joint Programming Initiatives). Nedenfor følger en spesifisert oversikt over bevilgningen fordelt på virkemiddel, program / aktivitet sammenlignet med 2011.

Tabell 4.10. Bevilgninger fra FKD fordelt på programmer og aktiviteter. 1 000 kroner.

	Årets budsjett 2011	Revidert budsjett 2011	Årets budsjett 2012
Programmer og innovasjonstiltak			
Store programmer			
BIOTEK2021 Bioteknologi for verdiskaping			14 000
FUGE Funksjonell genomforsk.n.i Norg	13 000	13 000	
HA VBRUKS Havbruk - en næring i vekst	102 600	102 600	98 600
NORKLIMA Klimaendr.og kons.f.Norge	2 000	2 000	2 000
RENERGI Fremtidens rene energisystemer	2 700	2 700	2 700
Sum	120 300	120 300	117 300
Andre programmer og satsinger			
BIONÆR Bionæringsprogram			33 300
MABIT Marin bioteknologi i Tromsø	6 000	6 000	6 000
MAROFF-2 Maritim virksomhet og offsh-2	2 900	2 900	2 900
MATPROG Norsk mat fra sjø og land	25 250	25 250	
NATURAER Natur og næring	8 050	8 050	
SMARTRANS Næringslivets transp. og ITS	1 000	1 000	1 000
ELSA Etske,rettslige og samf.m. as	1 000	1 000	1 000
HA VKYST Havet og kysten	46 600	46 600	42 600
MILJØ2015 Norsk miljøforskning mot 2015	1 500	1 500	1 500
TRANSIKK Transportsikkerhet - 2010	1 000	1 000	1 000
Sum	93 300	93 300	89 300
Systemtiltak			
FORNY20 FORNY2020	4 000	4 000	4 000
Sum	4 000	4 000	4 000
Internasjonal prosjektstøtte			
EU7-STRA Strålevern, EUs 7. rammeprog	1 000	1 000	1 000
SAM-EU Samfinansiering EU-kontoret	500	500	500
Sum	1 500	1 500	1 500
Basisbevilgninger			
RBGRUNPRIM Res.bas.grunnbev.prim.nær.inst	79 863	79 863	85 121
SIP-FKD SIP finansiert av FKD	12 970	12 970	10 036
SIPHINIFES SIP v HI og NIFES fin av FKD	23 506	23 506	24 093
Sum	116 339	116 339	119 250
Diverse FoU-relaterte aktiviteter			
DIV-AKT Planlegging, utredning, evaluering	400	400	400
DIV-INT Annet internasjonalt samarbeid	2 265	565	1 174
ETIKK Forskningsetisk arbeid	400	400	400
HA V21 HA V21-sekretariatet		1 000	425
INFO Informasjonsvirksomhet			700
INT-BILAT BILAT-ordningen	500	500	500
JPI Oceans			3 500
JPI Joint Programming Initiatives		700	424
NETT Stimulerings-/nettv.bygging			100
NETTARBEID Nettarbeid	1 520	1 520	1 520
PES-INST Prosj.etabl.støtte EU (FoU)	2 500	2 500	2 500
REGREP Regionale representanter	600	600	600
STAB Statistikk og kunnsk.grunnlag	400	400	400
UTRED Utredning			291
Sum	8 585	8 585	12 934
Disposisjonsfond	36	36	36
Fiskeri- og kystdepartementet	344 060	344 060	344 320

4.5 Landbruks- og matdepartementet

Landbruks- og matdepartementets (LMD) bevilgning til Forskningsrådet i 2012 er på 219,271 mill. kroner over kap. 1137, post 50 *Tilskudd til Norges Forskningsråd*. Det er videre bevilget 185,847 mill. kroner til Forskningsrådet over kap. 1137, post 51 *Basisbevilgninger til forskningsinstitutter*. Det anslås en bevilgning på post 77 *Jordbruksavtalemidler* på 49 mill. kroner som er 4,5 mill. kroner høyere enn i 2011. Bevilgningen over post 50 er økt med vel 2 mill. kroner og over post 51 er økningen 5,0 mill. kroner i forhold til Årets budsjett 2011.

Tabell 4.11. Inntekter fra LMD fordelt på kapittel og post. 1000 kroner

	Årets budsjett 2011	Revidert budsjett 2011	Årets budsjett 2012
Kap.1137.50	217 528	216 978	219 271
Kap. 1137.51	180 847	181 147	185 847
Kap. 1150.77	42 548	45 055	49 509
Totalt	440 923	443 180	454 627

Aktivitetene knyttet til post 50 retter seg i hovedsak mot matområdet, klima, skog og andre naturbaserte verdikjeder. Departementet legger vekt på forskning for å sikre tilgangen på nok og trygg mat. I 2012 ønsker departementet å prioritere næringsrettet forskning på matområdet og forskning innenfor klima og fornybar energi og en økt kommersialisering av forskningsresultatene.

Av basisbevilgningen (grunnbevilgning, strategiske forskningsprogram, o.a.) til forskningsinstituttene (post 51) skal økningen på 5 mill. kroner gå til en satsing på strategiske instituttprogram på matområdet. Norfima forutsettes å kunne få midler til et strategisk instituttprogram innenfor denne bevilgningen. 9,947 mill. kroner skal gå til husleiekompensasjon for Bioforsk, 8,061 mill. kroner fra post 51 og 1,886 mill. kroner fra post 50.

Matprogrammet og Natur og næring er fra 2012 slått sammen i et nytt program Bærekraftig verdiskaping i mat- og biobaserte næringer (BIONÆR) (2012 - 2021).

Tabell 4.12. Bevilgninger fra LMD fordelt på programmer og aktiviteter. 1000 kroner

	Årets budsjett 2011	Revidert budsjett 2011	Årets budsjett 2012
Kap.1137.50			
Programmer			
BIONÆR - Bionæringsprogram	0	0	148 188
ELSA - Etske,rettslige og samfunnsmessige	1 000	1 000	1 000
MILJØ2015 - Norsk miljøforskning mot 2015	4 250	4 250	4 250
NORKLIMA - Klimaendr.og kons.f.Norge	7 000	7 000	7 000
RENERGI - Fremtidens rene energisystemer	39 000	36 900	38 695
MA TPROG - Norsk mat fra sjø og land	87 426	87 501	0
NATURNAER - Natur og næring	56 710	58 810	0
MA TJORD - Program for forskning på jordbruk og mat	204	204	0
Internasjonalt, prosjekts støtte og nettverks tiltak			
BILATNAER - Bilateralt samarbeid med Nord Amerika, Kina, Japan mv.	4 500	4 500	4 500
EU7-STRÅ - Strålevern, EUs 7. rammeprog	1 000	1 000	1 000
SAM-EU - Samfinansiering EU-kontoret	0	0	500
DIV-INT - Annet internasjonalt samarbeid	1 250	1 250	1 250
INT-BILAT - BILAT-ordningen	2 500	2 500	2 000
NORDAM-SAM - Samarbeidet Norge-Nord Amerika	1 500	1 500	0
PES-INST - Prosjekt etableringsstøtte EU (FoU)	2 500	1 500	2 500
PES-EU - Prosjekt etableringsstøtte EU (bedrift)	0	1 000	0
Infrastruktur og inst. tiltak			
INFRA - Infrastrukturtiltak	1 867	1 867	1 886
Nettverks tiltak			
VRI2 - Virkemidlf reg.innov.2011-13	2 000	2 000	2 000
REGREP - Regionale representanter	600	600	600
Diverse FoU-relaterte aktiviteter			
DIV-AKT - Planlegging utredning og evelauering	900	900	900
ETIKK - Forskningsetisk arbeid	300	300	300
NETTARBEID - Nettarbeid	900	900	900
PLAN - Planlegging	250	250	250
STAB - Statistikk og kunnsk grunnlag	150	150	150
UTRED - Utredning	0	334	0
Disposisjonsfond			
DISP-LMD - Disposisjonskonto LMD-midler	1 721	762	1 402
Kap. 1137.51			
BIONÆR - Bionæringsprogram	0	0	4 372
INFRA - Infrastrukturtiltak	7 978	7 978	8 061
MA TPROG - Norsk mat fra sjø og land	4 455	4 755	0
RBGRUNPRIM - Resultatbasert grunnbevilgning, primæræringsinstituttene	150 871	152 293	159 327
SIP-LMD - SIP finansiert av LMD	17 543	16 121	9 087
STRAT-MAT - Strategisk satsing på mat	0	0	5 000
Kap. 1150.77			
BIONÆR - Bionæringsprogram	0	0	15 179
MA T-SLF - Matprogram, prosjekt fullfinansiert av SLF	19 458	22 366	28 899
MA TPROG - Norsk mat fra sjø og land	1 682	1 186	0
MILJØ2015 - Norsk miljøforskning mot 2015	4 000	4 062	4 000
NATURNAER - Natur og næring	16 283	15 233	0
RENERGI - Fremtidens rene energisystemer	1 125	2 209	1 430
Totalt	440 923	443 180	454 627

4.6 Miljøverndepartementet

Miljøverndepartementet (MD) bevilger 333,5 mill. kroner til Forskningsrådet i 2012. Hele veksten under post 50 på om lag 9 mill. kroner er lagt til miljøinstituttene basisbevilgninger. Deler av veksten skal benyttes til *Nansensenteret*, som fra 2012 er tatt inn i ordningen for statlig

basisfinansiering, og en priskompensasjon i kontingenten til «International Institute for Applied Systems Analysis» (IIASA).

Tabell 4.13. Inntekter fra MD fordelt på kapittel og post. 1000 kroner.

	Årets budsjett 2011	Revidert budsjett 2011	Årets budsjett 2012
MD Kap.1400.76	1 000	1 000	1 000
MD Kap.1410.50	149 718	149 718	158 759
MD Kap.1410.51	165 768	166 468	167 218
MD Kap.1410.53	6 351	6 351	6 548
Total sum	322 837	323 537	333 525

Miljøverndepartementets føringer i tildelingsbrevet gir sammen med Forskningsrådets budsjettforslag grunnlaget for konkret fordeling av budsjett 2012 på virkemidler, programmer og aktiviteter. Departementets budsjettmessige føringer i tildelingsbrevet angir videreføring på samme nivå som i tidligere år. For noen helt spesielle aktiviteter ligger det konkrete føringer:

- Avfallsforskning skal videreføres med 1 mill. kroner.
- Utgifter til det norske sekretariat for det internasjonale polaråret (IPY) skal tildeles 2 mill. kroner.
- Merutgiftene for oppfølging av arbeidet med de felleseuropeiske forskningsprogrammer (Joint Programming Initiatives, JPIs) som departementet har tatt oppfølgingsansvaret for, skal dekkes på minst samme nivå som i 2011, altså 0,7 mill. kroner.
- I 2012 skal 5 % av grunnbevilgningen bli omfordelt etter resultatindikatorer.

Tabell 4.14. Bevilgning fra MD fordelt på programmer og aktiviteter. 1 000 kroner.

	Årets budsjett 2011	Revidert budsjett 2011	Årets budsjett 2012
Programmer	157 500	157 500	158 250
DEMOSREG Demokrati, styring og regional	4 950	4 950	4 950
HA VKYST Havet og kysten	16 400	16 400	16 400
MILJØ2015 Norsk miljøforskning mot 2015	44 900	44 900	45 900
MILPAAHEL Miljøpåvirkning og helse	4 000	4 000	4 000
NATURAER Natur og næring	2 000	2 000	
NORKLIMA Klimaendr.og kons.f.Norge	60 400	60 400	62 150
RENERGI Fremtidens rene energisystemer	23 350	23 350	23 350
ROMFORSK Program for romforskning	1 500	1 500	1 500
<u>Frittstående prosjekter</u>	<u>2 000</u>	<u>2 000</u>	<u>1 500</u>
<u>Infrastruktur og inst. tiltak</u>	<u>146 218</u>	<u>146 218</u>	<u>155 259</u>
RBGRUNMILJ Res.bas.grunnbev.miljøinst	117 228	113 292	119 796
SIP Strategiske instituttprogram	28 990	4 140	
SIS-MILJO Strategiske instituttsatsninge		28 786	35 463
<u>Nettverkstiltak</u>	<u>15 051</u>	<u>15 184</u>	<u>16 448</u>
<u>Diverse FoU-rel. aktiviteter</u>	<u>2 068</u>	<u>2 068</u>	<u>2 068</u>
<u>Disposisjonsfond</u>		<u>567</u>	
Miljøverndepartementet	322 837	323 537	333 525

Tabell 4.15. Bevilgninger fra MD fordelt på nye resultatområder. 1 000 kroner.

	Årets budsjett		Årets budsjett
	2012		2012
MD Kap. 1400.76	1 000	<u>Giftfritt miljø</u>	<u>11 200</u>
<u>Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak</u>	<u>1 000</u>	HAVKYST Havet og kysten	4 200
EU7-STRA Strålevern, EUs 7. rammeprog	1 000	MILJØ2015 Norsk miljøforskning mot 2015	5 000
MD Kap.1410.50	158 759	MILPAAHEL Miljøpåvirkning og helse	2 000
<u>Basisbevilgninger til miljøinstituttene</u>	<u>158 759</u>	<u>Ren luft</u>	<u>7 100</u>
INT-BILAT BILAT-ordningen	500	MILJØ2015 Norsk miljøforskning mot 2015	3 100
PES-INST Prosj.etabl.støtte EU (FoU)	2 500	MILPAAHEL Miljøpåvirkning og helse	2 000
RBGRUNMILJ Res.bas.grunnbev.miljøinst	119 796	NORKLIMA Klimaendr.og kons.f.Norge	2 000
SAM-EU Samfinansiering EU-kontoret	500	<u>Stabilt klima</u>	<u>69 750</u>
SIS-MILJO Strategiske instituttsatsninge	35 463	NORKLIMA Klimaendr.og kons.f.Norge	46 400
MD Kap1410.51	167 218	RENERGI Fremtidens rene energisystemer	23 350
<u>Levende hav og kyst</u>	<u>15 500</u>	<u>Regelverk og system</u>	<u>5 950</u>
HAVKYST Havet og kysten	11 700	DEMOSREG Demokrati, styring og regional	4 950
MILJØ2015 Norsk miljøforskning mot 2015	3 800	MILJØ2015 Norsk miljøforskning mot 2015	1 000
<u>Livskraftige elver og innsjøer</u>	<u>11 000</u>	<u>Internasjonalt samarbeid og tverrgående virkemidler</u>	<u>21 868</u>
MILJØ2015 Norsk miljøforskning mot 2015	10 000	DIV-INT Annet internasjonalt samarbeid	2 700
NORKLIMA Klimaendr.og kons.f.Norge	1 000	HAVKYST Havet og kysten	500
<u>Frodige våtmarker</u>	<u>6 000</u>	IPY-OSC IPYs sluttkonferanse	2 000
MILJØ2015 Norsk miljøforskning mot 2015	4 000	JPI Joint Programming Initiatives	700
NORKLIMA Klimaendr.og kons.f.Norge	2 000	KONT Kontingenter	300
<u>Mangfoldige skoger</u>	<u>6 000</u>	MILJØ2015 Norsk miljøforskning mot 2015	5 900
MILJØ2015 Norsk miljøforskning mot 2015	4 000	NETTARBEID Nettarbeid	580
NORKLIMA Klimaendr.og kons.f.Norge	2 000	NORKLIMA Klimaendr.og kons.f.Norge	5 000
<u>Storslått fjellandskap</u>	<u>3 500</u>	PLAN Planlegging	500
MILJØ2015 Norsk miljøforskning mot 2015	2 000	POLRES Polarforskning POLRES	1 200
NORKLIMA Klimaendr.og kons.f.Norge	1 500	PUBL Publisering/prosjektinform	688
<u>Verdifulle kulturminner og kulturlandskap</u>	<u>8 350</u>	ROMFORSK Program for romforskning	1 500
MILJØ2015 Norsk miljøforskning mot 2015	6 100	STAB Statistikk og kunnsk.grunnlag	300
NORKLIMA Klimaendr.og kons.f.Norge	2 250	MD Kap.1410.53	6 548
<u>Aktivt friluftsliv</u>	<u>1 000</u>	<u>Tilskudd til internasjonal miljøvernforskning</u>	<u>6 548</u>
MILJØ2015 Norsk miljøforskning mot 2015	1 000	KONT Kontingenter	6 548
		Miljøverndepartementet	333 525

4.7 Helse- og omsorgsdepartementet

Helse- og omsorgsdepartementets (HODs) tildeling til Forskningsrådet øker fra 271,4 mill. kroner i 2011 til 289,6 mill. kroner i 2012, d.v.s. en nominell økning på 6,7 prosent.

Tabell 4.16. Inntekter fra HOD fordelt på kapittel og post. 1000 kroner.

	Årets budsjett	Revidert budsjett	Årets budsjett
	2011	2011	2012
HOD Kap. 732.21	490	490	490
HOD Kap. 780.50	265 898	265 898	284 141
HOD Kap. 781.79	5 000	5 000	5 000
Sum	271 388	271 388	289 631

I tråd med tildelingsbrevet fra HOD for 2012 fordeles veksten slik:

- 9 mill. kroner til *evaluering av samhandlingsreformen*.
- 4 mill. kroner til «*EU Joint Programme – Neurodegenerative Disease Research*».
- 2,7 mill. kroner til *Global helseforskning*.
- 1,5 mill. kroner til *Folkehelseprogrammet*.

Tabell 4.17. Bevilgninger fra HOD fordelt på programmer og aktiviteter. 1 000 kroner.

	Årets budsjett	Revidert budsjett	Årets budsjett
	2011	2011	2012
Programmer			
ALDER Alders forskning	4 000	4 000	4 000
ALDER (VAM Velferd, arbeid og migrasjon)	6 310	6 310	6 310
BARN Barn som pårørende	5 000	5 000	5 000
FOLKEHELSE Folkehelse	23 050	23 050	22 850
GLOBHELSE Global helse	5 771	5 771	0
GLOBVAC Global helse- og vaksin.forskn			8 514
KLINISK Klinisk forskning	25 250	25 250	25 250
KREFT Offentlig kreftprogram		20 505	20 505
KREFTSATS Særutlysning kreftmidler (hist	20 505		0
KVINNEHELSE Kvinners helse	5 935	5 935	7 635
MILPAAHEL Miljøpåvirkning og helse	16 900	16 900	16 900
PSYKISK Psykisk helse	34 520	34 520	34 520
RUSMIDDEL Rusmiddelforskning	26 450	26 450	26 450
STAMCELLER Stamcelleforskning	19 700	19 700	19 700
TJENESTER Helse- og omsorgstjenester	73 007	72 007	73 007
Frittstående prosjekter			
EU7-STRA Strålevern, EUs 7. rammeprog	1 000	1 000	1 000
Nettverkstiltak			
JPND EU Joint Programme - Neurodege			4 000
Diverse FoU-rel. aktiviteter			
EVALSAM Evaluering av samhandlingsrefo		1 000	10 000
MAMMOGRAFI Evaluering av Mammografipr	3 500	3 500	3 500
STAB Statistikk og kunnsk.grunnlag	490	490	490
Sum	271 388	271 388	289 631

4.8 Utenriksdepartementet

UDs tildeling til Forskningsrådet øker fra 230 mill. kroner i 2011 til 246 mill. kroner i 2012, d.v.s. en nominell økning på 6,9 prosent. Årsaken til at Revidert budsjett 2011 er vesentlig lavere enn Årets budsjett 2011 er faseforskyvning av utbetaling av midler fra NORAD.

Tabell 4.18. Inntekter fra UD fordelt på kapittel og post. 1000 kroner.

	Årets budsjett	Revidert budsjett	Årets budsjett
	2011	2011	2012
UD - Utenriksdept.	4 850	4 850	4 850
UD Kap.100.21	2 000	2 000	2 000
UD Kap.154.73	2 773	2 773	0
UD Kap.165.70	130 900	115 900	126 800
UD Kap.118.70	21 050	31 700	37 700
UD Kap.150.78	4 000		4 000
UD Kap.164.71	6 000	6 000	6 000
UD Kap.169.70	50 000	53 100	56 100
UD Kap.168.70	8 500		8 500
UD Kap.165.71		6 000	
Sum	230 073	222 323	245 950

Det er lagt inn vekst til *Latin-Amerikaprogrammet* med 5 mill. kroner. Det står i UD's proposisjon nr. 1 for 2012 at forskningen på Latin-Amerika skal styrkes. I tillegg er det i.h.t. avtaler og dialog med UD lagt inn vekst til NORRUSS og GLOBVAC. I forhold til Årets budsjett 2011 er det en hvis nedgang i bevilgningen til NORGLOBAL. Bevilgningen til Internasjonal stipendseksjon bortfaller.

Tabell 4.19. Bevilgninger fra UD fordelt på programmer og aktiviteter. 1 000 kroner.

	Årets budsjett 2011	Revidert budsjett 2011	Årets budsjett 2012
Programmer			
BEDSAM Bedriftens samfunnsansvar	500		0
EUROPA Europa i endring	2 000	2 000	2 000
GLOBHELS Global helse	57 000	57 000	0
GLOBVAC Global helse- og vaksin.forskn			62 000
INDNOR India-programmet	20 000	20 000	20 000
KINA Kina-programmet	20 000	20 000	20 000
LATIN-AM Latin-Amerika-programmet	15 000	15 000	20 000
MILJØ2015 Norsk miljøforskning mot 2015	1 500	1 500	1 500
NORGLOBAL Norge - Global partner	65 000	44 000	57 000
NORRUSS Nordområdene og Russland	18 050	28 700	34 700
ROMFORSK Program for romforskning	3 000	3 000	3 000
SAMRISK Samfunnssikkerhet og risiki	1 000	1 000	0
SA-NO_COOP South Africa - Norway Cooperation			4 000
Frittstående prosjekter			
EU7-STRA Strålevern, EUs 7. rammeprog	1 000	1 000	1 000
IS-MOBIL Mobilitetsprogr.f.utl.Ph.D-stu	1 323	1 323	0
IS-NAD Samarbeid med NORAD-land	1 450	1 450	0
S-AFRIKA Progr.f.forskn.samarb.m.Sør-A	4 000		0
Infrastruktur og inst. tiltak			
HealthPrio Priority Setting in Global Hea		3 100	1 100
RBGRUNSAMF Res.bas.grunnbev.samf.v.inst	13 400	13 400	13 800
SIPHINIFES SIP v HI og NIFES fin av FKD	3 850	3 850	3 850
Diverse FoU-rel. aktiviteter			
PUBL Publisering/prosjektinform	250		250
UTRED Utredning	1 750		1 750
Forvaltning			
INDEMB Indo-Norwegian research and de		6 000	
Sum	230 073	222 323	245 950

4.9 Samferdselsdepartementet

Samferdselsdepartementets (SD) bevilgning til Forskningsrådet for 2012 er på 155,5 mill. kroner, som er en økning på 4,7 mill. kroner i forhold til 2011.

Tabell 4.20. Inntekter fra SD fordelt på kapittel og post. 1000 kroner.

	Årets budsjett 2011	Revidert budsjett 2011	Årets budsjett 2012
SD Kap. 1301.50			
Transportforskning	78 500	78 500	81 000
Ekomforskning	72 300	72 300	74 500
Totalt	150 800	150 800	155 500

Bevilgningen er fordelt i henhold til tildelingsbrevet fra departementet. For RENERGI er det økning i 2012 på 2 mill. kroner. Veksten til Ekomforskning er 2,2 mill. kroner og fordeler seg med 2 mill. kroner til SIMULA Robuste nett som forvaltes av VERDIKT, og 0,2 mill. kroner til

VERDIKT. Bevilgningen til Robuste nett har tidligere vært inkludert i VERDIKTs budsjett, men er fra 2012 synliggjort i egen budsjettlinje. For de øvrige programmene er det kun mindre endringer.

Tabell 4.21. Bevilgninger fra SD fordelt på programmer og aktiviteter. 1 000 kroner.

	Årets budsjett 2011	Revidert budsjett 2011	Årets budsjett 2012
Transportforskning			
RBGRUNMILJ - Resultat basert grunnbevilgning miljøinstitutt	135	0	0
RENERGI - Fremtidens rene energisystemer	46 000	46 000	48 000
SIP - Strategiske instituttprogram	5 365	0	0
SIS-MILJO - Strategiske instituttsatsninger	0	5 500	5 600
SMARTTRANS - Næringslivets transport og ITS	20 000	20 000	20 200
TRANSIKK - Transportsikkerhet	7 000	7 000	7 200
Ekomforskning			
SIMULA - SIMULA -senteret	10 000	10 000	10 000
VERDIKT SIMULA - Robuste nett. Kjemekompetanse og verdiskaping IKT.	0	0	5 000
VERDIKT - Kjemekompetanse og verdiskaping IKT	62 300	62 300	59 500
Totalt	150 800	150 800	155 500

4.10 Kommunal- og regionaldepartementet

Kommunal- og regionaldepartementets (KRD) bevilgning til Forskningsrådet for 2012 er på 93,0 mill. kroner. Dette er samme nivå som for Revidert budsjett 2011.

Tabell 4.22. Inntekter fra KRD fordelt på kapittel og post. 1000 kroner.

	Årets budsjett 2011	Revidert budsjett 2011	Årets budsjett 2012
Kap.500.21		2 800	2 800
Kap.500.50	15 000	15 000	15 000
Kap.552.72	75 200	75 200	75 200
Totalt	90 200	93 000	93 000

Bevilgningen over post 72 som er til VRI, Forskningsløft i Nord og Regionale representanter (Finnmark), videreføres på samme nivå som i 2011. Også programmene VAM og DEMOSREG (post50) videreføres med samme bevilgning i 2012 som i 2011. 2,8 mill. kroner bevilges over post 21 til strategisk instituttsatsing innenfor regionaløkonomiske modeller og bostedsvalgforskning.

Tabell 4.23. Bevilgninger fra KRD fordelt på programmer og aktiviteter. 1 000 kroner.

	Årets budsjett 2011	Revidert budsjett 2011	Årets budsjett 2012
Handlingsrettede programmer			
DEMOSREG - Demokrati, styring og regional	10 000	10 000	10 000
VAM - Velferd, arbeid og migrasjon	5 000	5 000	5 000
Basisbevilgninger			
REGMODELL - Regionaløkonomiske modeller & bostedsv	0	2 800	2 800
Systemtiltak			
NORDSA TS - Forskningsløft i Nord	35 000	35 000	35 000
VRI2 - Virkemidler for regional innovasjon 2011-13	39 000	39 000	39 000
Nasj. stimul.tiltak,møteplas s			
REGREP - Regionale representanter	1 200	1 200	1 200
Totalt	90 200	93 000	93 000

4.11 Arbeidsdepartementet

Arbeidsdepartementets (ADs) tildeling til Forskningsrådet øker fra 118,6 mill. kroner i 2011 til 122,7 mill. kroner i 2012, det vil si en nominell økning på 3,5 prosent eller 4,1 mill. kroner.

Tabell4.24. Inntekter fra AD fordelt på kapittel og post. 1000 kroner.

	Årets budsjett 2011	Revidert budsjett 2011	Årets budsjett 2012
AD - Kap. 604.21	7 000	7 100	7 300
AD - Kap. 601.50	111 575	111 940	115 410
AD - Kap. 601.21		3 500	
Sum	118 575	122 540	122 710

Bevilgningen på kap. 604.21 er øremerket til *Evaluering av NAV-reformen*. I ADs proposisjon for 2012 står det at programmet *Sykefravær, arbeid og helse* skal styrke forskningen på arbeids- og helse- og arbeidsmiljø. Veksten på kap. 601.50 som er ca. 3,5 mill. kroner fordeles foreløpig til dette programmet.

Tabell 4.25. Bevilgninger fra AD fordelt på programmer og aktiviteter. 1 000 kroner.

	Årets budsjett 2011	Revidert budsjett 2011	Årets budsjett 2012
Programmer			
IT-FUNK IT for funksjonshemmede	2 000	2 000	2 000
PETROMAKS Maks.utnytt.av petroleumsreser	18 800	18 800	18 800
SYKEFRA VÆR Forskn.om årsaker til sykefrav	24 000	27 000	27 470
VAM Velferd, arbeid og migrasjon	59 775	60 640	60 140
Diverse FoU-rel. aktiviteter			
EVA-NAV Evaluering av NAV-reformen	7 000	7 100	7 300
EVA-PEN Evaluering av pensjonsreformen	7 000	7 000	7 000
Sum	118 575	122 540	122 710

4.12 Justis- og sikkerhetsdepartementet

Justis- og sikkerhetsdepartementets (JDs) tildeling til Forskningsrådet reduseres fra 10,5 mill. kroner i 2011 til 8,3 mill. kroner i 2012, det vil si en nominell nedgang på 21 prosent, eller 2,2 mill. kroner.

Tabell 4.26. Inntekter fra JD fordelt på kapittel og post. 1000 kroner.

	Årets budsjett	Revidert budsjett	Årets budsjett
	2011	2011	2012
JD Kap. 400.01	5 500	4 750	3 500
JD Kap. 440.01		600	0
JD Kap. 451.01		500	0
JD Kap. 400.50	4 500	4 640	4 784
Sum	10 000	10 490	8 284

Nedgangen i bevilgninger skyldes at programmet *Samfunnssikkerhet og risiko* (SAMRISK) ble avsluttet i 2011.

Tabell 4.27. Bevilgninger fra JD fordelt på programmer og aktiviteter. 1 000 kroner.

	Årets budsjett	Revidert budsjett	Årets budsjett
	2011	2011	2012
EUROPA Europa i endring	1 000	1 000	1 000
SAMRISK Samfunnssikkerhet og risiko	2 000	2 350	0
VAM Velferd, arbeid og migrasjon	7 000	7 140	7 284
Sum	10 000	10 490	8 284

4.13 Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementets (BLDs) tildeling til Forskningsrådet øker fra 27,4 mill. kroner i 2011 til 28,3 mill. kroner i 2012, d.v.s. en nominell økning på 3,1 prosent.

Tabell 4.28. Inntekter fra BLD fordelt på kapittel og post. 1000 kroner.

	Årets budsjett	Revidert budsjett	Årets budsjett
	2011	2011	2012
BLD - Kap. 846.50	6 500	6 500	6 702
BLD - Kap. 854.50	4 500	5 000	5 155
BLD - Kap. 857.50	4 300	4 300	4 433
BLD - Kap. 847.50	5 600	5 600	5 774
BLD - Kap. 821.50	6 000	6 000	6 186
BLD - Kap. 854.71	500		0
Sum	27 400	27 400	28 250

I BLDs tildelingsbrev for 2012 er hele veksten lagt til *Program for velferd, arbeidsliv og migrasjon* (VAM).

Tabell 4.29. Bevilgninger fra BLD fordelt på programmer og aktiviteter. 1 000 kroner.

	Årets budsjett	Revidert budsjett	Årets budsjett
	2011	2011	2012
IT-FUNK IT for funksjonshemmede	5 600	5 600	5 774
P-KVINN Program for kvinne- og kjønnsf	4 000	4 000	4 000
RUSMIDDEL Rusmiddelforskning	500	500	500
VAM Velferd, arbeid og migrasjon	17 300	17 300	17 976
Sum	27 400	27 400	28 250

4.14 Finansdepartementet

Finansdepartementets (FIN) bevilgning til Forskningsrådet for 2012 er på 18,8 mill. kroner – samme nivå som i 2011. Bevilgningen er til Program for skatteøkonomi og Finansmarkedsfondet slik som tidligere år.

Tabell 4.30. Inntekter fra FIN fordelt på kapittel og post. 1000 kroner.

	Årets budsjett	Revidert budsjett	Årets budsjett
	2011	2011	2012
Kap.1600.21	7 000	7 000	7 000
Kap.1600.70	11 800	11 800	11 800
Totalt	18 800	18 800	18 800

Tabell 4.31. Bevilgninger fra FIN fordelt på programmer og aktiviteter. 1 000 kroner.

	Årets budsjett	Revidert budsjett	Årets budsjett
	2011	2011	2012
SKATT - Skatteøkonomi	7 000	7 000	7 000
FINANSMARK - Finansmarkedet	11 800	11 800	11 800
Totalt	18 800	18 800	18 800

4.15 Kulturdepartementet

Kulturdepartementets (KUD) bevilgning til Forskningsrådet i 2012 er på 6,9 mill. kroner. Midlene fra departementet finansierer program for Kulturforskning (KULVER) og til forskning om spilleavhengighet. KUD har lagt inn en prisjustering til KULVER. Midlene til forskning om spilleavhengighet ble utlyst våren 2011 med oppstart først i 2012. Det var dermed ikke behov for midler i 2011, men først i 2012. Stipulert finansieringsbehov i 2012 er på 2 mill. kroner.

Tabell 4.32. Inntekter fra KUD fordelt på kapittel og post. 1000 kroner.

	Årets budsjett	Revidert budsjett	Årets budsjett
	2011	2011	2012
KUD - generelt	6 000		2 000
KUD - Kap.320.52	4 762	4 762	4 910
Sum	10 762	4 762	6 910

Tabell 4.33. Inntekter fra KUD fordelt på programmer og aktiviteter. 1000 kroner.

	Årets budsjett	Revidert budsjett	Årets budsjett
	2011	2011	2012
PENGESPILL Kunnsk.gr.lag pengespill-probl	6 000		2 000
KULVER Kulturell verdsetting	4 762	4 762	4 910
Sum	10 762	4 762	6 910

4.16 Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet

Fornyings-, administrasjons- og kirke departementets (FAD) bevilgning til Forskningsrådet i 2012 videreføres på samme nivå som i 2011 (Årets budsjett). 10 mill. kroner går til VERDIKT og det er som tidligere år mindre bevilgninger til videreføring av de andre aktivitetene departementet finansierer.

Tabell 4.34. Inntekter fra FAD fordelt på kapittel og post. 1000 kroner.

	Årets budsjett	Revidert budsjett	Årets budsjett
	2 011	2 011	2 012
Kap.1500.21	3 629	3 829	3 829
Kap.1500.22	11 000	11 000	10 800
Total sum	14 629	14 829	14 629

Forskningsrådet har i 2012 lagt midlene til Forskning på nasjonale minoriteter (budsjettposten Planlegging) til programmet Samfunnsutviklingens kulturelle forutsetninger (SAMKUL) hvor arbeidet med et doktorgrads-prosjekt på taterspråk videreføres.

Tabell 4.35. Bevilgninger fra FAD fordelt på programmer og aktiviteter. 1 000 kroner.

	Årets budsjett	Revidert budsjett	Årets budsjett
	2011	2011	2012
KULVER - Kulturell verdsetting	0	200	0
P-SAMISK - Program for samisk forskning	3 629	3 629	3 629
SAMKUL - Samfunnsutviklingens kulturell	0	0	1 000
VERDIKT - Kjernekompetanse og verdiskaping IKT	10 000	10 000	10 000
PLAN - Planlegging	1 000	1 000	0
Totalt	14 629	14 829	14 629

5 Virkemidler, programmer og aktiviteter

Forskningsrådets gjennomfører sin virksomhet gjennom en rekke ulike virkemidler. På øverste nivå består disse virkemidlene av programmer, frittstående prosjekter, infrastruktur og institusjonelle tiltak, system og nettverkstiltak. På et mer detaljert nivå er dette utformet som ulike programtyper, fri prosjektstøtte, rettede internasjonale tiltak, basisbevilgninger, strategisk institusjonsstøtte, senterordninger, forskningsinfrastruktur, nettverkstiltak og formidlings- og kommersialiseringstiltak.

Disse virkemidlene har ulike tyngdepunkt. Programmene har et tyngdepunkt mot temaene, fri prosjektstøtte mot fagene og kvalitet, senter-ordningene mot konsentrasjon, ledelse og langsiktighet, nettverkstiltak mot samarbeid og internasjonalisering, formidlings- og kommersialiseringstiltak mot nytte og anvendelse. Samtidig er det slik at hvert enkelt virkemiddel ofte støtter opp om flere dimensjoner, men alle er rettet mot fornyelse og endring. Nedenfor følger en gjennomgang av de enkelte virkemidler, programmer og aktiviteter Forskningsrådet finansierer i 2011.

5.1 Programmer

4.1.1 Brukerstyrte innovasjonsprogrammer

Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA) (2006–) støtter opp om regjeringens satsing på et mer kunnskapsbasert næringsliv i hele landet. Programmets åpne innretning skal sikre god konkurranse om midlene og legge til rette for læring på tvers av bransjer og temaer. BIA kompletterer Forskningsrådets øvrige næringsrettede virkemidler. Dette innebærer at hvor det ikke finnes et tilbud til søkere innenfor tematiske programmer, vil BIA ta imot slike søknader. Innenfor denne konteksten vil BIA støtte de beste prosjektene uavhengig av tema og bransje. Prosjektseleksjon er basert på forskningskvalitet, innovasjonsgrad og verdiskapingspotensial samt forskningsmessig risiko. Programmet støtter også kompetanseutvikling i norske forskningsmiljøer – der næringslivet selv har identifisert slike behov – slik at de kan komme videre med sin forskningsbaserte innovasjonsvirksomhet. Gjennom en balansert portefølje av kompetanseprosjekter og forskningsbaserte innovasjonsprosjekter bidrar programmet til at det legges et grunnlag for fremtidig verdiskaping i Norge på kortere og lengre sikt. Hovedfokus i 2012 vil være å gjennomføre en stor søknadsrunde med et volum på 450 mill. kroner over fire år, hvorav 70 mill. kroner stilles til disposisjon for 2012. Det vil fortsatt være fokus på en god oppfølging av mer enn 200 prosjekter i porteføljen og andre aktiviteter i programmet, samt å følge opp effektene av avsluttede prosjekter. I 2012 vil BIA ha en total budsjetttramme på 374,2 mill. kroner, hvorav 354,2 mill. kroner fra NHD og 20 mill. kroner fra KDs budsjett til «Sektorovergipende formål» (Fondserstatningen). www.forskningsradet.no/bia

Bærekraftig verdiskaping i mat- og biobaserte næringer (BIONÆR) (2012 - 2021) startet i 2012. Framveksten av konseptet *bioøkonomi* danner det strategiske bakteppet for etableringen av BIONÆR. Økt bevissthet omkring globale samfunnsmessige utfordringer aktualiserer forskning og innovasjon som underbygger mer biobaserte samfunn. Bioøkonomien innbefatter bærekraftig arealbruk, produksjon og omdannelse av biomasse til mat-, helse- og fiberprodukter og industrielle produkter og energi.

De to programmene Natur og næring og Matprogrammet videreføres i BIONÆR, og disse programmene faglige ansvar og økonomiske rammer legges i sin helhet inn i det nye programmet. BIONÆRs ansvarsområder er jordbruks-, skogbruks- og naturbaserte verdikjeder samt sjømat fra råstoffet tas opp av havet og fram til konsument. Faglige innsatsområder er under utvikling i programmet under overskriftene a) Arealbruk, jord- og skogbruk, ny biomasse, b) Mat, c) Tre, d) Nye bio-baserte produkter og d) Tjenester. BIONÆRs hovedmål er å utløse forskning og innovasjon for verdiskaping i de biobaserte næringene som faller inn under programmet. Programmet legger betydelig vekt på å øke næringenes og forvaltningens utbytte av kunnskap og kompetanse gjennom samspill og formidling. Internasjonalt samarbeid med sikte på å styrke kunnskapsbygging og innovasjon på prioriterte områder står sentralt.

BIONÆR skal utvikles gjennom involverende arbeidsformer og aktiv dialog med interessentene i programmet (forskningsaktører, næringsliv, forvaltning og interesseorganisasjoner). Det skal legges vekt på kunnskapsbygging for bærekraftig produksjon og forbruk, utslippsreduksjoner og tilpasning til klimaendringer. Ressurseeffektiviteten i eksisterende og nye typer biomasseproduksjon skal styrkes og alle biologiske ressurser gjennom hele biokretsløpet utnyttes. Nye prosesser, produkter, tjenester og verdiskapende kryssanvendelser mellom ulike bioressursstrømmer skal stimuleres, og markedsorientering og innovasjon skal fokuseres i alle deler av verdikjedene.

I 2012 vil BIONÆR ha et samlet budsjett på ca. 230,2 mill. kroner med 167,7 mill. kroner fra LMD, 33,3 mill. kroner fra FGD, 10,2 mill. kroner fra NHD og 10 mill. kroner over KDs budsjett til «Sektorovergipende formål» (Fondserstatningen); dessuten diverse inntekter anslått til 9 mill. kroner (fra bl.a. Fondet for forskningsavgift på landbruksprodukter, Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond, Norsk Rikstoto og Orklagaven). Det er utviklet en foreløpig programplan for BIONÆR, mens endelig programplan vil bli lagt fram for Divisjonsstyret for i innovasjon i desember 2012.

IT FUNK (1998-2012) er en tverrgående satsing som støtter prosjekter om inkluderende design og andre tiltak som gir økt tilgjengelighet for alle til IKT-baserte produkter og tjenester, med fokus på mennesker med nedsatt funksjonsevne. Brukermedvirkning er en forutsetning i alle prosjekter. IT Funk støtter metodeutvikling, forprosjekter og tilleggsprosjekter til IKT-relaterte programmer i Forskningsrådet, Innovasjon Norge og EU. Programmet blir i 2012 finansiert av BLD med 5,6 mill. kroner og AD med 2 mill. kroner. Siden 2008 har IT Funk på oppdrag fra NHD vært Norges kanal til AAL, et europeisk samarbeidsprogram basert på Romatraktatens art.185 (tidl.169). AAL skal fremme forskning og innovasjon om anvendelse av IKT for eldre (Ambient Assisted Living) i perioden 2008-2013. Den norske deltakelsen finansieres primært over NHDs bevilgning til internasjonalt samarbeid med 1 mill. kroner (50.4) samt et tilskudd fra EU-kommisjonen på ca. 40 % av de nasjonale bidragene. Omfanget av støtten fra Norge varierer fra år til år med antall utlysninger og suksessraten for søknader med norske partnere. Netadresse: www.forskningsradet.no/itfunk

Kraftproduksjon med CO₂-håndtering (CLIMIT)(2005-) er et nasjonalt forsknings-, utviklings- og demonstrasjonsprogram som gjennomføres i samarbeid mellom Gassnova og Forskningsrådet. Hovedmålene med programmet er å bidra til utvikling av bedre og mindre kostnadskrevede teknologi for fangst av CO₂ og å bygge opp kunnskap slik at lagring av CO₂ kan gjøres på en sikker måte. Budsjettet for FoU-delen av CLIMIT ble redusert fra 99 til 95 mill. kroner i 2011, etter en betydelig budsjettøkning fra 2009 til 2010. Utfordringen er at en rekke nye prosjekter som startet i 2010 binder opp store deler av 2011-budsjettet, men det har allikevel vært mulig å starte opp et mindre antall nye prosjekter i 2011. De to FME-sentrene innen CO₂-fangst og -lagring er i

god gjenge, og flere av prosjektene i CLIMIT er koordinert med sentrene. CLIMITs nye programplan ble vedtatt i januar 2010 og løper ut 2012. Det legges opp til en strategiprosess i 2011 for å forberede neste oppdatering av programplanen. Det gjennomføres også en ekstern evaluering av programmet i 2011. ESA har godkjent at CLIMIT også kan støtte aktiviteter knyttet til fangst og lagring av CO₂ fra industrielle prosesser, og i CLIMITs portefølje er det allerede prosjekter på dette. Det legges opp til utlysning av KPN og forskerprosjekter i august og IPN i oktober.

CLIMIT-programmet prioriterer internasjonalt samarbeid og vil vektlegge dette enda sterkere i nye prosjekter. Etter avslutning av ERA-NET-prosjektet FENCO er det besluttet å opprette et uformelt nettverk (FENCO-NET) med seks-syv land for å kunne gjennomføre felles utlysninger av prosjekter. CLIMITs sekretariat vil også bidra i utlysningen av center of excellence i CCS-programmet under Nordisk Toppforsknings Initiativ (TFI). CLIMIT-sekretariatet har også oppgaver innenfor internasjonale samarbeidsorganer som Carbon Sequestration Leadership Forum (CSLF), IEA Greenhouse Gas Programme og EU-teknologiplattformen Zero Emission Fossil Fuels Power Plants (ZEP). Programmet arrangerte "CLIMIT-dagene" både i 2010 og 2011, der de fleste prosjektene i Forskningsrådets og Gassnovas portefølje ble presentert. Det ble også arrangert et seminar for Ph.D.-studentene i programmet. Begge arrangementene var meget vellykket, og det planlegges tilsvarende årlige arrangementer. Programmet finansieres i sin helhet med midler fra OED, budsjettet for 2012 er 90 mill. kroner.

Nettadresse: www.forskningsradet.no/climit

Maritim virksomhet og offshore operasjoner (MAROFF) (2010–2019) støtter forskning som fremmer innovasjon og miljøvennlig verdiskaping i den maritime næringen. De prioriterte områdene er miljø og miljøvennlig energiutnyttelse, krevende miljøvennlig maritime operasjoner, herunder operasjoner i nordområdene, og avansert logistikk og transport. Næringens innspill til en helhetlig maritim forsknings- og innovasjonsstrategi, Maritim21, vil også følges opp, bl.a. ved å legge til rette for demonstrasjonsprosjekter som innebærer fullskalatesting av teknologi som fortsatt er på forskningsstadiet. MAROFF har et budsjett på 129,6 mill. kroner fra NHD og 2,9 mill. kroner fra FKD. Diverse inntekter er anslått til 1,8 mill. kroner fra Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond (FHF). www.forskningsradet.no/maroff

Marin bioteknologi i Tromsø (MABIT) er et næringsrettet forsknings- og industriutviklingsprogram. Programmet bidrar til økt verdiskaping i fiskeri- og havbruksnæringen og bioteknisk industri ved å virke som aktiv pådriver og koordinator for styrking av FoU og industrielle aktiviteter innenfor marin bioteknologi i Tromsø-regionen. Programmet finansierer næringsrelevante FoU-prosjekter som kan føre til kommersiell utnyttelse. Samtidig er det fokus på utvikling av fagkompetanse som er relevant for bioteknologisk næringsvirksomhet. FKD bidrar finansielt med 6 mill. kroner for 2012. Midlene kanaliseres gjennom Forskningsrådet.

Næringslivets transport og ITS (SMARTRANS) (2007–2013) har mer effektive og bærekraftige transportløsninger og transportnæringer som overordnede mål. Programmet har hatt økende fokus på reduksjon av klimagasser fra næringstransporter. Transportbransjen er tradisjonelt lite forskningsorientert, og det har i hele programperioden vært fokus på å synliggjøre programmet og mobilisere søkere. Programmet har støttet 35 samarbeidsprosjekter, hvor mange bedrifter som tidligere ikke har erfaring med FoU-prosjekter, har deltatt. Programmet får en liten økning i 2012, og prosjekter for ca. 20 mill. kroner kan igangsettes gjennom programmets siste utlysning. Programmets totale budsjett for 2012 er på 21,2 mill. kroner, hvorav 20,2 mill. kroner fra SD og 1 mill. kroner fra FKD. www.forskningsradet.no/smartrans

Prosjektrettet teknologiutvikling i petroleumssektoren (DEMO 2000)(1999-) har som hovedmål å fremme langsiktig konkurransedyktighet i petroleumsnæringen og fortsatt lønnsom utvikling av ressursene på norsk sokkel. DEMO2000 fokuser på å kvalifisere ny teknologi og systemer i nært samarbeid mellom leverandørindustrien, forskningsinstitutter og oljeselskaper ved å støtte utvikling og testing av prototyper og pilotinstallasjoner offshore. De teknologiske løsningene skal kunne anvendes på konkrete felt. Teknologien og systemene som utvikles gir konkrete bidrag til økt utvinning, effektiv ressurs- og energiutnyttelse og viktige miljøaspekt som redusert utslipp til luft og vann. En stor del av prosjektene er av umiddelbar betydning for utvikling av olje- og gassfelt i nordområdene ved å løse utfordringer knyttet til is- og klimaforhold, avstand fra land og manglende infrastruktur. I tillegg har programmet som et viktig mål å bringe frem nye norske industriprodukter, systemer og prosesser for salg i det globale offshoremarkedet og utvikle samarbeid med tilsvarende internasjonale aktører med sikte på felles aktiviteter og kunnskapsdeling. DEMO 2000 finansieres i sin helhet med midler fra OED. Programmets budsjett for 2012 er 46,7 mill. kroner. Nettadresse: www.forskningsradet.no/demo2000

Økt verdiskaping i naturgasskjeden (GASSMAKS)(2007-2016) skal gjennom styrket kunnskapsutvikling, næringsutvikling og internasjonal konkurransekroneraft bidra til økt verdiskaping for samfunnet gjennom industriell foredling av naturgass. Hovedprinsippene som er lagt til grunn for valg av tema i programmet er at det skal føre til en realistisk mulighet for industriutvikling i Norge. De siste årene synes mulighetene for økt industriell virksomhet innenfor petrokjemi å ha blitt vesentlig mindre enn ved programstart. Dette har medført en dreining av aktivitetene mot produksjon av andre materialer enn bulk-polymere og spesielt anvendelser av naturgass i forbindelse med mineralproduksjon. De tematiske områdene som programmet støtter er likevel ikke endret selv om balansen mellom de er noe forskjøvet. De tematiske satsingsområdene er: 1) Gass til plastråstoff og plast, 2) Gass til materialer, 3) Mikronerobiologisk eller enzymatisk konvertering av gass og 4) Gass til syntetiske drivstoff. GASSMAKS har en budsjetttramme på 40 mill. kroner i 2012, hvorav 15 mill. kroner over NHDs budsjett og 25 mill. kroner finansiert fra KD. Nettadresse: www.forskningsradet.no/gassmaks

4.4.1 Grunnforskningsprogrammer

Program for CERN-relevant forskning (2006-2011), (2012 -2019) (CERN). Aktivitetene relatert til utnyttelse av det norske medlemskapet i CERN ved Genève er organisert som et program. Forskere ved UiO og UiB er hovedaktører. Programmet støtter norske forskningsgruppers deltagelse i oppbygging, drift og vedlikehold av eksperimentene ATLAS og ALICE på CERNs nye partikkelakselerator LHC, analyse av data fra eksperimentene, samt Norges bidrag til et felles nordisk datasenter. I aktivitetene inngår mulighet for opphold ved CERN for teknologistudenter, doktorgradsstudenter og postdoktorstipendiater. De norske CERN-aktivitetene evalueres jevnlig av et internasjonalt ekspertpanel i forbindelse med et seminar for aktørene innenfor virksomheten. For 2012 er budsjettet på 22,5 mill. kroner. Programmet finansieres med midler fra KD. www.cern.ch/norway.

Etiske, rettslige og samfunnsmessige aspekter ved bioteknologi, nanoteknologi og nevroteknologi (ELSA) (2008–2014) bidrar til at teknologi kan utvikles på en robust måte gjennom fokus på styringsutfordringer knyttet til usikkerhet og risiko og utviklingen av gode interaksjoner mellom teknologi og samfunn. Programmet vil også i 2012 ha et nært samarbeid med programmene innenfor nanoteknologi (NANO2021) og bioteknologi (BIOTEK2021). ELSA er viktig for å utvikle tilnæringsmåter og metodikk som i fremtiden kan anvendes på andre relevante fagområder. Programmet vil i 2012 prioritere å følge opp tre integrerte prosjekter som alle er i startfasen. I disse prosjektene samarbeider forskere med bakgrunn i samfunnsvitenskap og humaniora

med forskere innenfor teknologi og naturvitenskap om konkrete teknologiutviklinger. Programmet vil i 2012 lyse ut midler til forskning som kan følge opp de nasjonale strategiene for bioteknologi og nanoteknologi. Budsjett for 2012 er 6 mill. kroner, hvorav 1 mill. kroner kommer fra hvert av departementene FKD, LMD, KD og NHD og 2 mill. kroner fra KDs budsjett til «Sektorovergipende formål» (Fondserstatningen). www.forskningsradet.no/elsa

Europa i endring (2007-2017)(EUROPA) er Forskningsrådets satsing på forskning om endringsprosesser i Europa og Norges forhold til disse. Satsingen skal stimulere til europarelatert forskning av høy kvalitet. Gjennom satsingen belyses følgende fire temaer: Rett og demokrati i Europa, økonomisk utvikling og integrasjon, kulturelle endringsprosesser, og utenriks- og sikkerhetspolitikk i Europa. I satsingens første fase (2007-2012) ble tre prosjekter igangsatt. Hvert år arrangeres en møteplass for forskere og brukere av forskningen i satsingen, med formål diskusjon og formidling. Det er budsjettet med 9 mill. kroner til Europa i endring. Programmet finansieres med midler fra KD (6 mill.), UD (2 mill.) og JD (1 mill.). www.forskningsradet.no/EUROPA

eVitenskap - Infrastruktur, Teori og Anvendelser (2006-2015)(eVITA) er et forsknings- og infrastrukturprogram innrettet mot beregnings- og dataintensive utfordringer i naturvitenskap, teknologi og medisin. Gjennom metodeforskning, kompetanseutvikling og investeringer i ny eInfrastruktur er målet å sikre norsk eVitenskapelig forskning på et høyt internasjonalt nivå, samt løse viktige nasjonale utfordringer innen de tematiske områdene "energi og miljø", "hav", "mat" og "helse". Budsjettet er 23,4 mill. kroner for eVitenskap i 2012. Programmet finansieres med midler fra KD (16 mill.) og NHD (7,4 mill.). www.forskningsradet.no/evita/

Katalyse og organisk syntetisk kjemi II (2007 – 2012) (KOSK II) støtter grunnleggende forskning innenfor hovedområdene katalyse og organisk syntetisk kjemi som kan gi grunnlag for økt verdiskapning innenfor norsk kjemisk industri på lang sikt. Grunnleggende forskning innenfor katalyse skal i hovedsak rettes mot katalytiske prosesser for miljøvennlig og bærekraftig utnyttelse av norske naturgassressurser. Innen organisk syntetisk kjemi vil det bli lagt vekt på å bygge opp og videreutvikle slagkraftige forskningsgrupper som kan løse syntetiske problemer innenfor de prioriterte områdene: selektiv syntese, metallinduserte reaksjoner, syntese av biologisk aktive forbindelser og utvikling av ny, effektiv og miljøvennlig teknologi. KOSK har en budsjetttramme på 13,9 mill. kroner i 2012, hvorav 9,9 mill. kroner over KD budsjett og 4 mill. over OED. budsjett. www.forskningsradet.no/kosk

Kulturell verdsetting (2008-2012)(KULVER) skal få fram grunnleggende forskning av høy kvalitet som kan belyse problemstillinger knyttet til kulturell verdsetting – hvordan kulturelle uttrykk og fenomener tilskrives verdi og hvordan de omformes og bestrides gjennom dynamiske prosesser. Programmet har et humanistisk tyngdepunkt og fokuserer på estetisering/estetiske praksiser innenfor kunstfeltene, hverdagslivet, kunnskaps- og vitensformer, kulturarv og minnepolitikk, identitetsdannelser eller i interaksjonen mellom kunstfeltene og andre samfunns- og kulturområder. KULVER har et budsjett for 2012 på 18,9 mill. kroner. Programmet finansieres av KD (14 mill.) og KUD (4,9 mill.). www.forskningsradet.no/kulver

Program for kjønnsforskning (2008-2012) (KJONNSFORSKNING) skal styrke kjønnsforskningen som eget kunnskapsfelt og få fram økt kunnskap om kjønn og likestilling gjennom grunnleggende tverr- og flerfaglig forskning innenfor humaniora og samfunnsvitenskap. Målsettingene realiseres gjennom å satse på utvikling av kjønns- og likestillingsteori og samfunnsmessig relevant kjønnsforskning. Forskningsinnsatsen konsentreres om fire områder hvor spørsmål knyttet til kjønn og likestilling er særlige viktige: arbeid og økonomi, offentlighet, kultur

og estetikk, rettigheter og politikk, og samliv og relasjoner. Program for kjønnsforskning har et budsjett for 2012 på 11 mill. kroner. Programmet finansieres av KD (7 mill.) og BLD (4 mill.). www.forskningsradet.no/kjonnsforskning

Program for Romforskning (2011 – 2018). Følgeforskningsprogrammet videreføres i ny periode og skal sikre den forskningsmessige utnyttelsen av norsk romaktivitet knyttet til medlemskap i organisasjonene ESA, EISCAT og NOT. Målet er å støtte og videreutvikle forskningsfelt der Norge og norske forskere har satsset målbevisst og bygget opp høy kompetanse på internasjonalt nivå. Programmet ønsker også å sikre muligheter for støtte og utvikling innen nye relevante forskningsområder. Det er tre prioriterte forskningsområder innenfor programmet: 1) Sol-jord fysikk med vekt på forståelse av grunnleggende prosesser i solen og dens atmosfære og hvordan solvind og solaktivitet påvirker jordas øvre atmosfære og det globale miljøet. 2) Universets utvikling med vekt på forståelsen av fundamentale astrofysiske prosesser. 3) Jordobservasjon fra satellitter med vekt på klimaovervåking, ressurskartlegging, forurensning ved petroleumsvirksomhet, overvåking og forvaltning av polarområdene. Program for Romforskning har et budsjett i 2012 på 21,7 mill. kroner hvorav 17,2 mill. kroner fra KD, 3 mill. kroner fra UD og 1,5 mill. kroner fra MD. www.forskningsradet.no/romforsk

Samfunnsutviklingens kulturelle forutsetninger (2011 – 2020) (SAMKUL) skal bidra med kunnskap om de kulturelle forutsetningene for samfunnsutviklingen i fortid, nåtid og fremtid. Programmet vil være et hovedvirkemiddel for å styrke forskningsinnsatsen på området, som er framhevet i Forskningsrådets strategi. Tematisk skal programmet studere de kulturelle forutsetningene for dagens samfunnsformasjon og samfunnsutviklingen generelt gjennom studier av samspillet mellom menneske og ulike omgivelser – i form av natur, teknologi og menneskeskapt fysiske omgivelser, språk og kommunikasjon, religion og mangfold. Gjennom dette vil særlig humanistisk orientert forskning gjøres relevant og gjeldende på samfunnsområder med store utfordringer, og slik utfylle mer instrumentelle og/eller naturvitenskapelige kunnskapsbasert for politiske veivalg. SAMKUL har et budsjett i 2012 på 16 mill. kroner, hvorav 15. mill. kroner fra KD, 1 mill. kroner fra FAD. FAD har bevilget midler til romaniforskning (siste del) og til nasjonale minoriteter. Aktiviteten under SAMKUL vil i første omgang være et PhD-prosjekt om taterspråk. www.forskningsradet.no/samkul

Program for samisk forskning II (2007-2017) (SAMISK). Programmet skal styrke samisk forskning, både når det gjelder kvantitet og vitenskapelig kvalitet. Programmet vil derfor fremme langsiktig forskning av høy kvalitet om samiske forhold, bidra til rekruttering til samisk forskning på alle nivåer, rekruttering av samer til forskning og til å utvikle samisk som vitenskapsspråk. Programmet vil bidra til å belyse mangfoldet og variasjonen i de samiske samfunnene gjennom forskning innenfor disse temaene: Språk, tradisjonell kunnskap, muntlige tradisjoner og litteratur, Kulturuttrykk, Demografi og befolkningsutvikling, Levekår og livskvalitet, Barn og ungdom - oppvekstvilkår og selvartikulering, Den moderne samiske samfunnsbyggingen og Ressurser og rettsforhold. Programmet gjennomgår en midtveisevaluering i 2012. Program for samisk Forskning har i 2012 et budsjett på kr 11,8 mill. kroner, hvorav 8,2 mill. kroner fra KD og 3,6 mill. kroner fra FAD. www.forskningsradet.no/samisk

Program for stamcelleforskning (2008-2012) har som mål å utvikle og styrke kompetansen innenfor grunnforskning og klinisk forskning på stamceller med sikte på behandling av alvorlig og kronisk syke pasienter. Programmet omfatter både åpen, konkurransebasert utlysning av forskningsmidler og bevilgning til *Nasjonalt senter for stamcelleforskning* i Helse Sør-Øst RHF. Sentret skal ivareta sin nasjonale rolle ved å arrangere møter, seminarer og kurs, og har et spesielt ansvar for formidling. Programmet har følgende prioriterte forskningstemaer: 1) bedre forståelse

av basale prosesser knyttet til vekst og differensiering av stamceller, 2) bringe frem celler eller cellelinjer som kan anvendes terapeutisk, 3) bringe frem protokoller for reparasjon av skadet vev eller organ, 4) bruk av stamceller i utvikling og testing av nye legemidler og i toksikologisk screening. Programmet vil ha fokus på nettverksbygging nasjonalt og internasjonalt. Det vil bli vektlagt at kjønnsperspektivet, samt de etiske aspektene ved forskning og behandling med stamceller, ivaretas. Program for stamcelleforskning finansieres i sin helhet med midler fra HOD og programmets budsjett for 2012 er på 19,7 mill. kroner. www.forskningsradet.no/STAMCELLER/

Synkrotron- og nøytronforskning (2011-2020)(SYNKNOYT). Hovedmålsettingen i programmet er å stimulere fagmiljøene til å benytte de faglige mulighetene som medlemskap i ESRF, SNBL og ESS gir og styrke den nasjonale metodekompetansen innen synkrotronbasert forskning. Innen nøytron basert forskning skal det prioriteres å bidra til både økt nasjonal kapasitet og metodekompetanse. For 2012 er det budsjettert med 10,0 mill. kroner per år, hvorav 5,5 mill. kroner fra KD og 4,5 mill. kroner i bidrag fra andre grunnforskningssatsinger på nano- og bioteknologi. www.forskningsradet.no/synkrotron.

4.1.2 Handlingsrettede programmer

Aldersforskning (2002-2012). Målet med alderssatsingen er å bygge opp kompetansemiljøer og utvikle nye og tverrfaglige perspektiver og problemstillinger innenfor områdene: aldring og samfunn, medisinsk og helsefaglig forskning, helse- og omsorgstjenester og praksisnære temaer. Satsingen er et samarbeid mellom to avdelinger i Divisjon for samfunn og helse. Totalt budsjett er 10,31 mill. kroner fra HOD, hvorav 4 mill. kroner administreres av programmet Helse- og omsorgstjenester og 6,31 mill. kroner av Velferd, arbeidsliv og migrasjon (VAM). Satsingen går inn i siste år av en 10 års periode.

Barn som pårørende (2011-2015). Barn som har alvorlig syke eller rusmisbrukende foreldre, har økt risiko for utvikling av psykiske og sosiale problemer. Det finnes lite forskning på dette område hvor barn selv er informanter. Kunnskapen om hvilke tilbud som kan hjelpe disse barna er sparsom. I tillegg er det utfordringer knyttet til identifisering av barna, etablering av et helhetlig og adekvat hjelpetilbud, samt kontinuitet i oppfølging av familiene. Forsknings-satsningen skal være forankret i et barne- og familieperspektiv. Satsningen forvaltes av programstyret for Psykisk helse. Budsjett 2012: 5 mill. kroner fra HOD.

Nettadresse: www.forskningsradet.no/Psykiskhelse

Demokrati, styring og regionalitet (DEMOSREG) (2005–2014) . skal stimulere til økt kunnskap om hvordan endringer i nærings- og samfunnsliv kommer til uttrykk på lokalt og regionalt nivå, og hvilke utfordringer og betingelser de gir for demokrati, styring og planlegging. Et gjennomgående perspektiv i programmet er forholdet mellom det funksjonelle og det territorielle. Programmets tre prioriterte hovedtemaer er: (i) økonomisk utvikling og strukturelle omstillingsprosesser; (ii) offentlig styring og planlegging og (iii) demokrati og politisk deltakelse. I 2011 ble 7 nye prosjekter tildelt til sammen 45 mill. kr. En ny utlysning blir kunngjort tidlig i 2012. Det gjenstår kun 15-17 mill. kroner å utlyse for slik at utlysningen vil være smalere og begrenset til 2-3 temaområder. Det vil kunne gi 2-5 nye prosjekter. Andre viktige aktiviteter vil være gjennomføring av et oppstartseminar i mars og nye tiltak for formidling av resultater. Programmet finansieres med 10 mill. kroner fra KRD og 4,95 mill. kroner fra MD.

Nettadresse: www.forskningsradet.no/demosreg

Folkehelseprogrammet (FOLKEHELSE) (2011-2015). Det overordnede målet for programmet er å bidra til ny kunnskap om hva som påvirker folkehelsen, om årsaker til sosiale helseforskjeller,

samt virkemidler for å redusere slike forskjeller og bedre folkehelsen. Programmets tre hovedområder for programperioden er 1) helseatferd slik som oppvekstkår, utdanning, arbeid og inntekt relatert til helse, 2) forskning om livsløp slik som oppvekstkår, utdanning, arbeid og inntekt relatert til helse og 3) forebyggingsaspektet knyttet til psykisk helse. Budsjett 2012: 22,85 mill. kroner fra HOD og 1 mill. kroner fra KD. Totalt 23,85 mill. kroner. Nettadresse:

www.forskningsradet.no/folkehelse

Forskning om forskning og innovasjon (FORFI)(2010-2015) skal gi økt innsikt i hvordan læring, innovasjon og forskning bidrar til vekst, velferd og problemløsning. FORFI skal utvide og videreutvikle kunnskapsgrunnlaget for ulike aktører med ansvar for forsknings- og innovasjonspolitikk og fungere som arena for læring og dialog mellom policyutviklere på ulike nivåer, forsknings- og utdanningsinstitusjonene inkludert, og forskere. Programmet skal støtte og trekke veksler på uavhengig og kritisk internasjonal forskning av høy faglig kvalitet og skal bidra til metode- og teoriutvikling innenfor feltet. Programmet finansieres med 9 mill. kroner fra KD, 1 mill. kroner fra Innovasjon Norge.

Program for global helse- og vaksinasjonsforskning (GLOBVAC) (2012–2020) er en videreføring og utvidelse av forløperen under samme navn (2006-2011). Programmets overordnede målsetting er å støtte forskning som kan bidra til vedvarende bedringer i helsetilstanden og utjevning av helseulikheter for fattige mennesker i lav- og mellominntektsland. Prioriterte tematiske områder er i) vaksine- og vaksinasjonsforskning, ii) helsesystem- og helsepolitikkforskning, iii) innovasjon i teknologi- og metodeutvikling, og iv) implementeringsforskning. Budsjett 2012: UD har bekreftet 55 mill. kroner med fokus på tematisk område i), mens det jobbes med å øke den økonomiske rammen for de øvrige områdene (p.t. 7 mill. kroner). HOD har bekreftet videreføring med 8,5 mill. kroner i 2012. En utlysning for til sammen 160 mill. kroner dekker hele programmets tematiske bredde, og har frist for obligatoriske skisser 30. november 2011 og hoved søknadsfrist 18. april 2012. Mer enn 35 prosjekter finansiert av første fase av programmet vil pågå 2012. Den årlige fagkonferansen finner sted i Trondheim 26.-27. september 2012 med tittelen «Innovation for global health». Nettadresse: www.rcn.no/globvac

Norge – Global partner (NORGLOBAL) (2009-2013) skal bidra til å styrke de globale perspektivene innenfor flere viktige tematiske og teknologiske felt i Forskningsrådet. Programmet skal styrke kunnskapsbasen i Norge om utvikling, øke forskningsinnsatsen for utvikling i samarbeid med relevante programmer i Forskningsrådet og styrke forskningskapasiteten i utviklingsland ved å knytte forskere ved institusjoner i utviklingsland til norske prosjekter av høy kvalitet. Programmet omfatter Forskning om fattigdom og fred (PovPeace), satsingen på Globalisering av miljø-, energi- og klimaforskningen (Globmek), Kvinne- og kjønnsforskning i utvikling, Forskning på skatteparadiser, kapitalflyt og utviklingslandene (TaxCapDev) og Vest-Balkan utviklingsstudier. NORGLOBAL forvalter også Forskningsrådets satsing i samarbeid med Hewlett Foundation på forskning om økonomisk vekst, fattigdomsreduksjon, reproduktiv helse og befolkningsdynamikk, ECONPOP. I 2011 ble det inngått avtale om forvaltningen av *Forskning på humanitær politikk (HUMPOL)*. Aktiviteten er lagt under NORGLOBAL, og det ble i 2011 utlyst midler med søknadsfrist i oktober. HUMPOL forventes i første omgang å gå over fire år, og har et totalbudsjett på 40 mill. kroner, hvorav 8 millioner forventes utbetalt i 2012.

Det forventes oppstart av prosjekter fra mars 2012. NORGLOBAL har i 2011, med søknadsfrist i oktober, hatt to fellesutlysninger med INDNOR programmet, under hhv Globmek og Kvinner og utviklingsaktiviteten. INDNOR tilfører disse utlysningene hhv 2,5 og 1,5 mill. kroner for 2012. Prosjektene som støttes kan starte i mars 2012. fortsetter arbeidet med å stimulere til samarbeid med andre relevante programmer, blant annet gjennom felles utlysninger. Totalt budsjett for 2012 er på 58,13 mill. kroner, hvorav 57 mill. kroner er fra UD og 1,13 mill. kroner fra KD. I tillegg

kommer anslagsvis 5,3 mill. kroner fra Hewlett Foundation og Forskningsrådets gaveforsterkingsfond som ble tilført programmet ved en større engangsoverføring i 2009. Nettadresse: www.rcn.no/norglobal

Havet og kysten (HAVKYST)(2006–2015) skal fremskaffe ny kunnskap om havets økosystem og utvikling av teknologi, metodikk og modeller for marin økosystembasert forvaltning. Menneskelig påvirkning gjennom forurensninger utenfra, gjennom akutte utslipp, tilsig fra deponier eller forurensede sedimenter, langtidsvirkninger av utslipp fra petroleumsvirksomheten, introduserte og/eller giftige arter, effekter av klimaendringer, forsurening av havet og effekter av fiskerier og konsekvenser av arealbruksendringer, vil stå i fokus. Programmet består av fem delprogrammer og to tverrgående aktiviteter: Marine økosystemer, Økosystempåvirkning, Langtidsvirkninger av utslipp til sjø fra petroleumsvirksomheten, Forvaltning og konfliktløsning, Verdiskaping, Metoder, modeller og teknologi og Forsknings samarbeid. Programmet er inkludert i nordområde-satsingen. I tillegg til å oppnå ny vitenskapelig erkjennelse, er det en klar målsetting at programmet skal bidra til å utvikle marine fagdisipliner som støtter opp om fremtidig verdiskaping innenfor en bærekraftig utvikling. I 2011 ble det satt i gang prosjekter med fokus på økosystemforskning, høsting av marine ressurser, introduserte arter, langtidseffekter av oljeindustrien og usikkerhetsanalyser. Programplanen for programmet ble revidert i 2010. Det er utarbeidet et arbeidsdokument for status i programmet som vil bli lagt til grunn for utlysningene som legges ut i 2012, i tillegg til at det skal være fokus på de tema som ikke ble lyst ledig ved forrige utlysning. Budsjettet for 2012 er 85,4 mill. kroner finansiert slik: FKD 42,6 mill. kroner, KD 7,9 mill. kroner, MD 16,4 mill. kroner, OED 8,5 mill. kroner og OLF 10 mill. kroner. Nettadresse: www.forskningsradet.no/havkyst

Program for helse- og omsorgstjenester (2011-2015). Programmets overordnede mål er å identifisere de mest effektive måtene for å organisere, lede, finansiere og levere helse- og omsorgstjenester av høy kvalitet, redusere feil og gi bedre sikkerhet for den enkelte pasient. Programmet skal særlig bidra til utvikling av gode og effektive helse- og omsorgstjenester på lokalt plan, og gi økt kunnskap om hvordan de kommunale tjenestene kan styrkes i samhandling med familie, lokalsamfunn og spesialisthelsetjenesten, samt kunnskap om organisering av spesialisthelsetjenesten. Programmet skal videre bidra til aktiv medvirkning fra brukere, personale og pårørende og derigjennom til økt trygghet og velferd, særlig for brukere med langvarige behandlings- og omsorgsbehov. Programmet er siden 2007 styrket med 32 mill. kroner til omsorgsforskning og forskning på demens. Etableringsstøtten til de fem regionale omsorgsforskningsssentrene videreføres. 2 mill. kroner er avsatt til en fireårig resultatevaluering av Omsorgsplan 2015 og 5 mill. kroner til forskning på habilitering og rehabilitering ved et eget senter ved Universitetet i Oslo (Charm). Programmet ble styrket i 2011 med 10 mill. kroner til forskning på effekter av ulike samhandlingstiltak. Budsjett 2012: 73 mill. kroner fra HOD og 1 mill. kroner fra KD. Totalt 74 mill. kroner. Nettadresse: <http://www.forskningsradet.no/helseomsorg>

Humane biobanker og registerdata (2011-2016)(BIOBANK). Formålet med programsatsingen er å utnytte det fulle potensialet for forskning på humant biologisk materiale i forskningsbiobanker ved at analyseresultater koples til data fra helseundersøkelser, helseregistre og helsetjenesten. Det overordnede målet for programmet er å fremskaffe forskningsbasert kunnskap for å forebygge, diagnostisere og behandle somatisk og psykisk sykdom, både store folkesykdommer og alvorlige sykdommer med mindre utbredelse. Programstyret er oppnevnt, og det planlegges første utlysning av midler i annet kvartal 2012. Budsjettet for 2012 er på 20 mill. kroner. Satsingen har finansiering fra KD på i alt 110 mill. kr for perioden 2011-16.

Indiaprogrammet (2010–2019) er etablert for å styrke indisk-norsk forsknings samarbeid og indisk-norsk samarbeid om forskningsfinansiering. Midlene fordeles mellom Forskningsrådets programmer og andre aktiviteter av divisjonsstyret for Samfunn og Helse, etter råd fra et rådgivende utvalg. Programmets midler fordeles til tematiske programmer etter fellesutlysninger i 2011. Budsjett for 2012 er 20 mill. kroner fra UD. For 2012 overføres inntil 6 mill. kroner til NORKLIMA, 4 mill. kroner til NORGLOBAL (aktivitetene Women and Gender og GLOBMEK). Etter en fellesutlysning av 18 mill. kroner med RENERGI vil det for 2012 bli overført 6 millioner til dette programmet. I 2012 vil tas det sikte på en fellesutlysning innen miljøfeltet med Miljø 2015 (4 mill. kroner) og det legges opp til en ny fellesutlysning av forskerprosjekter i samarbeid med indiske myndigheter ved Department of Science and Technology (2 mill. kroner). Indiaprogrammet kan tildele posisjoneringsmidler og nettverksmidler og ta strategiske initiativer, og det legges opp til fortsatt støtte for å etablere og følge opp viktige forskningspolitiske føringer og initiativ.

Kina-programmet (2009–2017) er etablert for å styrke kinesisk-norsk forsknings samarbeid og kinesisk-norsk samarbeid om forskningsfinansiering. Programmet har ikke eget programstyre, men en rådgivende ekspertgruppe er oppnevnt, som kan gi råd om Kinasamarbeid også ut over temaene i CHINOR. Innsatsen i 2012 vil være konsentrert om klima-, klimateknologi-, velferds- og miljøforskning. En prioritert oppgave for 2012 er å utvikle et tettere samarbeid med Chinese Academy of Sciences (CAS) og National Natural Science Foundation of China (NSFC) som et ledd i å styrke forsknings- og finansieringssamarbeidet. Budsjett for 2012 er 20 mill. kroner fra UD. Midlene bevilges av divisjonsstyret for Samfunn og helse til programmene Miljø 2015 med 5 mill. kroner, NORKLIMA med 9 mill. kroner, VAM med 3 mill. kroner og RENERGI med 3 mill. kroner.

Klinisk forskning (2011-2015) (KLINISKFORSKNING). Programmets overordnede mål er å øke kunnskapsgrunnlaget om diagnostiske metoder, behandlings- og rehabiliteringstiltak gjennom kliniske studier. Programmet skal særlig prioritere nasjonale og flerregional kliniske studier, men vil også støtte mindre kliniske studier innenfor tannhelsetjenesten, allmenntmedisin og primærhelsetjenesten for øvrig, da disse områdene fortsatt har et særskilt behov for å bygge opp forskningskompetanse. For å sikre høykvalitetsforskning og stimulere til økt klinisk forskning, vil programmet i tillegg prioritere nasjonal og tverrfaglig kompetanse- og nettverksbygging. Budsjett 2012: 25,25 mill. fra HOD. Nettadresse: www.forskningsradet.no/kliniskforskning

Kvinnens helse. Problemstillinger knyttet til kjønn og kjønnsforskjeller drøftes og analyseres i alle relevante forskningsprosjekter. Departementet har i de senere år bevilget særskilte midler til forskning på kvinnens helse. Temaene er bl.a. anoreksi, osteoporose, brystkreft og sosial ulikhet i helse. Andre aktuelle tema er fibromyalgi, minoritetskvinner og helse samt kjønnsperspektivet ved psykiske lidelser. Midlene finansierer relevante prosjekter i helseforskningsprogrammene. Midlene videreføres i 2012. Budsjett for 2012: 7,6 mill. kroner over HOD's budsjett herav 0,3 mill. kroner gitt til *Folkehelseprogrammet*. Nettadresse: <http://www.forskningsradet.no/kvinnehelse>

Program for offentlig initierte kliniske studier på kreftområdet (KREFT) (2011-2015) har som overordnet mål er å øke kunnskapsgrunnlaget for gode beslutninger som bedrer diagnostikk, behandling og omsorg av kreftpasienter. Forslag til tema for utlysningene innhentes i en åpen prosess fra alle med kjennskap til kunnskapshull i beslutningsprosesser på kreftområdet. Ut fra temaforslagene prioriterer Nasjonalt råd for kvalitet og prioritering i helse- og omsorgstjenesten ett eller flere temaer forut for utlysning av forskningsmidler gjennom Forskningsrådet. Programmet skal støtte større forsker initierte studier av høy kvalitet med utstrakte samarbeid og

tilstrekkelig styrke til å gi resultater som raskt kan tas i bruk i beslutningsprosesser og i klinisk praksis. Vitenskapelig publisering og implementering av forskningsresultatene er av stor viktighet for programmet. Budsjett 2012: 20,5 mill. kroner fra HOD.

Nettadresse: www.forskningsradet.no/kreft

Latin-Amerika-programmet (LATIN-AM) (2008–2018) skal generere kunnskap om Latin-Amerika i Norge ved å finansiere forskning av høy kvalitet om samfunn, kultur, miljø og næringsliv og skal styrke Norges evne til å samarbeide med Latin-Amerika på disse områdene. Programmet startet i 2008 og finansieres i sin helhet av UD. Fra 2012 oppnevnes det et nytt programstyre, som skal legge planer for den videre virksomheten. Som følge av Regjeringens nye Brasilstrategi forventes en økt tildeling til programmet, øremerket Brasil. Dette vil bli fulgt opp i utlysningen som kunngjøres i 2012. Programmet finansierer et nettverk for norsk Latin-Amerika-forskning (Norwegian Latin America Research Network, *NorLARNet*). Nettverket startet opp 1. august 2008 med et sekretariat som etter en utlysning ble lagt til SUM (UiO). Nettverket ble tildelt støtte for en treårsperiode, og vil etter nylig gjennomført evaluering bli videreført for en ny treårs periode, fra 2012. Budsjett i 2012 er 20 mill. kroner fra UD.

Nettadresse: www.forskningsradet.no/latinamerika

Miljøpåvirkning og helse (2011-2016)(MILPAAHEL) har overordnede mål er å generere ny forskningsbasert kunnskap av høy vitenskapelig kvalitet om sammenhengen mellom miljø, arvelige faktorer og helse for å forebygge helseskader for så å bidra til bedre folkehelse. Programmet retter oppmerksomheten mot menneskets helse i forhold til de miljøfaktorer vi eksponeres for og den betydning dette kan ha både for samfunn og individ. Innenfor programmet er miljøfaktorer avgrenset til kjemiske og biologiske kontaminanter og fysiske faktorer i utendørs luft eller innemiljø, i forbruks- produkter, samt matvarer og vann. Miljørelaterte sykdommer og helseskader kan være: Følsomme livsstadier, sykdommer som øker i forekomst slik som diabetes, kreft, hjerte- og karsykdommer, astma og allergi, forstyrrelser i immunsystemet og nervesystemet. I de fleste tilfeller er helseeffekter trolig forårsaket av et samspill mellom genetiske disposisjoner og faktorer i miljøet. Budsjett 2012: 1,5 mill. kroner fra KD, 4,0 mill. kroner fra MD, og 16,9 mill. kroner fra HOD, dvs. totalt 22,4 mill. kroner. Nettdress: www.forskningsradet.no/milpaahel/

Norsk miljøforskning mot 2015 (Miljø2015)(2007–2016) skal utvikle ny forskningsbasert kunnskap som fremmer bærekraftig bruk og forvaltning av natur- og kulturmiljøet og legger til grunn et helhetlig perspektiv på miljøforskningen. Samling av store deler av miljøforskningen i ett program har økt feltets synlighet og understreket dets viktighet. Programmet omfatter et bredt spekter av faglige problemstillinger som samfunnsmessige drivkrefter for miljøendringer, miljøpolitikk, økosystemprosesser og miljøpåvirkninger i ferskvann og på land, forurensningsspørsmål, biologisk mangfold og natur- og kulturmiljøforvaltning samt forskning og utvikling av virkemidler og tiltak for å begrense miljøskade. Miljø 2015 er inndelt i fire tematiske områder: Samfunn, Land, Vann og Forurens, og har i tillegg forskning på tverrgående og sektorovergrepende spørsmål (Tvers). Programmet vil besvare tverrfaglige kunnskapsbehov for en rekke sektorer og næringer i Norge og legger vekt på å involvere brukere.

Hovedfokus i 2012 vil være etablering av nye prosjekter, tilrettelegge for ny utlysning innen områdene Vann og Forurens, brukerkontakt samt internasjonalt samarbeid, herunder oppfølging av 3 JPIer, ERA-nettet BiodivErSA og videreutvikling av bilateralt forskningssamarbeid med Kina (se også under NORKLIMA). Programmet vil dessuten følge utviklingen i flere JPIer. Budsjettet for 2012 er 64,2 mill. kroner, finansiert slik: MD 45,9 mill. kroner, LMD 4,3 mill. kroner, KD 6 mill. kroner, FGD 1,5 mill. kroner, NHD 0,5 mill. kroner, UD 1,5 mill. kroner og Statens

landbruksforvaltning avtale- og fondsstyrer ca. 4,5 mill. kroner. Nettadresse: www.forskningsradet.no/miljo2015

Pengespill (2011 -2014). Fokus på forskningen om pengespill er forståelse av grunnleggende mekanismer og årsaksfaktorer ved pengespillproblemer, samt å utvikle bedre metoder for å oppdage, forebygge og behandle spilleavhengighet. Forskning rettet mot ungdom vil være et prioritert felt, samt kunnskap som kan få anvendt nytteverdi. Midlene er lagt inn i programmet Rusmiddelforskning og ble utlyst med søknadsfrist i juni 2011. Ett prosjekt ble innvilget midler fra 2012. Budsjett 2012: 6 millioner fra KUD. Nettadresse: www.forskningsradet.no/Rusmiddel

Polarforskningsprogram (POLARPROG)(2011-) er etablert som et nytt polarforskningsprogram, som en oppfølging av Klimaforliket, Svalbardmeldingen, Nordområdetmeldingen (Meld. St. 7 (2011-2012)), det internasjonale polaråret (IPY) og *Policydokument for norsk polarforskning* (2010 – 2013). Programmet skal bidra til ivaretagelse av Norges særlige ansvar for å få fremskaffe forskningsbasert kunnskap som grunnlag for politikk, forvaltning og næringsvirksomhet i polare områder. Forskning knyttet til Svalbard er prioritert, herunder videreutvikling av Svalbard som internasjonal forskningsplattform, og styrking av forskningssamarbeidet med Russland. Totalt er det bevilget 45 mill. kroner per år til det nye polarforskningsprogrammet fra KD. Av dette skal 5 mill. kroner årlig benyttes til styrket informasjonsvirksomhet og faglig og praktisk forskningskoordinering i regi av Svalbard Science Forum (SSF). Midlene for 2011 og 2012 er utlyst gjennom NORKLIMA til Polar klimasystemforskning (2011) og Effekter av klimaendringer på miljø og samfunn i polare områder (2012). Det er under utarbeidelse en langtidsplan for utlysning av programmets midler. Nettadresse: www.forskningsradet.no/polarforskning

Praksisrettet utdanningsforskning – PRAKUT (2010–2014) er et femårig program som skal heve kvaliteten i barnehagen, grunnsopplæringen og lærerutdanningene. Programmet skal videreutvikle og styrke FoU-kompetansen og kunnskapsgrunnlaget i lærerutdanningene og videre øke kvaliteten i FoU-samarbeidet mellom lærerutdanningene og praksisfeltene i barnehagen og grunnsopplæring. Det er også et mål at man skal øke bruken av forskningsbasert kunnskap i sektoren slik at sammenhengen mellom lærerutdanning og praksisutøvelse bedres. Programmet vil finansiere forskning innenfor fire områder: 1 *Læring i barnehager*, 2 *Læring i grunnsopplæring og videregående opplæring*, 3 *Lærerutdanning og profesjonsutvikling* og 4 *Læring i ulike samfunnskontekster og arenaer*. I 2011 har programmet lyst ut midler til forprosjekter og forskerprosjekter med brukermedvirkning. 28 mill. kroner ble tildelt til område 4 om lærerutdanning og profesjonsutvikling, videre vil programmet tildele midler til område 1, 2 og 4 i 2012. Prosjektene oppstart vil være i løpet av 2012 og vil ha en varighet på inntil fire år. Programmet har et årlig budsjett på 28 mill. kroner og finansieres av KD. Nettadresse: www.forskningsradet.no/prakut

Psykisk helse (2011 –2015). Programmets overordnede mål er å bidra til utvikling av relevant kunnskap om årsaksforhold, forebygging og behandling med sikte på å fremme psykisk helse. De spesifikke satsingsområdene er forskning om barn og unges psykiske helse, forskning om transkulturelle faktorer ved psykisk helse og behandling/forskning, inkludert dobbelproblematikk rus og psykiske lidelser. Innenfor hvert av de prioriterte områdene er det viktig å fremme tverrfaglig forskning og nasjonalt og internasjonalt samarbeid. Budsjett 2012: 35,5 mill. kroner. 34,5 mill. kroner fra HOD og 1,0 mill. kroner fra KD. Nettadresse: www.forskningsradet.no/Psykiskhelse

Et nytt *forsknings samarbeidsprogram mellom Norge og Sør-Afrika (SA-NO_COOP)* forventes å komme i gang i løpet av 2012. Programperioden vil bli 2012 -2015. Tematisk fokus vil være på klima, miljø og energi. I likhet med det foregående forskningssamarbeidsprogrammet, vil det bli finansiert av både Sør-Afrika og Norge. De norske midlene vil bli tildelt av den norske ambassaden og vil bli på totalt NOK 40 mill. kroner, mens det sørafrikanske forskningsdepartementet (DST) vil bidra med ZAR 10 mill. tilsvarende ca. NOK 8 mill. kroner Det er i den forbindelse blitt foreslått en ny finansieringsmodell som vil innebære at den delen av de norske midlene som går til finansiering av sørafrikanske partnere vil bli forvaltet av det sørafrikanske forskningsrådet NRF. I så fall vil den delen som forvaltes av Forskningsrådet bli på ca. NOK 25 mill. kroner, hvorav ca. 4 mill. kroner vil bli brukt i 2012.

Nettadresse: www.forskningsradet.no/southafrica

Rusmiddelforskning (2007-2012). Rusmiddelforskningsprogrammet har som mål å bidra til utvikling av relevant kunnskap og fremme forskning av høy kvalitet med fokus på å bedre kunnskap om rusmidler med sikte på å redusere rusmiddelproblemer i samfunnet. Programperioden var i første omgang satt til å vare ut 2011, men er forlenget ett år fordi HOD trengte mer tid til å vurdere organisering og innhold i neste programsatsing og avvente rusmeldingen som etter planen kommer i 2012. Innenfor rammen av programmet er det etablert et forskningssenter ved Universitetet i Oslo med hovedvekt på klinikknær rusmiddelforskning. Forskningssenteret skal være et hovedmiljø for rusmiddelforskningen i Norge. Det skal i tillegg til forskning tilby undervisning og veiledning, samt opparbeide en nasjonal rolle og fungere som en nasjonal nettverksbygger for rusmiddelforskning. Programmet har ansvaret for oppfølging av forskningssenteret. Senteret ble evaluert i 2011 av en internasjonal komite, som gav en svært positiv evaluering. Senteret har på denne bakgrunn fått tilsagn om en 5 – årig forlengelse av sin grunnbevilgning. Budsjett 2012: 26,45 millioner kroner fra HOD.

Nettadresse: www.forskningsradet.no/Rusmiddel

Forskningsprogram om Russland og internasjonale relasjoner i nordområdene (NORRUSS) (2012–2016) har som hovedmål å utvikle langsiktig og strategisk kompetanse i Norge innen humanistisk og samfunnsvitenskapelig forskning om Russland og gi kunnskap om den politiske, økonomiske og sosiale utviklingen i landet. Programmet støtter forskning om internasjonale relasjoner i nordområdene knyttet til områder som klima, ressurser, transport/ logistikk og politikkutforming, og skal bidra til etablering av arenaer for samarbeid mellom norske og internasjonale kompetansemiljøer. NORRUSS' budsjett i 2012 er på 29,7 mill. kroner fra UD og inkluderer det strategiske prosjektet GEOPOLITIKK-NORD (2008-2012) på 4,9 mill. kroner i 2012. Viktige mål for programmet i 2012 er lansering av nysatsingen, utlysning og tildeling av forskningsmidler. Nettadresse: www.forskningsradet.no/norruss

Samfunnssikkerhet og risiko programmet er avsluttet. Det settes av 0,5 mill. kroner fra KD for 2012 til planlegging av ny satsing.

Samfunnsvitenskapelig petroleumsforskning (PETROSAM) (2007–2012) det overordnede målet med PETROSAM er å videreutvikle kompetanse om samfunnsmessige forhold som grunnlag for strategi- og politikkutforming hos norske myndigheter og i næringslivet innenfor petroleumsektoren. Kompetansebyggingen skal skje gjennom tett brukerinvolvering. Programmet har to delmål: Det første er at programmet skal finansiere forskning på de prioriterte temaområdene i programplanen. Programmets tre hovedtemaer er: (i) forvaltningen av norske olje- og gassressurser; (ii) internasjonale utviklingstrekk og verdien av de norske petroleumssressursene og (iii) utviklingen i sentrale petroleumssprovinser. Det andre delmålet for programmet er å bidra til utviklingen av mer varige, kompetente og samarbeidende forskningsmiljøer innenfor de tematiske

prioriteringene. Programmet har derfor valgt å fokusere bevilgningene rundt få, men betydelig større prosjekter, enn i tidligere satsninger på feltet. Programmet finansierer ved utgangen av 2011 tre større prosjekter, som avsluttes ved utgangen av 2012 eller medio 2013. To av disse forsker på utviklingen i sentrale petroleumsprovinser, henholdsvis Russland / den kaspiske regionen og Gulf-regionen i Midtøsten. Det tredje prosjektet er forankret i økonomifagene og dekker flere ulike temaområder, fra studier av riggrater og prosjektstoppere for IOR til utvikling av bedre modeller for det globale oljemarkedet.

Programmet vil i 2012 være i en fase der både programmet og prosjektene går mot avslutning. Ved starten av 2012 vil det dessuten gjennomføres en søknadsbehandling til et fåtall små prosjekter, etter at programmet høsten 2011 lyste ut sine gjenstående midler. Disse prosjektene vil løpe ut over programperioden, men følges opp på en egnet måte i Forskningsrådet. De viktigste aktivitetene i PETROSAM vil være utarbeidelse av sluttrapport og planlegging og gjennomføring av avslutningskonferanse. I tillegg vil det gjennomføres arbeid knyttet til grunnlaget for en eventuell videre satsning innen samfunnsvitenskapelig petroleumsforskning. PETROSAM finansieres med 10 mill. kroner fra OED og 2,5 mill. kroner fra Statoil.

Nettadresse: www.forskningsradet.no/petrosam

Skatteøkonomisk forskningsprogram (SKATT) (2011–2016) har som mål å bidra til at det er et sterkt faglig miljø for skatteøkonomisk forskning i Norge, både gjennom å stimulere til forskning på området og ved å bidra til økt interesse for og rekruttering til skatteøkonomisk forskning. Programmet skal rettes inn mot at den skatteøkonomiske forskningen er relevant for myndigheter og andre brukere av slik forskning. Dette skal skje i nært samarbeid mellom lærestedene, forskningsinstitusjonene og brukermiljøene. Programmet skal også skape møteplasser for forskere og brukere av skatteøkonomisk forskning. Programmet vil i 2012 prioritere å etablere et Senter for offentlig økonomi, og å følge opp forskerprosjekter som har fått bevilgning høsten 2011. Programmet vil også vektlegge formidling fra avsluttede prosjekter, samt arrangement av Skatteforum 2012. Budsjettet for 2012 er 7 mill. kroner, i sin helhet midler fra FIN. Nettdress: www.forskningsradet.no/skatt

Sykefravær, arbeid og helse (2007–2016) (SYKEFRAVÆR) Programmet har i 2011 fått et nytt styre og programplanen er revidert. Det overordnede målet for programmet er å skape forutsetninger for godt arbeidsmiljø og –helse og høy arbeidsmarkedsdeltakelse ved å framskaffe forskningsbasert kunnskap om: sykefravær, uførhet, frafall og utstøting fra arbeidslivet, samspeillet mellom arbeid, arbeidsmiljø og-helse og effektive virkemidler for å forebygge og redusere sykefravær, uførhet og arbeidsrelatert sykdom og fremme godt arbeidsmiljø og-helse. Programmet har totalt 17 forskerprosjekter i porteføljen. Det er satt av 60 millioner kroner til nye forskerprosjekter og postdoktorstipender i 2012. Det vil i 2012 bli arrangert ulike typer formidlingsaktiviteter der forskningen i programmet blir presentert. Programmet finansieres med 10 mill. kroner fra Fondet og 27,5 mill. kroner fra AD, slik at totalrammen for 2012 er 37,5 mill. kroner. Nettdress: www.forskningsradet.no/sykefravaer

Norsk utdanningsforskning fram mot 2020 (UTDANNING2020) (2009–2018) er et langsiktig program som skal styrke utdanningsforskningen og bedre kunnskapsgrunnlaget for politikk-utforming, forvaltning, profesjonsutdanning og profesjonsutøvelse. Flere fag og forskningsmiljøer skal stimuleres til å forske på problemstillinger knyttet til utdanningssektoren – fra barnehage til doktorgradsutdanning. Programmets satsingsområder er innenfor følgende temaområder: (i) utdanningens innhold, mål, undervisnings- og arbeidsmåter; (ii) vurderingsformer, læringsprosesser og læringsutbytte i utdanningene; (iii) styring, ledelse og

organisering av utdanningsinstitusjoner og (iv) utdanning og samfunn. Programmet har i 2011 en portefølje på nitten forskerprosjekter og 5 forprosjekter. I 2012 vil programmet tildele midler til nye prosjekter om kvalitet og læringsutbytte i høyere utdanning og kvalitet i barnehagene. Programmet har et årlig budsjett på 40 mill. kroner og finansieres av KD med 34,4 mill. kroner og 5,6 mill. kroner fra KDs overordnede forskningspolitiske prioriteringer. Nettadresse: www.forskningsradet.no/utdanning

Transportsikkerhet (TRANSIKK) (2010-2015) skal bidra til økt transportsikkerhet gjennom å styrke kunnskapsgrunnlaget for politikktutforming, forvaltning og transportavvikling. Programmet har fokus på å stimulere til forskning av høy kvalitet og relevans for transportformene veg, bane, sjø og luft og skal bidra til å styrke norske forskningsmiljøer, legge til rette for samarbeid mellom forskningsmiljøer, disipliner og transportformer og skape flere møteplasser for forskere og brukere. En ambisjon for programmet er å fange opp trender og samfunnsmessige og teknologiske utviklingstrekk med betydning for transportsikkerheten. I samråd med forskningsmiljøer, etater og departementer er det identifisert tre forskningstemaer som skal prioriteres: 1) regulering, styring og håndtering, 2) sikkerhetskultur og 3) teknologi og transportsikkerhet. Programmet har hittil bevilget midler for 27 mill. kroner og vil i 2012 lyse ut midler til nye prosjekter og etablere flere møteplasser. Programmet finansieres med 7,2 mill. kroner fra SD, 1 mill. kroner fra FKD, 0,5 mill. kroner fra NHD og 2, 3 mill. kroner i diverse inntekter fra Statens vegvesen Vegdirektoratet, Jernbaneverket, AVINOR og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. www.forskningsradet.no/transikk

Program for velferd, arbeidsliv og migrasjon (VAM) (2009–2018) har som ambisjon å gi ny innsikt om forutsetningene for et bærekraftig velferdssamfunn. Forskningen kan bidra til å beskrive og analysere tilstanden, aktuelle utviklingstrekk og mekanismer som driver utviklingen. Programmet skal prioritere forskning som bidrar til å analysere grupper og individers inklusjon og eksklusjon på samfunnets ulike arenaer og på ulike nivåer, samt relasjoner mellom majoritet og minoritet. Analyser av utforming og effekter av politikk, institusjonsutforming, tiltak og tjenesteyting innenfor programmets ulike tematiske områder er sentralt. Programmet har 28 forskerprosjekter og to instituttforankrede strategiske prosjekter (ISP) i porteføljen. Det er satt av 80 millioner kroner til nye forskerprosjekter i 2012, og det skal også arrangeres ulike typer formidlingsaktiviteter der forskningen i programmet blir presentert. Arbeidet med å lage en midtveisrapport om den første perioden for programmet blir viktig i 2012. Programmet finansieres med 60,1 mill. kroner fra AD, 17,3 mill. kroner fra BLD, 6,3 mill. kroner fra HOD, 4 mill. kroner fra KD, 1,5 mill. kroner fra NHD, 7,2 mill. kroner fra JD og 5 mill. kroner fra KR. Dette gir en totalramme på 101,5 mill. kroner for 2012. I tillegg kommer 3 mill. kroner fra *Kina-programmet* (UD). Nettadresse: www.forskningsradet.no/vam

4.1.3 Store programmer

De Store programmene Bioteknologi for verdiskaping (BIOTEK2021) og Nanoteknologi og avanserte materialer (NANO2021) starter opp i 2012. De viderefører en målrettet forskningsinnsats innenfor bioteknologi og nanoteknologi og nye materialer etter programmene FUGE og NANOMAT som ble avsluttet i 2011.

Bioteknologi for verdiskaping (BIOTEK2021) skal bidra til implementering av regjeringens nasjonale strategi for bioteknologi som peker på at bioteknologi er viktig for utviklingen av de fire sektorene landbruk, marin, industri og helse. Det er Forskningsrådets samlede sett av virkemidler som skal adressere den nasjonale strategien, og BIOTEK2021 må derfor spille godt med de andre virkemidlene som har bioteknologi på agendaen; de frie arenaer (FRIPRO, INFRA, BIA,

EUROSTARS) og en rekke tematiske programmer. BIOTEK2021 vil ha en klar næringsrelevant profil og befinne seg mellom FRIPRO (som skal ivareta den grunnleggende forskningen) og BIA (som skal ivareta innovasjonsprosjektene for næringslivet).

Av de fire sektorene er det bioteknologi innenfor helse, helsetjenester og helserelaterte næringer som er best utviklet faglig og strukturelt. Her finnes også de fleste bedriftene i Norge som baserer seg på bioteknologi. Bioteknologi står forholdsvis sterkt på det marine og til dels det landbruksbaserte området, mens bioteknologi innenfor industrielle prosesser fortsatt er et umodent forsknings- og næringsområde i Norge. BIOTEK2021 vil også forvalte deler av regjeringens strategi for marin bioprospektering, slik at marin bioteknologi vil utgjøre en betydelig del av programmet. Innsatsen i hver sektor må derfor tilpasses ulik modenhet, ulike behov og de særtrekkene som eksisterer innenfor hver sektor.

Den nasjonale arbeidsdelingen som FUGE har stått for, skal videreutvikles i form av nasjonalt samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon (SAK). For å oppnå en slik effekt vil det primært lyses ut midler til store, langsiktige prosjekter som stiller krav til problemstilling, næringsrelevans og partnere. På denne måten bygges kompetanse- og innovasjonsnettverk som vil bidra til SAK. Samfinansiering med tematiske satsinger (programmer) vil bli utviklet for å bygge bioteknologisk kompetanse på områder som bidrar til å løse utfordringer innenfor bestemte næringer. På denne måten vil det kunne utvikles bioteknologisk spisskompetanse som er relevant for næringsutvikling innenfor alle de fire sektorene. Programmets budsjett for 2012 er på 143,9 mill. kroner, hvorav 44,9 mill. kroner fra NHD, 14,0 mill. kroner fra FGD og 85,0 mill. kroner fra KDs budsjett til «Sektorovergipende formål» (Fondserstatningen). I tillegg kommer diverse inntekter på 11 mill. kroner (FHF og akvakulturnæringen) til finansiering av arbeid med sekvensering av laksens genom.

Havbruk – en næring i vekst (HAVBRUKS)(2006-2015) skal fremskaffe kunnskap som grunnlag for økonomisk, miljømessig og sosialt bærekraftig vekst i norsk havbruk og arbeide for at norske forskningsmiljøer utvikler kunnskap på ledende internasjonalt nivå. Programmet henvender seg til alle ledd i havbruksnæringen, inkludert leverandørnæringen, forskningsmiljøer og ulike kundegrupper. Programmets aktiviteter er rettet mot strategisk grunnforskning, anvendt forskning og næringsrettet forskning. Tematisk fokuseres aktiviteten på bærekraftig sjømatproduksjon, frisk fisk og trygg mat, fremtidens fôr, nye oppdrettsarter, miljøvennlig havbruksteknologi og genetikk og avl. Programmet legger vekt på å sikre tverrfaglig og tverrinstitusjonell kompetanse og har etablert såkalte kunnskapsplattformer på noen strategisk viktige områder. Programmet har også en egen ordning for yngre toppforskere for å bidra til rammevilkår slik at kandidatene kan nå internasjonal toppklasse og utvikle seg til gode forskningsledere.

Programmet har fokus på miljørelevans i den videre utviklingen av norsk havbruk. Programmet prioriterer forskning på laks, men har også en stor aktivitet innenfor andre arter i oppdrett, med særlig fokus på torsk. Flere oppgaver som programmet arbeider med har stor betydning både for næringen og forvaltningen, for eksempel kunnskap som kan bidra til bærekraftig produksjon og kunnskap som kan bli viktig i arbeidet med å forebygge og bekjempe sykdommer. I den senere tid har forskning med sikte på å forebygge og bekjempe lakselus fått økende oppmerksomhet. Programmet arbeider også med oppgaver som skal bidra til å hindre rømming fra merdene og å kvantifisere genetisk interaksjon mellom rømt oppdrettsfisk og vill fisk. Havbruksprogrammet prioriterer internasjonalt samarbeid, med særlig fokus på EU, Nord-Amerika, India, Japan og Kina. Programmet samarbeider med Matprogrammet om forskning på fôr og helse, og med Natur og næring og Havet og Kysten om forskning for forvaltning og bærekraftig verdiskaping i kystsonen. Budsjettet for 2012 er 117,6 mill. kroner, finansiert slik: FGD 98,6 mill. kroner og KD 19

mill. kroner. FHF bidrar i tillegg med midler til finansiering/samfinansiering av enkelte prosjekter som FHF ønsker å støtte. I 2012 vil FHF's bidrag være på ca 8 – 10 mill. kroner. Programmet har bevilgningsfullmakt for MABIT med 6 mill. kroner (FKD).

Nettadresse: www.forskningsradet.no/havbruk

Klimaendringer og konsekvenser for Norge (NORKLIMA)(2004-2013) er vårt nasjonale klimaforskningsprogram som skal skaffe nødvendig kunnskap om den regionale og globale klima-utviklingen, direkte og indirekte effekter av klimaendringer på natur og samfunn, om hvordan Norge kan tilpasse seg endringene, samt hvilken betydning internasjonale avtaler har for å begrense klimaendringer og politikk for utslippsreduksjoner. Viktige faglige mål for NORKLIMA i 2012 er å styrke forskning som kan bidra til å øke kunnskapen om klimaendringer og konsekvensene for naturlige og kultiverte økologiske systemer, samt øke forståelsen om hvordan klimaendringer påvirker samfunnsmessige forhold og hva som styrker tilpasningsevnen. To utlysninger i 2011 har bidratt til at NORKLIMA har fått etablert ny forskning om effekter av klimaendringer på miljø og samfunn i polare strøk, samt hydrologiske konsekvenser av og tilpasning til klimaendringer i India. Førstnevnte utlysning lyste ut midler fra Forskningsrådets polarsatsing, Polarprogrammet, som oppfølging av IPY og Policy for polarforskning (2010-2013). Sistnevnte utlysning lyste ut midler fra Indiaprogrammet, med mål å fremme forskningssamarbeid mellom forskere fra Norge og India. Å styrke internasjonalt samarbeid er et strategisk hovedmål for programmet i 2012. Etablering av samarbeidsprosjekter mellom norske og indiske forskere vil være et sentralt bidrag. I tillegg er det igangsatt samarbeidsprosjekter med Kina innenfor temaene klimaendringer og miljøforurensning, som følge av en fellesutlysning mellom NORKLIMA, MILJØ2015 og Chinese Academy of Sciences. NORKLIMA bidrar også til å øke norske forskningsmiljøers deltagelse i EUs FP7s Environment (inkl. Climate Change) gjennom bevilgninger av stimuleringsmidler.

Ettersom NORKLIMAs programperiode utløper i 2013, vil arbeid knyttet til exit-planen være en sentral prioritering i 2012. Programstyret har godkjent en plan for programmets avslutning, som inkluderer programmets sluttrapport, en kommunikasjonsplan og en stor sluttkonferanse. I avslutningsfasen er kommunikasjon av NORKLIMAs resultater helt sentralt. Programmet vil i løpet av året arbeide med en rekke kommunikasjonsaktiviteter og –tiltak for å formidle forskningsresultater til forskere, myndigheter, næringsliv og allmennheten generelt. NORKLIMA blir i 2012 finansiert slik: MD 62,15 mill. kroner, KD 32,53 mill. kroner, LMD 7 mill. kroner og FKD 2 mill. kroner. I tillegg kommer bidrag fra *Kinaprogrammet* (UD) med 8,9 mill. kroner og *Indiaprogrammet* (UD) med 6 mill. kroner. Nettdress: www.forskningsradet.no/norklima

Fremtidens rene energisystem (RENERGI)(2004–2013) har stor faglig spennvidde og omfatter både strategisk, grunnleggende forskning og kompetanseutvikling, anvendt forskning og teknologiutvikling, og samfunnsvitenskapelig forskning som underlag for politikkutforming. Programmet utvikler kunnskap og løsninger som grunnlag for bærekraftig forvaltning av landets energiresurser og internasjonalt konkurransedyktig næringsutvikling knyttet til energisektoren (utenom petroleum) samt miljøvennlig transport. Det legges vekt på å bygge opp kompetente og robuste FoU-miljøer som kan betjene næringsliv og forvaltning på en tilfredsstillende måte. Dette krever en bevisst satsing på rekrutteringstiltak. Samtidig stimuleres det til innovasjon og langsiktighet i energiforsyningen og den tilhørende leverandør- og tjenesteindustri, og fra 2010 har OED signalisert at RENERGI også kan støtte teknologier i prototypefasen. RENERGI står sentralt i oppfølgingen av Energi21 og av Klimaforliket, som ble inngått i Stortinget våren 2008. Sommeren 2011 ble det lagt fram en nye Energi21- strategi. De tematiske prioriteringene i Energi21 (solceller, offshore vindenergi, fleksible energisystemer, økt ressursutnyttelse ved balansekraft og energiutnyttelse/lavenergi varme) vil ligge til grunn for prioriteringene i

utlysningen i 2012. Det er i 2011 arbeidet med planene for satsingen på miljøvennlig energiforskning etter at RENERGI-programmet utløper i 2013.

2012 blir et overgangså mellom det eksisterende RENERGI-programmet og den nye satsingen. Det er lagt stor vekt på at overgangen fra gammel til ny aktivitet kan skje uten at FoU-miljøene opplever for store svingninger i aktivitetsnivået. Prosjektene som utlyses i 2012, vil ha oppstart i 2013 og dermed representere den første utlysningen i den nye satsingen. Foreløpig programplan vil utarbeides våren 2012 og vil være førende for utlysningen høsten 2012. RENERGI vil trolig ha en samlet utlysning høsten 2012 for alle typer prosjekter. RENERGI hadde en sentral rolle i prosessen for å etablere de nye Forskningssentrene for miljøvennlig energi (FME) som ble utpekt i februar 2009 og 2011. Alle sentrene er nå etablert og i full drift. Aktiviteten i RENERGI må sees i nær sammenheng med FMEene. Programmet har i 2012 et budsjett på 386,175 mill. kroner finansiert av følgende departementer: OED 229 mill. kroner, SD 48 mill. kroner, MD 23,35 mill. kroner, NHD 21 mill. kroner, KD 22 mill. kroner, FKD 2,7 mill. kroner og LMD 40,125 mill. kroner. Nettadresse: www.forskningsradet.no/Renergi

Program for maksimal utnyttelse av Norges petroleumsressurser (PETROMAKS)(2004–2013) for å sikre at sektoren forblir en vesentlig bidragsyter til bærekraftig vekst og finansiering av det norske velferdssamfunnet også i fremtiden, er det nødvendig å videreutvikle en internasjonalt konkurransedyktig norsk petroleumsnæring og underbygge god forvaltning av nasjonens naturgitte ressurser. PETROMAKS samler mange av aktivitetene i Forskningsrådet innenfor petroleumsrelatert forskning og omfatter både langsiktig grunnleggende forskning og anvendt, brukerstyrt forskning. PETROMAKS hovedmål er at ved kunnskaps- og næringsutvikling skal programmet bidra til økt verdiskaping for samfunnet ved at petroleumsressursene utnyttes optimalt innenfor miljømessig forsvarlige rammer. Gjennom grunnleggende og anvendt forskning skal programmet bidra til ny kompetanse og innovasjoner som kan føre til:

- Flere funn av olje og gass
- Økt utvinningen fra eksisterende felt
- Mer miljøvennlig og kostnadseffektiv boring og brønnteologi
- Mer effektiv transport av brønnstrøm over store avstander
- Kostnads- og energieffektive løsninger for norsk sokkel
- Styrket petroleumsrelatert næringsutvikling nasjonalt og internasjonalt
- Forbedrede løsninger for helse, arbeidsmiljø og sikkerhet
- Lavere utslipp til luft og vann

I 2012 vil programmet videreføre fokus på miljørelevant forskning. Det vil fremover også være fokus på forskning som kan bidra til reserveerstatning gjennom nye funn og økt utvinning fra felt i drift. Dette er i tråd med de strategiske og tematiske endringer som OG₂₁ setter fokus på i sin revisjon av OG₂₁-strategien og føringer innen Klimaforliket. Det er meget viktig å adressere prosessen knyttet til avslutning av programmet og overgang til en ny satsing innen petroleumsforskning fom 2013. Arbeidet med et påfølgende petroleumsprogram vil ha stort fokus gjennom 2012 med målsetning om opprettelse av nytt programstyre og bevilgning over nytt program i desember 2012. I denne prosessen er tett dialog med bevilgende departementer meget viktig. I 2011 har det vært jobbet med kunnskapsgrunlaget for ny satsing, dette arbeidet fortsetter inn i 2012. PETROMAKS vil for 2012 få et budsjett på 235,4 mill. kroner. 51 mill. kroner bevilges via øremerkede midler fra KD som erstatning for Fondet og 18,8 mill. kroner er øremerkede midler fra AD til Helse, Miljø og Sikkerhet i petroleumsindustrien. Videre bevilges 165,6 mill. kroner fra OED over Statsbudsjettet. Nettadresse: www.forskningsradet.no/petromaks

Nanoteknologi og avanserte materialer (NANO2021) (2012–2021) er Forskningsrådets Store program for grunnleggende og næringsrettet FoU innenfor nanovitenskap, nanoteknologi, mikroteknologi og avanserte materialer. Programmet er Forskningsrådets primære aktivitet for å gjennomføre regjeringens nasjonale strategi for nanoteknologi, som lanseres våren 2012. NANO2021 skal gjennom en konsentrert og helhetlig forskningsinnsats bidra til å videreutvikle den kompetanse, kvalitet og kapasitet som er bygd opp i norsk nanoteknologisk forskning de siste ti år. Grunnleggende kunnskapsutvikling og innovative løsninger skal legge grunnlag for næringsutvikling og for å møte de store samfunnsutfordringene. NANO2021 vil vektlegge et tett samspill mellom forskningsmiljøer og næringsaktører om videreutvikling av anvendt nanoteknologi. Programmets satsingsområder for 2012 er: 1) utlysning av 60 mill. kroner for forskningsbasert utvikling av kompetanse, teknologi og næring innenfor viktige samfunnsområder som fornybar energi og forbedret helse, 2) bidra til å videreutvikle nasjonal samhandling innenfor forskning og innovasjon, rekruttering og infrastruktur, 3) bidra til å etablere nasjonale og internasjonale samspillsarenaer, og 4) bidra til en samfunnsmessig ansvarlig teknologiutvikling og samfunnsdialog hvor utfordringer og resultater diskuteres åpent. Budsjett for 2012 er 92,1 mill. kroner, hvorav 37,7 mill. kroner fra KD, 36,9 mill. kroner fra NHD og 17,5 mill. kroner fra KDs budsjett til «Sektorovergipende formål» (Fondserstatningen). www.forskningsradet.no/nano2021

Kjernekompetanse og verdiskaping i IKT (VERDIKT) (2005–2014) er Forskningsrådets rettede satsing innenfor IKT. Programmets overordnede mål er å frembringe IKT-kompetanse og –verdiskaping i verdensklasse. Forskning og utvikling av nye IKT-løsninger som kan bidra til å løse store samfunnsutfordringer knyttet til bl.a. klima- og miljøproblemer, energibehov, verdiskaping, helse og velferd er særlig vektlagt. Både norsk næringsliv og offentlig forvaltning vil i økende grad trenge nye IKT-løsninger for å sikre konkurransevne og effektivisering, og programmets tema og faglige prioriteringer er sentrale for å løse globale og nasjonale samfunnsutfordringer. VERDIKT har fire fagsøyler som representerer programmets langsiktige, faglige bredde gjennom hele programmets levetid: Brukergrensesnitt, informasjonsforvaltning og programvareteknologi, Kommunikasjonsteknologi og infrastruktur, Sikkerhet, personvern og sårbarhet og Samfunnsmessige, økonomiske og kulturelle utfordringer og muligheter. Fra 2009 har programmets hovedfokus vært Fremtidens internett og de tre temaene Sosiale nettverk, Tingenes internett og Mobilt internett. De fem verdinettverkene som ble startet i 2011, forventes å videreføres i 2012, med særlig vekt på økt verdiskaping for programmets prosjekter og etablering av gode nasjonale og internasjonale nettverk, der både forskningsmiljøer og næringsliv deltar. Det vil også lyses ut midler til økt internasjonalisering i de enkelte prosjektene, gjennom mobilitetsstipend og mulighet for økt samarbeid med internasjonale partnere i prosjektene. Det planlegges å investere nye 47 mill. kroner til prosjekter innenfor rammen Fremtidens internett i 2012. Budsjett for 2012 er 160,0 mill. kroner; 64,5 mill. kroner finansieres fra SD (hvorav 5 mill. kroner til SIMULA-robuste nett), 64,8 mill. kroner fra NHD, 10 mill. kroner fra FAD, 7,7 mill. kroner fra KD og 13 mill. kroner fra KDs budsjett til «Sektorovergipende formål» (Fondserstatningen). www.forskningsradet.no/verdikt

4.2 Frittstående prosjekter

4.4.2 Fri prosjektstøtte

En åpen arena for fremragende forskning er særlig viktig for å fremme forskning av høy vitenskapelig kvalitet, uavhengig av prioriterte temaer eller teknologier. Den strategiske begrunnelsen for denne typen kvalitetskonkurranser er troen på at den langsiktige og

grunnleggende forskningen utvikles og stimuleres i konkurranser hvor de beste fagmiljøene innenfor alle fagområder deltar, og hvor kvalitet er det dominerende utvalgsriteriet. Kunnskapsdepartementet har øremerket en økning på 100 millioner kroner til den frie prosjektstøtten (FRIPRO) i 2012. Budsjettøkningen vil igjen utløse midler fra universitetene gjennom det såkalte Fellesløftet. Fellesløftet innebærer at universitetene bidrar med midler inn til den åpne konkurransearenaen lik Kunnskapsdepartementets budsjettøkning. Det betyr at langt flere støtteverdige prosjekter vil bli innvilget i 2012. Budsjettøkningen på 100 millioner kroner fra Kunnskapsdepartementet skal blant annet støtte opp under regjeringens prioritering av bioteknologi og MNT-fagene (matematikk, naturfag og teknologi).

Forskningsrådet har én årlig felles utlysning av midler til fri prosjektstøtte, åpen for alle fagområder, og søknadene behandles i de respektive fagkomiteene. I 2011 er det fire fagkomitéer: Medisin, helse og biologi (FRIMEDBIO), Matematikk, naturvitenskap og teknologi (FRINATEK), Humaniora (FRIHUM) og Samfunnsvitenskap (FRISAM). Søknader som innvilges gjennom fellesløftet gjennomgår i tillegg en egen utvelgelsesprosess hos de respektive universitetene. Hvilke FRIPRO-søknader for 2012 som vil få finansiering, vil bli avgjort i løpet av inneværende år.

Innenfor fri prosjektstøtte gis det støtte til forskerprosjekter, personlige postdoktorstipend, utenlandsstipend, samt støtte til internasjonale forskerkonferanser med norsk vertskap. Søknader kommer fra universitets- og høyskolesektoren, forskningsinstitutter og andre forskningsmiljøer med offentlig finansiering. De personlige postdoktorstipendene skal bidra til kvalifisering til vitenskapelige toppstillinger, med en særlig prioritering av kvinner. Forskerprosjektene skal særlig stimulere til rekruttering og samarbeid innenfor en langsiktig finansieringsramme. For å signalisere at Forskningsrådet ønsker at forskerprosjektene skal være reelle samarbeidsprosjekter av en viss størrelse, er det for disse prosjektene satt en minimumsgrense på en mill. kroner og maksimumsgrense på tre og en halv mill. kroner pr år i gjennomsnitt over prosjektperioden. www.forskningsradet.no/fripro

I 2012 er det budsjettert med totalt 621,8 mill. kroner til fri prosjektstøtte. Virkemiddelet finansieres i hovedsak av KD. Fagkomitéenes budsjetter skal også dekke utgifter til EUROCORES - ESF Collaborative Research Program og ERC Starting Independent Researcher Grant (StG) – en ordning rettet mot yngre, lovende forskere. Forskningsrådet finansierer i dag alle søkere til ERCs Starting Grants med inntil 75 % av omsøkt beløp, forutsatt at de tilfredsstillt ERCs kvalitetskrav for finansiering i trinn 2. I 2012 er det innstilt 13 nye forskere etter den siste utlysningen, med et samlet budsjett på vel 110 mill. kroner for hele perioden.

Tabell 5.1. Fri prosjektstøtte. Budsjett 2012 per fagkomite.

	2011	2012
	Årets budsjett	Årets budsjett
FRIBIO Fri prosj.st. biologi og biomedisin	150 620	0
FRIMED Fri prosj.st. klin.med.o.folkehel	56 070	0
FRIMEDBIO Fri prosj.st. med.,helse,biol.		210 510
FRINAT Fri prosj.st. matematikk og naturvitensk	89 990	
FRITEK Fri prosj.st. teknologi	54 000	
FRIENERGI Fri prosj.st. fornyb.energi,lagr,fangst	9 500	
FRINATEK Fri prosj.st. mat.,naturv.,tek		149 670
FRIHUM Fri prosj.st. humanistiske fag	72 215	72 215
FRIMUF Fri prosj.st. miljø og utvikling	31 025	
FRISAM Fri prosj.st.samfunnsvitenskap	58 400	89 425
FRIPRO-fellesløftet		100 000
Sum	521 820	621 820

For 2012 mottok fagkomitéene 966 søknader til et samlet søknadsbeløp på om lag 6,8 mrd. kroner for hele søknadsperioden. Tilsvarende tall for 2011 var hhv 1006 søknader og 6,4 mrd. kroner. Utenlandsstipend gis som del av eller i tilknytning til et forskningsrådsfinansiert prosjekt. Det kan søkes om personlig utenlandsstipend gjennom hele året og søknadene behandles fortløpende. Utenlandsstipend er derfor ikke tatt med i tabellen nedenfor.

Tabell 5.2. Fri prosjektstøtte. Antall søknader for 2012 og søkt beløp for hele søknadsperioden. Mill. kroner.

	Arrangementsstøtte		Forskerprosjekt		Postdoktorstipend		Sum totalt	
	Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall
FRIHUM - Fri prosj.st. humanistiske fag	1,5	7	786,4	81	182,2	66	970,1	154
FRIMEDBIO - Fri prosj.st. med.,helse,biol	1,0	5	2 795,8	356	202,5	64	2 999,3	425
FRINATEK - Fri prosj.st. mat.,naturv.,tek	1,4	7	1 759,7	207	55,1	20	1 816,1	234
FRISAM - Fri prosj.st.samfunnsvitenskap	1,4	9	982,3	122	64,5	22	1 048,2	153
Sum:	5,3	28	6 324,2	766	504,3	172	6 833,7	966

FRIMEDBIO - komitéen behandler søknader om fri prosjektstøtte innenfor hele bredden av biologi og biomedisin; evolusjonsbiologiske og økologiske fag, fysiologiske og anatomiske fag, molekylær-biologiske fag, videre innenfor klinisk medisinske og klinisk odontologiske fag, samfunnsmedisinske og -odontologiske fag, epidemiologi, translasjonsforskning, forebyggende medisin, psykologifagene, samt andre helsefag.

FRINATEK- komitéen behandler søknader om fri prosjektstøtte innenfor fagene matematikk, fysikk, kjemi og geofag, samt innenfor teknologifag, dvs. ingeniørfag og IKT. Disse fagene er gjerne preget av tverrfaglige problemstillinger som er av en slik art at selv grunnleggende forskning ofte har et anvendelsesperspektiv. Komiteen behandler også søknader som bidrar til å oppfylle målsettingene i Klimaforliket rettet mot fornybar energi.

FRIHUM - komitéen behandler søknader innenfor hele bredden av humanistiske fag: språkvitenskap/filologi, historie, arkeologi, etnologi, filosofi, teologi/religionsvitenskap, litteraturvitenskap, musikkvitenskap, kunsthistorie, kunsthistorie, kunstfag og arkitekturteori.

FRISAM- komitéen behandler søknader for hele bredden av samfunnsvitenskapelige fag. Komiteen har også ansvaret for å behandle søknader som integrerer miljø- og utviklingsperspektiver, herunder tverrfaglig samarbeid mellom naturvitere og samfunnsvitere.

4.4.3 Andre grunnforskningsprosjekter

Grunnlovsjubileet 2014(2010-2014) (GRUNNLOV) er Forskningsrådets satsing på forskning og kunnskap om Grunnlovens betydning for utviklingen av Norge som demokratisk stat. Satsingen er tverrfaglig med hovedvekt på historie, statsvitenskap og rettsvitenskap. Budsjettet er på totalt 40 mill. kroner for hele perioden, og finansieres i sin helhet av KD. Grunnlovsjubileet har et budsjett på 10 mill. kroner 2012. www.forskningsradet.no/grunnlov.

Nasjonal satsing på nevrologisk forskning (NEVRONOR) (2006-2013) skal bidra til bedre kunnskap om å forebygge, diagnostisere, behandle og rehabilitere store folkesykdommer som demens, Parkinsons, hjerneslag og psykiske lidelser. Det fokuseres på å styrke eksisterende norsk kompetanse, fremme samarbeid, nettverksutvikling og stimulere til økt interaksjon mellom basal, klinisk og epidemiologisk forskning. I tillegg vektlegger NevroNor spesielt synliggjøring av norsk nevrovitenskapelig forskning internasjonalt og stimulering til internasjonalt samarbeid, hhv spesifikt gjennom midler til nasjonal node av International Neuroinformatics Coordinating Facility (INCF) og deltakelse i EU Joint Programme - Neurodegenerative Disease Research (JPND). Budsjett 2012: 15,18 mill. kroner fra KD i tillegg til 4 mill. kroner øremerket deltakelse i JPND fra HOD. Nettadresse: www.forskningsradet.no/nevronor/

Unikard – nasjonal nettverksnode (2010-2014). Unikard er en nasjonal satsing på hjerte- og karforskning med tilslutning fra de fire regionale Samarbeidsorganene mellom helseforetak og universiteter og fra Nasjonal samarbeidsgruppe for medisinsk og helsefaglig forskning (NSG). Forskningsrådets bidrag dekker utgiftene til en kombinert koordinator- og forskerstilling og driftsmidler til nettverksaktiviteter. Det er budsjettet med 1,5 mill. kroner i 2012.

Yngre, fremragende forskere (YFF). Formålet med satsingen er å gi yngre talentfulle forskere innenfor alle fagområder ekstra gode rammevilkår, slik at de kan nå internasjonal toppklasse. Det er satt av 30,0 mill. kroner over KDs budsjett i 2012. Budsjettet skal også dekke tre reservelistekandidater fra ESF Starting Grant utlysningen med oppstart i 2010. Fra og med 2011 dekkes reservelistekandidatene over fagkomiteenes budsjett. www.forskningsradet.no/yff

4.4.4 Internasjonal prosjektstøtte

Internasjonale stipend (IS) sine programmer (løpende) skal bidra til internasjonalisering av norsk høyere utdanning og forskning gjennom å tilby stipend til mobilitet av studenter og forskere mellom Norge og utlandet. En vesentlig del av midlene benyttes til opphold i Norge for kvalifiserte utenlandske ph.d.-studenter og yngre forskere innen alle fag (Yggdrasilprogrammet). Leiv Eiriksson mobilitetsprogram og Nordic Research Opportunity, som skal bidra til langsiktig og forsterket opptrapping av FoU samarbeidet med Nord-Amerika, er andre viktige satsinger. For øvrig dekker budsjettet mobilitet med bl.a. Japan og Kina samt til å toppfinansiere norske institusjoner som er verter for utenlandske Marie Curie-stipendiater på forskningsopphold i Norge. Budsjettet for Internasjonal stipend for 2012 er på kr 22,5 mill. kroner. Stipendordningene finansieres med 18,5 mill. kroner fra KD. 4,0 mill. kr kommer fra andre kilder til finansiering av de tysk-norske E.ON Ruhrgasprogrammene. www.forskningsradet.no/is

EUROSTARS er det første europeiske FoU-programmet som er dedikert til forskningsutførende SMBer. Norske myndigheter har signalisert et årlig bidrag på 5 mill. euro for den perioden 7RP varer. Når EU-kommisjonen skyter inn 25 prosent i tillegg til nasjonale midler, gir dette en øvre ramme på 50 mill. kroner per år for norske prosjektdeltakere. EUROSTARS administreres av EUREKA-sekretariatet i Brussel. Norske søkere får veiledning og bistand fra EUREKA-kontoret i Forskningsrådet. Norske miljøer har så langt vist stor interesse for deltagelse i dette europeiske innovasjonsprogrammet. Forskningsrådets bevilgning til prosjekter under programmet i 2012 er på totalt 40,1 mill. kroner, der 28,9 mill. kroner finansieres fra NHDs budsjett til internasjonalt forskningssamarbeid, mens det resterende beløp kanaliseres gjennom BIA.
www.forskningsradet.no/eurostars.

Strålevern, EUs 7. rammeprogram (EU7-STRA)(2007-) består av forskning på fusjonsenergi og forskning innen fisjon og strålevern, dessuten aktiviteter innen Joint Research Centre på området nukleær energi. Norske forskningsmiljøer innen stråling og strålevern har siden EUs 3. ramme-program ble iverksatt hatt muligheten for å søke deltagelse i EUs EURATOM-program. Norsk deltagelse er begrenset til aktiviteter innenfor strålevern og håndtering av radioaktivt avfall. Dette er tradisjonelt sett blitt ansett som mest relevant for norske miljøer. Norske forskere har hatt svært god deltagelsesprosent i EURATOM-prosjekter innenfor de tema finansieringsordningen dekker. Det er et mål å opprettholde denne deltagelsen også i 7. rammeprogram ved at mindre aktive miljøer mobiliseres innenfor nye tema. Finansiering skjer gjennom særskilt bevilgning på 1 mill. kroner fra hvert av de ansvarlige departementer FKD, LMD, MD, HOD, UD og NHD. Totalbudsjett for 2012 er på 6 mill. kroner. Bevilgningsfullmakten er lagt til Miljø 2015.
Nettadresse: www.forskningsradet.no/stralevern

Fransk-norsk stiftelse (FNS) skal fremme langvarig fransk-norsk samarbeid gjennom å finansiere bilaterale, fransk-norske forsknings- og utviklingsprosjekter hvor både næringsliv og forskning er involvert. Forskningsrådet har siden oppstarten i 1983 hatt ansvar for oppfølging og administrasjon av FNS. NHD har de siste årene bevilget 3 mill. kroner per år til FNS for å dekke norske kostnader. FNS kan også støtte bilaterale seminarer og korte forskeropphold. FNS har sekretariat i begge land, og et styre på 12 personer som møtes to ganger årlig.

4.2.1 Andre frittstående prosjekter

Forskerlinje/studentstipend. Forskningsrådet har ansvar for finansiering av studentstipend innenfor profesjonsfagene medisin, odontologi og psykologi. Det er satt av 12,7 mill. kroner i 2012 over KDs budsjett til studentforskning.

MER entreprenørskap (MER) (2009–2013) har som formål å øke kunnskapsnivået om entreprenørskap generelt og om kvinnelige entreprenører spesielt. Dette skal gi et bedre grunnlag for å utforme en hensiktsmessig politikk. Hovedfokus er å utvikle, koble og analysere materialet som ligger i norske registerdatabaser. Totalt for perioden (2009–2013) er det avsatt 18 mill. kroner til denne satsingen som finansieres av NHD. www.forskningsradet.no/mer

Nærings-ph.d.-ordningen (2008–) startet som et pilotprosjekt under Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA) i 2008 og har vært i ordinær drift siden 2009. Per 1. november 2011 er 110 kandidater i sitt utdanningsløp. Ordningen med Nærings-ph.d. er en viktig del av Forskningsrådets satsing på økt forskningsbasert innovasjon i næringslivet og kompletterer de eksisterende ordningene innenfor næringsrettet forskning. Ordningen har ingen tematiske eller geografiske begrensninger og kan være et godt alternativ for bedrifter som satser på langsiktig kunnskapsoppbygging, men som mangler ressurser til å delta i store samarbeidsprosjekter. I løpet av 2010 og 2011 ble det gjort en

ekstra innsats for å profilere ordningen og mobilisere søkere. Dette arbeidet videreføres i 2012. Det forventes et tilfang på ca. 50 nye kandidater i løpet av 2012. Den tildelte budsjetttrammen for 2012 er på 38,5 mill. kroner, fordelt med 13,5 mill. kroner fra KD og 25,0 mill. kroner fra NHD. www.forskningsradet.no/naeringsphd

Regionale forskningsfond (RFF) (2010–) ble etablert i 2010. Fondskapitalen er på 6,0 mrd. kroner med en avkastning på 219 mill. kroner i 2012. Midlene er fordelt mellom sju fondsregioner og Forskningsrådet etter fastlagte fordelingskriterier. 40,3 mill. kroner av avkastningen kanaliseres gjennom Forskningsrådet i 2012. Av dette går 5,1 mill. kroner til finansiering av Forskningsrådets regionale kontorer, som yter en viktig bistand i gjennomføringen av ordningen. Av de resterende 35,1 mill. kroner går 3,6 mill. kroner til koordineringsarbeid, fagvurderinger, læringsarenaer og IKT-drift og 31,5 mill. kroner til samarbeidsprosjekter mellom fondsregionene (15 %-potten) med unntak av 0,5 mill. kroner som er satt av til den delen av følgeevalueringen som gjelder 2012. Formålet med 15 %-potten er å stimulere til samarbeid mellom fond om større satsinger og koordinert kunnskapsutvikling, og til at fondene aktivt skal søke kompetanse utenfor egen region og bidra til nye typer aktiviteter og samarbeidsformer. For 2012 er det satt ned en gruppe bestående av representanter fra regionene. Disse skal gjennom en prosess komme fram til hvilke kriterier som skal fastsettes for tildeling av 15 %-potten i 2012.

Forskningsrådet bistår alle de regionale sekretariatene, og har særlig ansvar for å bidra til et godt samarbeid mellom de regionale forskningsfondene og Forskningsrådets egen virksomhet. Forskningsrådet skal levere støttetjenester til forvaltningen av de regionale forskningsfondene, og være bindeledd mot nasjonale og internasjonale forskningsprogrammer og -kompetanse. Forskningsrådet skal blant annet medvirke i arbeidet med utlysning, søknadsmottak og ekspertvurdering av søknader. Sammen med fondsstyrene skal Forskningsrådet sørge for at det utvikles læringsarenaer og skjer erfaringsutveksling mellom fondsregionene. <http://www.regionaleforskningsfond.no>

4.3 Infrastruktur og institusjonstiltak

4.4.5 Basisbevilgninger

Forskningsrådet har ansvaret for å kanalisere den statlige basisbevilgningen til 54 institutter som er tilordnet de statlige retningslinjene for finansiering av forskningsinstitutter. Basisbevilgningen som består av grunnbevilgning og strategiske bevilgninger, skal disponeres til langsiktig kunnskaps- og kompetanseoppbygging i instituttene. Grunnbevilgningen består av en fast del og en resultatbasert del. Den resultatbaserte delen skal bidra til god balanse mellom vitenskapelig kvalitet og brukerorientering i instituttets FoU-aktivitet, og blir fordelt etter oppnådde resultat på indikatorer for kvalitet og relevans. De strategiske instituttbevilgningene skal bidra til at instituttene utvikler kunnskap og kompetanse på forskningsfelt av spesiell interesse for sektoren, og som ikke lar seg realisere gjennom andre finansieringsordninger. Forskningsrådets basisbevilgninger til instituttsektoren utgjør 882,0 mill. kroner i 2012. I forhold til budsjettet 2011 innebærer dette en økning på 27,1 mill. kroner. Instituttene deles inn i fire instituttarenaer:

Samfunnsvitenskapelige institutter, miljøinstitutter, primærnæringsinstitutter og teknisk-industrielle institutter. www.forskningsradet.no/no/Instituttsektor/1182736860732

Samfunnsvitenskapelig instituttene: Basisbevilgningen til samfunnsvitenskapelige instituttene finansieres i hovedsak med midler fra KD. I tillegg bidrar UD med midler til Chr. Michelsens

Institutt (CMI). Budsjettet i 2012 er på 192,9 mill. kroner. Dette er en økning på 10,6 mill. kroner sammenlignet med 2011. Alle midlene går til grunnbevilgninger og 10 prosent av dette fordeles mellom instituttene etter oppnådd resultat.

Miljøinstituttene: Basisbevilgningen til miljøinstituttene finansieres i hovedsak med midler fra MD, men også fra SD. Bevilgningen fra MD i 2012 er på 160,8 mill. kroner i 2012, hvilket er en økning på 9,0 mill. kroner sammenlignet med 2011. Fra og med 2012 dekker posten også bevilgningen til Nansensenteret. Midlene dekker både grunnbevilgning og strategiske bevilgninger. Av grunnbevilgningen vil 5 prosent av midlene fordeles mellom instituttene etter oppnådd resultat. Bevilgningen fra SD er på 5,6 mill. kroner i 2012 og går til å finansiere en strategisk instituttsatsing som skal bidra til at miljøinstituttene utvikler langsiktig kompetanse på forskningsfelt av spesiell interesse for miljø- og samferdselssektoren.

Teknisk -industrielle instituttene: Basisbevilgningen til de teknisk – industrielle instituttene finansieres med midler fra NHD. Budsjettet i 2012 er på 259,7 mill. kroner. Det er ingen økning fra 2011. Hele bevilgningen blir gitt instituttene som grunnbevilgning. 10 prosent av budsjettet fordeles mellom instituttene etter oppnådd resultat.

Primærnæringsinstituttene: Budsjett 2012 til primærnæringsinstituttene er på 268,6 mill. kroner, hvorav 95,2 mill. kroner fra FKD og 173,4 mill. kroner fra LMD. Midlene dekker både grunnbevilgning og strategiske bevilgninger. Av grunnbevilgningen vil 2,5 prosent av midlene fordeles mellom instituttene etter oppnådd resultat. Bevilgningen fra LMD er i 2012 økt med 5 mill. kroner. Dette innbefatter en strategisk satsing på matområdet som også skal styrke det faglige samarbeidet mellom forskningsinstituttene. Bevilgningen fra FKD i 2012 er prisjustert, tilsvarende 2,3 mill. kroner.

Det er i tillegg budsjettet med 27,9 mill. kroner fra FKD og UD til *Havforskningsinstituttet (HI)* og *Nasjonalt institutt for ernærings- og sjømatforskning (NIFES)*. Bevilgningen fra FKD i 2012 er prisjustert, tilsvarende 0,587 mill. kroner.

Regionaløkonomiske modeller og årsaker til bostedsvalg (REGMODELL 2011- 2017). Satsingen har som hovedmål å utvikle forskningsbaserte regionaløkonomiske modeller for analyse av konsekvenser av politiske og næringsmessig beslutninger. Forskning på bostedsvalg blant ulike grupper flyttere og bofaste står også sentralt. Satsingen retter seg mot miljøinstitutter og samfunnsvitenskapelige institutter. Det utlyses totalt 14 mill. kroner for en periode på 5 år, 2012-2017. Det er Kommunal- og regionaldepartementet som finansierer satsingen. For 2012 er det budsjettet med 2,8 mill. kroner til denne satsingen.

Stimuleringsordning for økt deltagelse i EU-forskning (STIM-EU). I statsbudsjettet for 2012 er det bevilget 26 mill. kroner til styrking av tiltak som skal øke instituttene deltagelse i EUs rammeprogram for forskning og teknologisk utvikling. Midlene skal også medvirke til å styrke samarbeide mellom instituttene og næringslivet med sikte på å øke deltagelsen fra bedrifter i rammeprogrammet og å øke forskningen i næringslivet.

4.4.6 Strategisk institusjonsstøtte

Institusjonsforankrede strategiske prosjekter (ISP) er en støtteordning for å følge opp fag-evalueringene, forskningsmiljøenes strategiske behov og institusjonenes langsiktige utviklingsmuligheter. Formålet med virkemidlet er å bidra til at forskningsmiljøer holder høy kvalitet innenfor sine ansvarsområder eller bygge opp nye miljøer på områder av strategisk

betydning, gjennom grunnleggende forskning, anvendt forskning eller kompetanseoppbygging. Budsjettet for 2012 er 36,1 mill. kroner. Institusjonsforankrede strategiske prosjekter (ISP) finansieres i sin helhet fra KD.

Nordisk institutt for sjørett (2009- 2011) ved Universitetet i Oslo har et strategisk universitetsprogram om energirett finansiert av OED, med fokus på regulering av kraftmarkedet. Formålet er å styrke forskningen innenfor offentligrettslige, privatrettslige og EØS-rettslige spørsmål knyttet til vannkraftsektoren. Det er budsjettet med 1,5 mill. i OED midler for 2012.

Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD) skal arbeide for å utvikle og forbedre forskernes tilgang til data for forskning, primært innenfor samfunnsvitenskap, men også for andre fagområder. Det er inngått avtale for perioden 2011 – 2015 mellom NSD og Norges forskningsråd om langsiktig finansiering av forskningsinfrastruktur. Basisbevilgningen til NSD for 2012 settes til 10 mill. kroner. Midlene skal brukes til sentrale kjerneoppgaver knyttet til NSDs hovedformål, dvs. å samle inn, bearbeide, legge til rette, arkivere, vedlikeholde og formidle relevante data til forskningsmiljøene.

Sars International Center for Marine Molecular Biology (SARS) ved Universitetet i Bergen har vitenskapelig fokus på komplekse marine organismer og økosystemer, der en ny modellorganisme i overgangen mellom virvelløse dyr og virveldyr har gitt banebrytende vitenskapelige resultater og ny forståelse innenfor utvikling av genomet. Senteret har i dag ti forskergrupper som utfører forskning på flere felt og er tilknyttet europeisk infrastruktursatsing. En avtale om partnerskap med EMBL, Europas fremste forskningsinstitusjon innenfor biovitenskap, ble inngått i 2003. Partnerskapet er sentralt for å opprettholde en høy internasjonal kvalitetsprofil og rekruttering. Sarscenterets nasjonale betydning som sentralt kompetansemiljø innenfor utviklingsbiologi og som vårt viktigste grunnforskningsmiljø innenfor marin molekylær biologi understrekes. Budsjettet for 2012 er på 17,5 mill. kroner.

Simulasenteret på Fornebu driver langsiktig og grunnleggende forskning innen områder av IKT som er viktig for samfunnet. Forskningen er konsentrert rundt prosjekter innen kommunikasjonsnettverk, distribuerte programsystemer, programvareutvikling og vitenskapelig databehandling. Budsjettet for 2012 er 50 mill. kroner, hvorav 10 mill. kroner fra NHD, 10 mill. kroner fra SD og 30 mill. kroner fra KD. www.simula.no

Strategisk forskningssatsing for universitetsmuseene (UNI-MUSEER) (2009-2014) skal bidra til å styrke forskning og samarbeid mellom universitetsmuseene. Satsingen omfatter institusjonsstrategiske og museumsfaglige tiltak, og er rettet mot både de kulturhistoriske og de naturhistoriske universitetsmuseene. Budsjett for 2012 er på 5,7 mill. kroner med midler fra KDs budsjett.

Strategiske høgskoleprosjekter - SHP (2012 -2017) er en satsing rettet mot høgskolene som har pågått siden 2002. SHP ble evaluert i 2010 og evalueringens funn og anbefalinger var et viktig grunnlag for at satsingen blir videreført for perioden 2012 til 2017 med 40 millioner kroner per år. Videreføringen av SHP skal bygge videre på de positive resultatene satsingen har hatt for forskning og kompetanseheving i høgskolesektoren. SHP skal fortsatt være en institusjonsstrategisk satsing, noe som innebærer at alle prosjekter det søkes støtte til skal ha en klar forankring i institusjonenes strategiske planer. Satsingen skal fortsatt være åpen for alle fagområder, men den skal ha en særlig oppmerksomhet mot helse- og sosialfagene. I tråd med evalueringens anbefalinger vil videreføringen av SHP ha færre og tydeligere målsettinger, og det primære kriterium for tildeling av midler skal være vitenskapelig kvalitet. SHP skal stimulere til tverrinstitusjonelt samarbeid, både mellom høyskoler og mellom høyskoler og universiteter

og/eller instituttsektor, og til regionalt samarbeid. Budsjett for 2012 er 40 mill. kroner med midler fra KDs budsjett.. www.forskningsradet.no/shp

Strategiske universitetsprogrammer (SUP) er under utfasing som eget virkemiddel, og det er heller ikke for 2012 lagt opp til nye utlysninger. For videreføring/slutføring av tidligere godkjente prosjekter er det bevilget 22,6 mill. kroner for 2012 fra NHD.

4.4.7 Sentersatsingene – SFF/ SFI/ FME

Sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI) skal styrke innovasjonsevnen i næringslivet gjennom satsing på langsiktig forskning i et nært samarbeid mellom forskningsaktive bedrifter og framstående forskningsmiljøer. Det er formulert følgende delmål for SFI-ordningen:

- stimulere bedrifter til innovasjon gjennom økt satsing på langsiktig forskning og gjøre det attraktivt for bedrifter som arbeider internasjonalt, å etablere FoU-virksomhet i Norge
- skape aktivt samarbeid mellom innovativt næringsliv og fremstående forskningsmiljøer
- fremme utvikling av næringsrettede forskningsmiljøer som ligger i den internasjonale forskningsfronten og som inngår i sterke internasjonale nettverk
- stimulere til forskerutdanning på områder som er viktig for næringslivet og til forskningsbasert kunnskaps- og teknologioverføring

14 *Sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI)* ble etablert i 2007. Sentrene fikk bevilgninger i fem år med mulighet for forlengelse i ytterligere tre år etter en midtveisevaluering. Midtveisevalueringen av de 14 sentrene ble gjennomført høsten 2010. Evalueringen ble gjennomført av internasjonale paneler som besøkte sentrene. Sentrene fikk gjennomgående svært positive evalueringer. Evalueringen bekreftet at dette er en viktig ordning for å styrke innovasjonsevnen i næringslivet gjennom satsing på langsiktig forskning i et nært samarbeid mellom forskningsaktive bedrifter og framstående forskningsmiljøer.

De 14 sentrene er (vertsinstitusjonen i parentes):

- Statistics for Innovation (Norsk Regnesentral)
- CAST – Cancer Stem Cell Innovation Centre (OUS)
- COIN – Concrete Innovation Centre (SINTEF)
- CREATE – Centre for Research-based Innovation in Aquaculture Technology (SINTEF)
- FACE – Multiphase Flow Assurance Innovation Centre (IFE)
- iAD – Information Access Disruptions (Microsoft Development Center Norway)
- inGAP – Innovative Natural Gas Processes and Products (UiO)
- IO-Center – Centre for Integrated Operations in the Petroleum Industry (NTNU)
- MabCent – Centre on Marine Bioactives and Drug Discovery (UiT)
- MI Lab – Medical Imaging Laboratory for Innovative Future Healthcare (NTNU)
- MIMT – The Michelsen Centre for Industrial Measurement Science and Technology (CMR)
- NORMAN – Norwegian Manufacturing Future (SINTEF)
- SIMLab – Structural Impact Laboratory (NTNU)
- TTL – Tromsø Telemedicine Laboratory (Universitetssykehuset i Nord-Norge)

Hovedstyret vedtok en ny tildelingsrunde av SFI i desember 2010, og sju nye sentre er startet opp i løpet av 2011 (vertsinstitusjonen står i parentes):

- CSI – Center for Service Innovation (Norges handelshøyskole)
- CRISP – Centre for Research-based Innovation in Sustainable Fish Capture and Processing Technology (Havforskningsinstituttet)

- CCI – Centre of Cardiological Innovation (OUS)
- Drilling and Well Technology for Improved Recovery (IRIS)
- Sea Lice Research Centre (UiB)
- SAMCoT – Sustainable Arctic Marine and Coastal Technology (NTNU)
- The Certus Centre (SIMULA)

For 2012 vil utfordringene blant annet være å iverksette rekruttering av doktorgradskandidater ved de nye sentrene. I løpet av 2012 vil Forskningsrådet også måtte ta stilling til relevante måter å ivareta den kompetansen som er bygget opp i de løpende sentrene, når funksjonstiden løper ut i 2014. En ny utlysningrunde må planlegges i 2013, slik at nye sentra kan starte i 2015.

Totalbudsjettet for 2012 er på 210,0 mill. kroner, der 200 mill. kroner kommer fra KDs budsjett til «Sektorovergipende formål» (Fondserstatningen) og 10,0 mill. kroner fra NHD.

www.forskningsradet.no/sfi

Sentre for fremragende forskning (SFF). Det er budsjettet med 254,1 mill. kroner til Sentre for fremragende forskning i 2012. SFF finansieres i sin helt fra KD kap 285.53 (forsknings politiske prioriteringer).

- Aquaculture Protein Centre
- Bjerknes Centre for Climate Research
- Center for Advanced Study in Theoretical Linguistics
- Centre for Molecular Biology and Neuroscience
- Centre for Quantifiable Quality of Service in Communication Systems
- Center of Theoretical and Computational Chemistry
- Centre for Cancer Biomedicine
- Centre for Geobiology
- Centre for Immune Regulation
- Centre for Integrated Petroleum Research
- Center for Biomedical Computing
- Centre for the Study of Civil War
- Centre for the Study of Mind in Nature
- Centre for Ecological and Evolutionary Synthesis
- Centre for the study of Equality, Social Organization, and Performance
- International Centre for Geohazards
- Centre for the Biology of Memory
- Centre of Mathematics for Applications
- Centre for Medieval Studies
- Physics of Geological Processes
- Centre for Ships and Ocean Structures

Sentre som hadde oppstart i 2007 leverte midtveisevaluering til NFR høsten 2010. Evalueringen ble vurdert av en internasjonal evalueringskomite og det ble gjennomført høringer med hvert senter i løpet av et to-dagers møte i Oslo. Det ble deretter utarbeidet en evalueringsrapport. Både uttalelsene fra fagekspertene og fra den internasjonale evalueringskomiteen ga svært positive vurderinger av de åtte sentrene. På grunnlag av disse vurderingene blir alle de åtte sentrene (SFF-II) videreført for ny femårsperiode (2012-2017).

Forskningssentre for miljøvennlig energi (FME)(2009-) det ble da opprettet åtte sentre innenfor teknologisk rettet energiforskning. I 2011 ble det opprettet tre sentre innenfor samfunns-

vitenskapelig energi- og klimaforskning. Formålet med FME-ordningen er å etablere tidsbegrensede forskningssentre kjennetegnet ved en konsentrert, fokusert og langsiktig forskningsinnsats på høyt internasjonalt nivå for å løse utpekte utfordringer på energiområdet. Ordningen er sentral for å følge opp Stortingets klimaforlik og Energi21-strategien. Et FME skal heve kvaliteten av norsk forskning og fremskaffe anvendbar kunnskap og løsninger innen temaområdet. Sentrene får finansiering i fem år med mulighet for nye tre år etter en evaluering.

Følgende sentre er etablert:

- BIGCCS - International CCS Centre
- SUCCESS - SUBsurface CO₂ Storage
- NOWITECH - Research Centre for Offshore Wind Technology
- NORCOWE - Centre for Offshore Wind Energy
- Solar United - The Norwegian Research Centre for Solar Cell Technology
- CenBio - Bioenergy Innovation Centre
- ZEB - The Research Centre on Zero Emission Buildings
- CEDREN - Centre for Environmental Design of Renewable Energy
- CenSES – Centre for Sustainable Energy Studies
- CICEP – Strategic Challenges in International Climate and Energy Policy
- CREE – Oslo Centre for Research on Environmentally friendly Energy

Sentrene får en årlig bevilgning fra Forskningsrådet på mellom 8 og 20 mill. kroner i en periode på inntil åtte år. I tillegg har det i tre år blitt bevilget 45 mill. kroner i året til vitenskapelig utstyr ved sentrene. Aktiviteten ved sentrene sees i nær sammenheng med programmene CLIMIT og RENERGI. Bevilgningen til FME-ordningen for 2012 er på 150 mill. kroner, 145 mill. kroner fra OED og 5 mill. kroner fra KD. 125 mill. kroner går til de sentrene som ble utnevnt i 2009. Det er satt av 25 mill. kroner til sentrene innen samfunnsvitenskapelig energiforskning.

Nettadresse: www.forskningsradet.no/energiserter

4.4.8 Vitenskapelig utstyr, databaser og samlinger

eInfrastruktur (2005-2014) omfatter et nasjonalt integrert tilbud av tjenester innen tungregning, grid og relaterte områder. Disse tjenestene skal tilbys på kontinuerlig basis og gis langsiktig finansiering for å sikre videreutvikling av kompetanse for involvert personell og høy tjenestekvalitet. Budsjettet for 2012 er 17,3 mill. kroner med midler fra KDs budsjett.

www.notur.org

Samfunnsvitenskapelig databaser. Tilrettelegging for deling og bruk av nasjonale og internasjonale data er et prioritert område innenfor samfunnsvitenskap. I flere år har Forskningsrådet dekket datautgifter for norsk deltakelse i European Social Survey (ESSurvey). Femte runde, hvor 26 land deltok, ble gjennomført i 2010-2011. 6.runde av ESS (2012-2013) starter i 2012.

Budsjettposten til datainnsamlingen har økt med 1,1 mill. kroner sammenlignet med 2011.

Budsjett for 2012 er på 3,5 mill. kroner med midler fra KD. www.europeansocialsurvey.org

Nasjonal satsing på forskningsinfrastruktur (2009) INFRASTRUKTUR skal bidra til å etablere nasjonal forskningsinfrastruktur som gjør norske forskningsmiljøer i stand til å møte de store kunnskapsutfordringene og næringslivets behov med effektivitet og forskning av høy kvalitet. Satsingen er også rettet mot norsk deltagelse i etablering av forskningsinfrastruktur som er definert inn på ESFRI Roadmap. [European Strategy Forum on Research Infrastructures' \(ESFRI's\) Roadmap. www.forskningsradet.no/infrastruktur](http://www.forskningsradet.no/infrastruktur) Budsjett til Nasjonal satsing på forskningsinfrastruktur for 2012 er 315 mill. kroner med midler fra KD, hvorav 280 mill. kroner

over KD Kap.285.54 (forskningsinfrastruktur) og 35 mill. kroner over KD Kap. 285.52 (ordinære midler til forskningsformål).

4.4.9 Andre infrastrukturtiltak

Til *Andre infrastrukturtiltak* er det budsjettet med en bevilgning på 97,4 mill. kroner. Det er ingen endringer i budsjettet sammenlignet med 2011. Budsjettposten omfatter følgende aktiviteter:

- Nukleær virksomhet ved IFE (Kjeller og Halden) finansieres med 82,6 mill. kroner i 2012 med midler fra NHD.
- Nasjonale forvaltningsoppgaver (Avfallsdeponiet i Himdalen) finansieres med 4,8 mill. kroner med midler fra NHD.
- Husleiekompensasjon til Bioforsk finansieres med 9,9 mill. kroner med midler fra LMD

4.4 Nettverkstiltak

4.4.1 Systemtiltak

FORNY2020 (2011–2020) startet 1.1.2011 som et innovasjons- og nyskappingsprogram som skal stimulere til økt kommersialisering og forretningsutvikling fra offentlig finansierte forskningsmiljøer. Programmet er en videreutvikling og forbedring av FORNY-programmet som, etter en beskjeden start, har operert i 15 år. Hovedmålsettingen er å bidra til å øke verdiskaping i Norge ved å bringe forskningsresultater fra offentlig finansierte forskning ut i markedet gjennom lisensiering av ny teknologi og oppfinnelser ut til eksisterende norsk og utenlandsk næringsliv, eller gjennom oppstart av nye selskaper. Programmet skal prioritere prosjekter med klart vekstpotensial og skal dekke alle disipliner og teknologiområder. Dette skjer gjennom verifiseringsprosjekter der teknologiske og kommersielle muligheter avklares. FORNY2020 skal også delfinansiere infrastruktur av kvalifiserte kommersialiseringsaktører (TTOer) som representerer universiteter, universitetssykehus, offentlig støttede forskningsinstitutter og høyskoler. Programmet skal bidra til økt profesjonalisering og spesialisering hos TTOene og styrke samhandling mellom aktørene for mer effektiv utnyttelse av kompetanse og kapasitet. FORNY2020 skal bidra til at det skapes gode relasjoner mellom forskningsmiljøene, TTOene, virkemiddelapparatet og næringslivet. Programmet skal arrangere møteplasser hvor aktørene kan lære hverandre å kjenne, skape fellesskapsfølelse og oppnå økt tillit til hverandre. Divisjonens budsjetttramme for FORNY2020 er i 2012 på 117,8 mill. kroner fordelt på bevilgninger fra NHD (100,8 mill. kroner), KD (13,0 mill. kroner) og FKD (4,0 mill. kroner). <http://www.forskningsradet.no/forny>.

Forskningsløft i nord (NORDSATS) (2009–2013) ble etablert i 2009 som et av regjeringens mest profilerte nordområdetiltak, med finansiering fra KRD. Målet er å styrke og videreutvikle forskningskompetansen i Nord-Norge innenfor arktisk teknologi og reiseliv. Prosjektene skal bidra til å utvikle kompetanse som kan skape grunnlag for verdiskaping i Nord-Norge. Budsjetttrammen er 35 mill. kroner (KRD) per år i fem år (2009-2013), med mulig forlengelse i tre år. Satsingen ble planlagt med kun én utlysning, og i juni 2009 ble fem store prosjekter med fem års varighet gitt tilsagn om støtte. Det er satt i gang en følgeevaluering fra 2011 til 2013, og det planlegges en midtveisanalyse i oktober 2012 som beslutningsgrunnlag for eventuell videreføring i tre nye år. www.forskningsradet.no/nordsatsing.

Virkemidler for regional FoU og innovasjon (VRI-programmet) (2007–) skal mobilisere til økt FoU-innsats i regionene gjennom et styrket samarbeid mellom bedrifter og FoU-institusjoner. Sett

i lys av regjeringens forvaltningsreform er programmet et viktig eksperimenterende program og en utprøvningsarena for samarbeids- og styringsformer og for arbeidsdeling mellom det nasjonale og regionale nivå. Gjennom VRI-satsingen utvikler regionene strategier og har foretatt prioriteringer av næringsområder/innsatsområder det skal satses på. Dette er forankret i regionale partnerskap som består av representanter fra næringsliv, FoU-institusjoner og regionale myndigheter. Innenfor innsatsområdene velger regionene et sett av virkemidler de ønsker å bruke for å få i gang konkret forskningssamarbeid mellom bedrifter og forskningsmiljøer. Programmet tilbyr faglig og finansiell støtte til disse samarbeidsprosjektene. Gjennom VRI tar regionene selv et sterkere grep om forskning og innovasjon. Forskningsrådet finansierer inntil 50 prosent av en regional VRI-satsing, resten finansieres med regionale midler. Det er tette bånd mellom beslektede virkemidler som Norwegian Centres of Expertise (NCE) og Arena. I 2012 vil man jobbe for at VRI og Regionale forskningsfond gjensidig vil styrke og supplere hverandre. Programmet har i 2012 en budsjetttramme på 66,2 mill. kroner, som finansieres av midler fra KD (6,0 mill. kroner), NHD (19,2 mill. kroner), KR D (39,0 mill. kroner) og LMD (2,0 mill. kroner).
www.forskningsradet.no/vri

4.4.10 Nasjonale stimulerings tiltak, møteplasser

Forskerutdanning i humaniora. Forskningsrådet gir støtte til nasjonale forskerutdanningskurs gjennom et samarbeid med Nasjonalt utvalg for forskerutdanning i humaniora. Støtten stimulerer til samarbeid om forskerutdanning på tvers av institusjonene, og til utvikling av nasjonale forskerkurs innenfor humaniora. Budsjett for 2012 er 0,6 mill. kroner med midler fra KD

Nasjonale forskerskoler.(2008-2016) bidrar til å heve kvaliteten på forskerutdanningen. De er basert på forpliktende nettverk av fagmiljøer og skal styrke forskerutdanningen innenfor faglige spesialiseringer som vil styrkes ved samarbeid mellom institusjoner. Samarbeidet skal være med på å sikre doktorgradsstudentene tilgang til anerkjente forskningsmiljøer med bredde og dybde. Å øke gjennomføringsandelen, korte ned gjennomføringstiden og gi større bredde i forskerutdanningen er delmål for satsingen. Tiltaket er ment som et supplement til eksisterende doktorgradsprogrammer og opplæringstiltak ved institusjonene. Departementet har økt bevilgningen i 2012 med 20 mill. kroner. Satsingen skal styrke doktorgradsutdanningen og forskningsaktivitet innenfor profesjonsfagene. Budsjett for 2012 er 40 mill. kroner med midler fra KD, hvorav 5 mill. kroner til forskerskolen ved simulasetret.www.forskningsradet.no/forskerskoler

Komité for kjønnsbalanse i forskning (Kif-komiteen) ble opprettet av daværende UFD i 2004 på initiativ fra Forskningsrådet. Nåværende komité har virkeperiode 2010-2013. Komiteen skal støtte og gi anbefalinger om tiltak som kan bidra til integrering av likestillingsarbeidet ved institusjonene i universitets-, høyskole- og instituttsektoren. Komiteen skal også bidra til generell bevisstgjøring om problemstillinger knyttet til den skjeve kjønnsbalansen i akademia og forskningssystemet. Kif-komiteen har årlige møter med DM. Budsjett for 2012 er 1,5 mill. kroner fra KD. www.kifinfo.no

Regionale representanter (REGREP)

Forskningsrådets 13 regionkontorer dekker hele landet og drives av Forskningsrådets regionale representanter. Alle kontorene er etablert i tilknytning til Innovasjon Norges distriktskontorer, noe som bidrar til å konkretisere det gode samarbeidet mellom virkemiddelaktørene. De regionale representantene er viktige forskningspolitiske rådgivere, regionalt og nasjonalt, og arbeider målbevisst og aktivt for å mobilisere til økt forskning og innovasjon i hele landet. De viktigste målgruppene er næringsliv og FoU-miljøer. En sentral utfordring er å styrke samhandlingen mellom disse. Innovasjon i offentlig sektor er et nytt sentralt område som vil få økt oppmerksomhet i

Forskningsrådets regionale innsats i tiden som kommer. REGREPene bidrar til en tettere dialog med regionale myndigheter. Dette bereder grunnen for større vekt på forskning i det fylkeskommunale planleggings- og utviklingsarbeidet. De er representert i regionale partnerskap som styres av fylkeskommunene. Forskningsrådets representanter har, gjerne sammen med medarbeidere fra Innovasjon Norge, tett dialog med enkeltbedrifter og klynger av bedrifter. Her er den viktigste oppgaven å være prosjektrådgiver. I dette ligger også å informere om de muligheter som finnes i Forskningsrådets programmer/satsinger og internasjonalt forskningssamarbeid, spesielt i EUs rammeprogram. Ofte blir allerede etablerte møteplasser benyttet for å komme i dialog med næringsliv og FoU-miljøer.

4.4.2 Internasjonale nettverkstiltak

Joint Technology Initiatives (JTI) er et instrument for å etablere langsiktig finansiering for utvalgte teknologiområder, der FoU-utfordringene er så store og risikofylte at markedet ikke på vanlig måte vil sørge for at oppgavene blir løst. Formålet med JTIene er derfor å styrke de europeiske markedsmulighetene for forskning og innovasjon i næringslivet, samtidig som man utnytter offentlige forskningsmidler bedre. JTIene gir europeisk industri stor innflytelse på EUs forskningspolitikk, gjennom offentlig-privat samarbeid mellom EU, næringsliv og forskningsinstitusjoner. Det er foreløpig etablert fem JTIer. Det er ikke etablert en felles modell for JTIene. To av JTIene – ARTEMIS og ENIAC, forutsetter medfinansiering fra deltakende land. Norge deltar i disse, og norske aktører har gjort det godt i utlysningene så langt. Industrien skal stå for minimum 50 prosent av de totale omkostningene, mens EU og deltakerlandene bidrar med resten. EUs midler til gjennomføring av JTIene kommer fra de tematiske emneområdene i FP7s budsjett. Den nasjonale medfinansieringen av deltakelsen i ARTEMIS og ENIAC finansieres dels fra NHDs budsjett til internasjonalt forskningssamarbeid (5,8 mill. kroner i 2012) og dels gjennom programmene VERDIKT, NANO2021 og BIA.

Prosjektetableringsstøtte (PES) er et viktig virkemiddel for å stimulere til og sikre deltakelsen i EUs rammeprogram og randsoneraktiviteter, og er forankret i Forskningsrådets internasjonale strategi. Det har de siste årene vært sterkt press på PES-bevilgningen, bl.a. fordi budsjettene i FP7 har økt sterkt. 2013 vil være et overgangsår med utlysninger fra FP7 og trolig de første utlysningene for neste programperiode. De nye fellesprogrammene (JPIer) vil være i gang med utlysninger. Det er derfor nødvendig med en fortsatt sterk satsing på prosjektetableringsstøtte, med samme finansiering fordelt på samme departementer som i 2012. Totalbudsjettet for 2012 er 40,2 mill. kroner.

Nordisk partnerskapsavtale med EMBL (2007-2014). Det ble høsten 2007 inngått en partnerskapsavtale i molekylærmedisin mellom EMBL og universitetene i Oslo, Helsinki og Umeå. Partnerskapsavtalen åpner for et tettere samarbeid mellom EMBL, en av verdens ledende molekylærbiologiske forskningsinstitusjoner, og de tre nordiske landene, men også landene imellom. Den norske noden, Norsk senter for molekylærmedisin (NCMM) har fokus på molekylære sykdomsmekanismer og translasjonsforskning. Senteret vil ha tett kobling til kliniske miljøer, samt etablere samarbeid med farmasøytisk industri og bioteknologiselskaper. Det er avsatt 8,1 mill. kroner til avtalen.

Nordisk samarbeidsnemnd for humanistisk og samfunnsvitenskapelig forskning (NOS-HS) er et samarbeidsorgan mellom forskningsrådene i Finland, Danmark Island, Sverige og Norge med ansvar for humanistisk og samfunnsvitenskapelig forskning. NOS-HS har som hovedmål å fremme forskningsstrategisamarbeid mellom forskningsrådene og mellom forskningsrådene og andre nordiske og internasjonale organer. Nemnden skal bidra til å styrke samarbeid mellom

nordiske forskere ved å bevilge midler for vitenskapelig forskning og annen virksomhet som fremmer samarbeidet mellom nordisk land. Fom 2011 har Forskningsrådet sekretariatsansvar for NOS-HS. Budsjettet i 2012 for NOS-HS er på 20 mill. kroner, hvorav 6 mill. kroner fra KD og 14 mill. kroner fra de nordiske landene.

Nordisk samarbeidsorgan for medisinsk forskning (NOS-M) er et samarbeid mellom nordiske land som finansierer medisinsk forskning. Samarbeidet omfatter blant annet informasjonsutveksling, diskusjon av strategiske saker, forskningsstatistikk, og andre aktuelle tema samt innspill til EMRC, EU, ESF, Nordforsk og andre. I 2010 overtok Forskningsrådet sekretariatsansvar for NOS-M. Årlig budsjett er på om lag 0,6 mill. kroner.

Norsk-indisk samarbeid. Som del av det norsk-indiske bilaterale samarbeidet ble det i 2009 bevilget til sammen 5 mill. kroner over tre år til et norsk-indisk samarbeid innen geoteknologi og en ph.d.stipendordning for tre indiske studenter ved UNIS på Svalbard. For 2012 er det budsjettet med 2,05 mill. kroner til det siste året.

Det er budsjettet med 36,6 mill. kroner til diverse internasjonale nettverkstiltak, hvorav hovedtyngden av midlene går til kontingenter. Beløpet skal dekke kontingenter til blant annet EISCAT, NOT, SNBL (norsk sveitsisk strålelinje), IODP, HFSP, EGI, Global Earthquake Model (GEM), deltakelse Joint Nordic Postdoctoral Fellowship Program (SCANCOR), norsk bidrag til ESF for deltakelse i *Research Networking Programmes*, norsk deltakelse i *Luxembourg Income Study*, Forskningsrådets medlemskap i *International Social Science Council*. Posten dekker også *tuition fees* for norske PhD-studenter ved *European University Institute* (Firenze) og reisestøtte til norske og franske forskere i henhold til Samarbeidsavtale mellom Norges forskningsråd og *Maison des Sciences de l'Homme (MSH)*. Utgifter knyttet til medlemskap og representasjon i faglige organisasjoner og møter i regi av ESF, NOS, programkomiteer i EU, ERA-NETs, OECD, ESFRI, UNESCO og andre internasjonale organisasjoner og nettverk dekkes også av denne posten. Budsjettet inkluderer også midler til mobilitetsportalen Euraxess og EU professoratet i Firenze.

Polarsamarbeid med USA og Russland (POLRES)(1994-) under polarforskningsavtalen mellom USA (National Science Foundation) og Norge (Forskningsrådet) er det lagt opp til felles forskningsaktiviteter mellom norske og amerikanske forskere. Det ble i 2010 tildelt midler til 11 prosjekter under dette samarbeidet for perioden 2010-2012. Det planlegges en ny utlysning i 2012 for perioden 2013-2015. Samarbeidsavtalen om polarforskning mellom Russland (Ministeriet for utdanning og forskning i den Russiske føderasjonen) og Norge (Forskningsrådet) er knyttet til polarforskning på Svalbard. Målet er å styrke vitenskapelig samarbeid og koordinering av forskningen på Svalbard. Det holdes årlige møter for å koordinere forskningsinnsats og prioriteringer. Det ble i 2010 tildelt midler til 13 prosjekter under dette samarbeidet for perioden 2010-2012. Det planlegges en ny utlysning i 2012 for perioden 2013-2015. Polarsamarbeidet finansieres i 2012 slik: KD 10 mill. kroner og MD 1,2 mill. kroner

Bilateralt forskningssamarbeid (BILAT) er et distribuert samarbeidsprogram. Midlene blir fordelt på prioriterte programmer og aktiviteter, for å følge opp Forskningsrådets strategi for internasjonalt samarbeid. Midlene skal brukes til å stimulere forskningssamarbeid med prioriterte land som ikke deltar i EUs rammeprogram, i samspill med forskningsprogrammer i Forskningsrådet. For 2012 er det avsatt 20,05 mill. kroner til ordningen, fra KD, NHD, LMD, FKD og MD.

Internasjonale nettverkssamarbeid, har også følgende andre tiltak:

- Det er avsatt 4,3 mill. kroner for 2012 fra FKD til arbeidet med JPIen “*Sunne og produktive hav*”.

- Det er avsatt 8 mill. kroner for 2012 fra KD til *det nordiske toppforskningsinitiativet* (TFI) innen klima. I tillegg er det innen programmene RENERGI, NANOMAT og CLIMIT satt av ca. 7 mill. kroner til TFIs energidel.
- Norge er medlem av ”*Global Biodiversity Information Facility*” (GBIF). Kontingenten samt drift av norsk deltaker-node beløper seg til ca. 3,26 mill. kroner pr. år (2012-2016) og dekkes av KD. Dette fungerer som en katalysator i arbeidet med å oppfylle norske forpliktelser til GBIF.
- Det er avsatt 0,7 mill. kroner fra MD til arbeid i 2012, primært knyttet til planlegging/deltakelse/oppfølging rundt JPI aktivitetene Urban, Water, Cultur og Climate.
- Forskningsrådet ivaretar det norske medlemskapet i ”International Institute for Applied System Analysis” (IIASA). Bevilgningen fra MD på 6,548 mill. kroner skal dekke kontingenten.
- *Svalbard Integrated Arctic Earth Observing System (SIOS PP)* er et internasjonalt prosjekt med midler fra EU’s rammeprogram. Prosjektet (1.10.2010 – 30.3. 2013) går ut på å legge til rette for at Svalbard blir en enda bedre plattform for internasjonal klima – og miljøforskning. Målet med SIOS er å få til et heldekkende observasjonssystem som omfatter hav, atmosfære, is og terrestre forhold. Mye forskningsinfrastruktur er allerede på plass på Svalbard, og planen er at det på slutten av SIOS PP skal være klart for investeringer i ytterligere infrastruktur og for etablering av en operativ SIOS organisasjon. Nærmere 20 land er med i SIOS PP; fra Europa, Amerika og Asia. Forskningsrådet leder hele SIOS PP.
- HOD har bevilget 4 mill. kroner til EU Joint Programme - Neurodegenerative Disease Research (JPND), jfr. tekst under aktiviteten NEVRONOR.

4.5 Diverse FoU- relaterte tiltak

4.5.1 Informasjon/formidling/publisering

Profileringsprogrammet for realfagene (2010-2012) (PROREAL) har en viktig rolle i å synliggjøre realfagenes relevans for samfunnet og muligheter for enkeltindividet. PROREAL er et av Forskningsrådets fire virkemidler for allmennrettet forskningsformidling, og det eneste som har et særskilt fokus på matematikk, naturvitenskap og teknologi. Programmet har som formål å øke rekrutteringen av barn og unge til realfag, styrke realfaglig allmenndannelse gjennom økt populærformidling og å synliggjøre realfagenes samfunnsnytte. PROREAL vil samarbeide nært med de regionale vitensentra, Naturfagsenteret, Matematikksenteret og RENATE-senteret. PROREAL finansierer blant annet Fysikkolympiaden, Kjemiolympiaden, Abelkonkurransen (matematikkolympiade), KappAbel (matematikkonkurransen for ungdomstrinnet) og First Lego League (teknologikonkurransen for ungdomstrinnet). Budsjettet for 2012 er 4 mill. kroner, hvorav 3 mill. kroner fra KD og 1 mill. kroner fra Utdanningsdirektoratet. www.forskningsradet.no/proreal/

Publiseringsstøtteordningen for humanistisk og samfunnsvitenskapelig forskning (PUBL) har som mål å bidra til økt vitenskapelig publisering og drive kvalitetsutvikling av viktige publiseringskanaler for norsk humanistisk og samfunnsvitenskapelig forskning. Gjennom ordningen gis det produksjonsstøtte til bokprosjekter og driftsstøtte til nasjonale vitenskapelige tidsskrift. Budsjett for 2012 er 5,8 mill. krone fra KD.

Vitensenterprogrammet (2011-2014) (VITEN). Programmet skal øke interessen for MNT-fagene hos barn og unge. Vitensentre er aktivitetssentre til formidling av kunnskap om matematikk, naturvitenskap og teknologi (MNT-fagene) til allmennheten, men retter seg spesielt mot barn og

ungdom. Her settes MNT-fagene inn i en kulturell, historisk og samfunnsmessig sammenheng, og vektlegger at de besøkende selv skal være aktive og prøve ut hvordan ting fungerer og derigjennom tilegne seg kunnskap. Forskningsrådet fikk i 2003 i oppdrag fra KD å utvikle regionale vitensentre i Norge. Gjennomføringen ble organisert som et program, og omfattet nå 8 institusjoner fordelt over hele landet. Satsingen har blitt evaluert ved slutten av hver programperiode, første gang i 2006 og deretter i 2009. Status for utviklingsarbeidet ble presentert på en nasjonal konferanse i november 2009. KD har besluttet å forlenge ordningen for en periode på ytterligere 4 år (2011-14); se stortingsmelding om "Utdanningsløpet" og "Statsbudsjettet 2011". Fra og med 2011 har statlig driftstilskudd til de regionale vitensentrene fått en egen post i satsbudsjettet. I 2011 har vitensentrene i Tromsø og Sarpsborg flyttet inn i nye Vitensenterbygg. Porsgrunn flytter inn i en ny vitensenterbygg i 2012. Budsjett for 2012 er 25,7 mill. kroner med midler fra KD.

<http://www.vitensenter.no/vitensenterprogrammet/>

For 2012 er det satt av 1,16 mill. kroner til ulike formidlings- og kommunikasjonstiltak innen NORKLIMA.

Det er bevilget 0,4 mill. kroner (KD) til divisjonens kommunikasjonsaktiviteter bl.a. utgiftene til Forum for forskning og forvaltning dekkes innenfor denne rammen.

4.5.2 Planlegging/utredning/evaluering

Evaluering av NAV-reformen (2006–13) er et oppdrag fra AD. Hovedformålet er å evaluere gjennomføring og effekter av reformen: Arbeidsretting – flere i arbeid og aktivitet, færre på stønad, Brukerretting – enklere for brukerne, og bedre tjenester tilpasset deres behov, og Effektivisering – en helhetlig og effektiv arbeids- og velferdsforvaltning. Evalueringen er organisert som ett stort prosjekt med syv moduler: 1) Velferdsmodell, styringssystem og NAV; 2) Det lokale NAV-kontoret; 3) Lokal iverksetting; 4) Nye yrkesroller i NAV-reformen; 5) Arbeidsretting – effektstudier; 6) Brukererfaringer og 7) Effektivitet – DEA-analyser. 26. oktober 2011 ble det arrangert en større formidlingskonferanse basert på oppsummering av evalueringen av reformens gjennomføringsfase og oppstart av effektevalueringen. Et særnummer av tidsskriftet Nordiske organisasjonsstudier nr. 3-2011 er basert på artikler fra evalueringen med Anne Lise Fimreite og Jacob Aars som gjesteredaktører. I 2012 er hovedaktiviteten knyttet til effektevalueringen. Evalueringen finansieres med 7,3 mill. kroner fra AD i 2012. Nettadresse: www.forskningsradet.no/evanav

Evaluering av pensjonsreformen (2010–18) er et oppdrag fra AD. Hovedformålet er å evaluere gjennomføring og effekter av reformen med utgangspunkt i følgende temaer: 1) Økonomisk og sosial bærekraft, 2) Fleksibel pensjon, 3) Inntektssikring og fordelings- og likestillingsprofil, 4) Kunnskap og formidling av enkle hovedprinsipper, 5) Utviklingen i det samlede pensjonssystemet, 6) Gjennomføring av reformen og 7) Internasjonale erfaringer. I 2011 startet de første prosjektene som dekker tema 4), 6) og 7). Viktige mål i 2012 blir søknadsbehandling og igangsetting av de neste prosjektene som dekker tema 1) og 5). Tredje utlysning vil gjelde tema 2) og 3) med sikte på oppstart i 2014. Evalueringen finansieres med 7 mill. kroner fra AD i 2012. Nettadresse: www.forskningsradet.no/evapen

Evaluering av samhandlingsreformen (EVALSAM) (2011-2015). Denne følgeevalueringen er et oppdrag fra HOD. Formålet er å innhente kunnskap under innføringen av reformen slik at måloppnåelsen både kan vurderes løpende under gjennomføringsperioden og samlet ved utgangen

av perioden med utgangspunkt i følgende tema: 1. Mer helhetlige og koordinerte helse- og omsorgstjenester, 2. En større del av tjenestene ytes av kommunene og 3. Økt satsing på helsefremmende og forebyggende arbeid. Viktige mål i 2012 er utlysning av prosjektmidler, søknadsbehandling og igangsetting av de første prosjektene. Evalueringen finansieres med 10 mill. kroner fra HOD i 2012. Det vil bli etablert eget nettsted for evalueringen.

Forskningsbasert evaluering av Mammografiprogrammet. Evaluering av mammo-
grafiprogrammet (MAMMOGRAFI) har som hovedmål å undersøke om Mammografiprogrammet oppfyller intensjonene i programmet om 30 prosent reduksjon av dødelighet av brystkreft for kvinner som inviteres til screening. Evalueringen vil også omfatte studier om endringer i totaldødelighet, endringer i stadieinndelinger som følge av screeningen, utviklingen av intervallkreft, omfanget av overdiagnostikk, kvinners opplevelser av og erfaring med screeningsprogrammet og økonomisk evaluering av programmets kostnader og kost-nytte vurderinger. Evalueringen er betydelig forsinket siden det, grunnet vedtak i Datatilsynet og Personvernemnda, ikke har vært mulig å bruke individdata fra kvinner som er negativt screenet. Pr i dag kan det se ut til at en kobling av data, der en også benytter negative individdata, kan gjennomføres så fremt alle koblingene blir gjort før 31.12.11. Et viktig mål i 2012 blir da å få satt i gang prosjekter som har vært stoppet. Budsjett 2012: 3,5 mill. kroner fra HOD.
Nettadresse: www.forskningsradet.no/mammografi

Fagevalueringer (Genplan): Det er laget en overordnet plan for gjennomføring av fagevalueringer i Vitenskap divisjonen. Formålet med planen er å få et mer helhetlig grep om innretning, planlegging, gjennomføring og oppfølging av fagevalueringene. Det er budsjettert med 4,8 mill. over KD budsjettet til planlegging /utredning/evaluering.

Den pågående evalueringen av norsk klimaforskningen har et samlet budsjett på 2 mill. kroner og ventes ferdig mai 2012.

Det er bevilget 1 mill. kroner fra FAD til forskning om nasjonale minoriteter.

4.6 Felleskostnader

4.6.1 Sekretariater

KILDEN informasjonscenter for kjønnsforskning er et tjenesteytende organ for norsk kjønnsforskning og har et nasjonalt ansvar for å formidle norsk kjønnsforskning i inn- og utland. KILDEN er en randsoneenhet under Forskningsrådet og rapporterer til Divisjon for vitenskap. KILDEN mottar basisbevilgning fra Forskningsrådet. I tillegg finansieres deler av virksomheten gjennom betalte oppdrag. Det er budsjettert i 2012 4,2 mill. kroner til KILDEN.
www.kilden.forskningsradet.no

De nasjonale forskningsetiske komiteene (NEM, NENT og NESH) og Nasjonalt utvalg for granskning av redelighet i forskning er faglig uavhengige statlige organer forankret i Lov om behandling av etikk og redelighet i forskning. Granskingsutvalget skal behandle saker om påstått vitenskapelig uredelighet. Etikkomiteene skal fungere som nasjonal utkikkspost, opplyser og rådgiver i forskningsetikk innenfor sine respektive ansvarsområder og samarbeide med Granskingsutvalget om forebygging av vitenskapelig uredelighet. Virksomheten dekker til sammen alle fag og disipliner. Sekretariatene for Etikkomiteene og Granskingsutvalget er samlokalisert. Etikkomiteene finansieres med midler fra KD, NHD, FKD og LMD, Granskings-

utvalget finansieres av KD. Det er avsatt 12,4 mill. kroner til forskningsetisk arbeid i 2012.
www.etikkom.no/

Sekretariatet for *Hav21* er lagt til Forskningsrådet. Deler av FKD-midlene som er avsatt på disposisjonsfondet benyttes til dette arbeidet.

Sekretariatet for *OG-21* er lagt til Forskningsrådet. Deler av OED-midlene som er avsatt på disposisjonsfondet benyttes til dette arbeidet.

Sekretariatet for *Energi21* er lagt til divisjonen. Deler av OED-midlene som er avsatt på disposisjonsfondets strategiske fellesfunksjonsmidler skal benyttes til Energi21.

Den norske nasjonalkomiteé for polarforskning er Forskningsrådets rådgivende strategiske komité for polarsaker. Komiteen arbeider med overordnede strategier, internasjonal kontakt, og med å bedre nasjonal samordning av ressurser innen polarforskningen.

Svalbard Science Forum (SSF) har fra 2011 fått et nytt mandat for vitenskapelig samarbeid og koordinering av norsk og internasjonal forskning på Svalbard. Sekretariatsfunksjonen for SSF finansieres av Norges forskningsråd med kontorlokaler i Svalbard Forskningspark. SSF har nå totalt 8.5 mill. kroner per år. Av dette vil ca. 4.5 mill. kroner gå til støtte til workshops/møter og internasjonale forskningsprosjekter på Svalbard.

Teknologirådet er et uavhengig, rådgivende organ for teknologivurdering. Rådet ble opprettet i 1999 etter initiativ fra Stortinget. Aktuelle prosjekter er klimaomstilling, Pasient 2.0, internettpolitikk, lakseoppdrett og fremtidens alderdom. Alle kan foreslå temaer og både lekfolk og eksperter deltar i vurderingene og ulike høringer. Aktiviteten er økende. Teknologirådet er involvert i flere EU-prosjekter samt nasjonalt samarbeid om blant annet personvern for unge. Teknologirådet ble evaluert i 2011 av NIFU, og konklusjonen er at rådet skårer "samlet sett høyt på kapasitet, kompetanse og kvalitet. Sekretariatet har høy kompetanse og troverdighet og et godt kontaktnett, og er gode på kommunikasjon, formidling og agendasetting." Grunnbevilgningen for 2012 er 7 mill. kroner, finansiert av NHD. www.teknologiradet.no/

Avdeling for SkatteFUNN har ansvaret for Forskningsrådets arbeid med SkatteFUNN-ordningen. Avdelingens oppgaver omfatter søknadsvurdering, oppfølging av prosjekter, drift og administrasjon av et effektivt og brukervennlig saksbehandlingssystem, kontakt med departementer og overordnet kommunikasjon og informasjon om ordningen. Prosjektporteføljen har de senere år bestått av ca. 3600 prosjekter, og det behandles ca. 2000 nye SkatteFUNN-søknader årlig. Sekretariatet finansieres av NHD og det er bevilget 17,0 mill. kroner til virksomheten i 2012.
www.skattefunn.no

4.4.3 Forvaltningsoppdrag

Finansmarkedsfondet (2004–2014) støtter forskning og allmennopplysning som gir bedre kunnskap om hvordan finansmarkedene fungerer, og økt etisk bevissthet. Finansdepartementet oppnevner styret og har fastsatt vedtekter og regelverk for fondet. Sekretariatsfunksjonen ivaretas av Forskningsrådet. Styret legger i utgangspunktet til grunn en tilnærmet lik fordeling av midler til allmennopplysning og midler til forskning (inkl. doktorgradsutdanning). I tillegg til å forestå utdeling av prosjektmidler gjennomfører styret ulike proaktive tiltak, dels for å generere flere og bedre allmennopplysningssøknader og dels for å stimulere til større faglig og institusjonell bredde

med hensyn til forskningssøknader. Bevilgningen fra FIN i 2012 er på 11,8 mill. kroner.
www.forskningsradet.no/finansmarkedsfondet

Marint verdiskapingsprogram (MVP) støtter nettverksbygging og utviklingstiltak med sikte på markedsorientering og økt verdiskaping for marine bedrifter. Programmet finansieres av FKD og ansvaret er lagt til Innovasjon Norge. Forskningsrådet foretar en utlysning av midler til innovasjonsprosjekter i næringslivet innenfor en total økonomisk ramme på 40 mill. kroner. Denne satsingen er et vesentlig supplement til BIONÆR og eventuelt også andre programmer i Forskningsrådet med ansvar for marin sektor. Utlysning og prosjektvurdering skjer i samarbeid med Innovasjon Norge og Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond (FHF). Forskningsrådets rutiner for søknadsbehandling, prosjektvurdering og oppfølging følges. Bevilgningsvedtakene fattes i programstyret for BIONÆR.

MAT-SLF er en aktivitet finansiert av *Fondet for forskningsavgift på landbruksprodukter (FFL)* og *Forskningsmidler over jordbruksavtalen (JA)*. Hovedformålet er forskning og kompetansebygging knyttet til landbruksproduksjon og -produkter som nyttes til ervervsmessig framstilling av nærings- og nytelsesmidler. Avgiftsmidlene benyttes til prosjekter innenfor hele verdikjeden, fra primærleddet til industri- og forbrukerleddet. Satsingen er et vesentlig supplement til BIONÆR-programmet. Utlysningen av forskningsmidler kunngjøres både på Forskningsrådets og Statens landbruksforvaltnings (SLFs) hjemmesider. Prioriteringene for 2012 omfatter Verdiskaping og effektiv produksjon, Mat, helse og forbruker, Bærekraftig utvikling og mattrygghet, Oppfølging av FoU-prioriteringene i St. meld. nr 39 (2008-2009) Klima-utfordringene – landbruket en del av løsningen og Økologisk landbruk. Bevilgningsvedtakene fattes i felles styremøter for FFL og JA. Forskningsrådet forestår prosjektoppfølgingen. Satsingen har i 2012 et samlet budsjett på 79,80 mill. kroner, fordelt med 50,9 mill. kroner fra FFL og 28,9 mill. kroner fra JA.

Det bevilges 7 mill. kroner fra KD til Kunnskapssenteret for utdanning for 2012, se mer tekst foran.

6 Divisjoner og enheter

Forskningsrådet består av fem divisjoner og en stab. Avsnittet gir en kort omtale av divisjonenes og enhetenes inntekter, virkemidler og ansvarsområder. De spesifikke program og aktivitetssomtalene er gitt i kapittel 5.

6.1 Divisjon for energi, ressurser og miljø

Divisjon for energi, ressurser og miljø (ERM) er opprettet for å styrke Forskningsrådets innsats på forskning og innovasjon rettet mot nasjonale og globale utfordringer knyttet til energi, petroleum, klima, polar, miljø og marine ressurser.

6.1.1 Inntekter og føringer

Tabell 6.1. Inntekter 2012. Fordeling på finansieringskilde, spesifisert på kapittel og post. 1 000 kroner.

	Årets budsjett 2011	Revidert budsjett 2011	Årets budsjett 2012
Kunnskapsdepartementet	81 245	81 245	81 940
KD Kap.285.52	81 245	81 245	81 940
Kunnskapsdep. sektorovergrep.	157 000	157 000	157 000
KD Kap.286.50	157 000	157 000	
KD Kap.285.53			157 000
Nærings- og handelsdept.	37 500	37 500	37 500
NHD Kap.920.50			37 500
NHD Kap. 920.50.1 - Programmer	36 500	36 500	
NHD Kap. 920.50.2 - Institutter og annen infrastruktur	1 000	1 000	
Fiskeri- og kystdepartementet	164 001	164 701	161 050
FKD Kap.1023.50	154 001	154 701	155 050
FKD Kap. 1023.74	10 000	10 000	6 000
Miljøverndepartementet	159 789	160 489	163 436
MD Kap. 1400.76	1 000	1 000	1 000
MD Kap.1410.51	152 438	153 138	155 888
MD Kap.1410.53	6 351	6 351	6 548
Olje- og energidepartementet	708 800	708 800	704 800
OED Kap.1830.50	708 800	708 800	704 800
Landbruks- og matdepartementet	56 375	55 420	56 375
LMD Kap.1137.50	51 250	49 150	50 945
LMD Kap. 1150.77	5 125	6 270	5 430
Helse- og omsorgsdepartementet	1 000	1 000	1 000
HOD Kap. 780.50	1 000	1 000	1 000
Utenriksdepartementet	4 500	2 500	4 500
UD - Utenriksdept.	1 000	1 000	1 000
UD Kap.165.70	3 500	1 500	3 500
Samferdselsdepartementet	46 000	46 000	48 000
SD Kap. 1301.50	46 000	46 000	48 000
Arbeidsdepartementet	18 800	18 800	18 800
AD - Kap. 601.50	18 800	18 800	18 800
DEPARTEMENTENE	1 435 010	1 433 455	1 434 401
Diverse inntekter	27 650	58 358	20 900
TOTALT	1 462 660	1 491 813	1 455 301

Divisjonen har for 2012 et samlet budsjett på 1,455 mrd. kroner. Bevilgningene kommer fra ti departementer i tillegg til KDs sektorovergripende post. De mest sentrale departementene er KD, OED, FKD og MD. Sektorovergripende bevilgning for 2012 er på 157 mill. kroner og går i hovedsak til Sentra for miljøvennlig energi og de Store programmene NORKLIMA, HAVBRUK, RENERGI og PETROMAKS.

6.1.2 Mål og prioriteringer

Sentrale mål for divisjonen er å bidra til effektiv og bærekraftig utnyttelse av norske ressurser og således til økt verdiskaping i norsk næringsliv knyttet til energi, petroleum, klima, polar, miljø og marine ressurser. På disse temaene koordinerer divisjonen Forskningsrådets innsats og gjennomfører analyser og utvikler strategier. Divisjonen skal bidra til et godt kunnskapsgrunnlag for politikktutvikling og kunnskap om virkemiddelbruk og markedsforhold i Norge og internasjonalt. Det er et mål at divisjonens arbeid skal gi viktig grunnlag for sentrale nasjonale strategiprosesser tilknyttet områdene. Divisjonen har ansvaret for å koordinere og følge opp Nordområdesatsingen. Herunder også koordinering av polarforskningen.

6.1.3 Fordeling av budsjett

Divisjonens virkemidler omfatter Store programmer innenfor klima, energi, petroleum og havbruk, andre tematiske programmer knyttet til miljø, marine ressurser, polarforskning og petroleum, samt Forskningsentre for miljøvennlig energi (FME). Programmene dekker grunnforskning, prosjekter med brukervedvirkning, innovasjonsprosjekter og teknologi-demonstrasjon. Aktivitetene er rettet mot ressursforvaltning, politikk og virkemidler. Tabellen nedenfor viser divisjonens budsjett fordelt på virkemidler og hovedaktiviteter.

Tabell 6.2. Totalt budsjett 2012. Fordeling etter virkemidler/hovedaktiviteter. 1000 kroner.

	Årets budsjett 2011	Revidert budsjett 2011	Årets budsjett 2012
Programmer	1 254 455	1 263 519	1 240 455
Brukerstyrte innovasjonsprogr	187 700	187 700	182 700
Handlingsrettede programmer	210 000	210 684	207 000
Store programmer	856 755	865 135	850 755
Infrastruktur og inst. tiltak	150 000	150 000	150 000
SFF/SFI/FME	150 000	150 000	150 000
Frittstående prosjekter	6 000	6 000	6 000
Internasjonal prosjektstøtte	6 000	6 000	6 000
Nettverkstiltak	34 566	63 381	39 791
Nasj. stimul.tiltak,møteplass		159	100
Internasjonale nettverkstiltak	34 566	63 223	39 691
Diverse FoU-rel. aktiviteter	7 378	10 940	7 719
Inform./formdl./ publisering	2 688	2 193	2 738
Planlegging/utredn./evaluering	4 690	8 748	4 981
Disposisjonsfond/Felleskostnader	10 261	-2 028	11 336
Disposisjonsfond/Sekretariater	10 261	-2 028	11 336
Total sum	1 462 660	1 491 813	1 455 301

Divisjonen er organisert med en stab og fire avdelinger; Avdeling for energi, Avdeling for petroleum, Avdeling for klima og polarforskning, og Avdeling for miljø og marine ressurser.

6.1.3.1 Avdeling for energi

Avdeling for energi har ansvar for forskning, innovasjon og demonstrasjon innenfor energi-sektoren. Avdelingen dekker hele bredden i energiforskningen rettet mot utvikling av miljøvennlige energiløsninger. Det vil si fornybar energi, energieffektivisering, CO₂-fangst og -lagring og miljøvennlig transport.

Sentrale mål er å bidra til effektiv utnyttelse av norske energiressurser og til økt verdiskaping i norsk næringsliv. Forskningen skal også bidra til å løse de globale energi- og klimautfordringene. Avdelingen skal bidra til et godt kunnskapsgrunnlag for politikkutvikling og kunnskap om virkemiddelbruk og markedsforhold i Norge og internasjonalt.

Avdelingen har et utstrakt samarbeid med myndigheter, næringsliv og nasjonale/internasjonale forskningsmiljøer. Avdelingen har ansvar for det Store programmet RENERGI (Fremtidens rene energisystem) og forskningsprogrammet CLIMIT (Kraftproduksjon med CO₂-håndtering). Videre ligger oppfølgingsansvaret for Forskningsssentrene for miljøvennlig energi (FME) i avdelingen. Det nasjonale strategiorganet Energi21er også tilknyttet avdelingen.

6.1.3.2 Avdeling for petroleum

Avdeling for petroleum har ansvar for forskning, innovasjon og demonstrasjon innenfor petroleumssektoren, heri utvikling av norske aktører innenfor både forskersamfunnet og petroleumsnæringen oppstrøms og nedstrøms. Det favner oppstrøms petroleum, verdiskaping av gass, helse, arbeidsmiljø og sikkerhet innenfor sektoren, dessuten kunnskap om marked og samfunnsmessige forhold som grunnlag for strategi- og politikkutforming hos norske myndigheter og næringsliv.

Sentrale mål er å bidra til ny kompetanse og teknologi som kan føre til økt utnyttelse av norske petroleumssressurser, heri utvikling av norske aktører innenfor både forskersamfunnet og petroleumsnæringen.

Avdelingen har et utstrakt samarbeid med myndigheter, næringsliv og forskningsmiljøer nasjonalt og internasjonalt. Strategiske, rådgivende og finansierende oppgaver knyttet til feltet er forankret her. Det er også programmene PETROMAKS, DEMO2000, GASSMAKS og PETROSAM. Det nasjonale strategiorganet OG21- Olje og gass i det 21 århundre er også tilknyttet avdelingen. Avdelingen har også fått i oppgave å arbeide med kunnskapsgrunnlag for en mulig ny forsknings-satsingen innen leting etter og utnyttelse av mineraler.

6.1.3.3 Avdeling for klima og polar

Avdeling for klima og polar har ansvaret for å styrke og samordne Forskningsrådets innsats innenfor klima- og polarforskning. Det favner forskningsaktiviteter for økt kunnskap om klimasystemet, effekter av klimaendringer på natur og samfunn, og tiltak, virkemidler og rammebetingelser for tilpasning til endringene og reduksjon av utslippene. Avdelingen har også ansvar for å videreutvikle og koordinere polarforskning på klima og miljø, næringsutvikling og viktige tema innen samfunnsvitenskap og humaniora, og for Svalbard som internasjonal forskningsplattform.

Både globalt og nasjonalt er det store kunnskapsbehov innenfor områdene, og sentralt mål er å bidra til forskningsbasert kunnskap for nasjonal og internasjonal bærekraftig politikkutforming, forvaltning og næringsvirksomhet.

Avdelingen har et utstrakt samarbeid med myndigheter og forskningsmiljøer nasjonalt og internasjonalt. Strategiske, rådgivende og finansierende oppgaver knyttet til områdene er forankret i avdelingen, og viktige virkemidler er det Store programmet NORKLIMA (Klimaendringer og konsekvenser for Norge), Polarprogrammet, SIOS (Svalbard Integrated Arctic Earth Observing System), sekretariatet for SSF (Svalbard Science Forum), JPI Climate og relevante programmer i EUs FP7 og Horizon 2020.

6.1.3.4 Miljø og marine ressurser

Avdeling for miljø og marine ressurser har ansvaret for forskning som basis for miljøbasert forvaltning av biologiske ressurser på land og i havet, og for utnyttelse av marine ressurser. Dette omfatter økosystemer, miljøgifter og miljøteknologi, både marint og terrestrisk. Innenfor området marine ressurser har avdelingen ansvaret for forskning knyttet til havbruk, forvaltning og bruk av andre biologiske marine ressurser, globale marine problemstillinger, forurensning av sjø fra olje- og gassvirksomheten på norsk sokkel og kystsoneproblematikk.

Sentralt mål er å bidra til forskningsbasert kunnskap knyttet til biologisk mangfold, en bærekraftig havforvaltning og økt verdiskaping i norsk havbruksnæring. Herunder utvikling av norske aktører innenfor både forskersamfunnet og havbruksnæringen.

Avdelingen har et utstrakt samarbeid med myndigheter, næringsliv og forskningsmiljøer nasjonalt og internasjonalt. Strategiske, rådgivende og finansierende oppgaver knyttet til områdene er forankret i avdelingen, og ansvaret for sekretariatsfunksjonen i Regjeringens strategiprosess, Hav21, er lagt til avdelingen. Det store programmet HAVBRUK (En næring i vekst), og programmene Havet og kysten og Miljø2015 er også avdelingens ansvar. Avdelingen har dessuten ansvaret for oppfølging av JPI Healthy and Productive Seas and Oceans.

	2012												Totalt
	Årets budsjett												
	KD.	NHD	OED	FKD	LMD	MD	HOD	UD	SD	AD.	DIV	KD-SO	
Programmer	51 380	36 500	549 800	153 400	55 375	147 800		1 500	48 000	18 800	20 900	157 000	1 240 455
Brukerstyrte innovasjonsprogr		15 000	136 700	6 000	0							25 000	182 700
CLIMIT - Forskn. utv. og demo av CO2-hå			90 000										90 000
DEMO2000 - Prosj.ret tekn.utv. petro.virk			46 700										46 700
GASSMAKS - Økt verdiskaping fra naturgass		15 000										25 000	40 000
MABIT - Marin bioteknologi i Tromsø				6 000									6 000
Handlingsrettede programmer	28 850	500	18 500	44 100	8 250	62 300		1 500			13 000	30 000	207 000
HAVKYST - Havet og kysten	2 850		8 500	42 600		16 400					10 000	5 000	85 350
MILJØ2015 - Norsk miljøforskning mot 2015	6 000	500		1 500	8 250	45 900		1 500			500		64 150
PETROSAM - Samf.vitensk.petroleumsforsk			10 000								2 500		12 500
POLARPROG - Polarforskningsprogram	20 000					0						25 000	45 000
Store programmer	22 530	21 000	394 600	103 300	47 125	85 500			48 000	18 800	7 900	102 000	850 755
HAVBRUKS - Havbruk - en næring i vekst				98 600							7 900	19 000	125 500
NORKLIMA - Klimaendr.og kons.f.Norge	12 530			2 000	7 000	62 150						20 000	103 680
PETROMAKS - Maks.utnytt.av petroleumsreser			165 600							18 800		51 000	235 400
RENERGI - Fremtidens rene energisystemer	10 000	21 000	229 000	2 700	40 125	23 350			48 000			12 000	386 175
Frittstående prosjekter		1 000		1 000	1 000	1 000	1 000	1 000					6 000
Internasjonal prosjektsøtte		1 000		1 000	1 000	1 000	1 000	1 000					6 000
EU7-STRA - Strålevern, EU's 7. rammeprog		1 000		1 000	1 000	1 000	1 000	1 000					6 000
Infrastruktur og inst. tiltak	5 000		145 000										150 000
SFF/SF/FME	5 000		145 000										150 000
FMEINFRA - FME - utstyr/infrastruktur	1 016		29 474										30 490
FMESAMFUNN - FME - samfunn	867		25 133										26 000
FMETEKN - FME - teknologi	3 117		90 393										93 510
Nettverkstiltak	21 145			5 198		13 448					0		39 791
Nasj. stimul.tiltak,møteplass				100									100
NETT - Stimulerings-/nett.v.bygging				100									100
Internasjonale nettverkstiltak	21 145			5 098		13 448					0		39 691
DIV-INT - Annet internasjonalt samarbeid	2 145			1 174		2 700							6 019
IPY-OSC - IPY's sluttkonferanse						2 000							2 000
JPI - Joint Programming Initiatives				3 924		700							4 624
KONT - Kontingenter	1 000					6 848							7 848
NOR-SAM - Nordisk samarbeid	8 000												8 000
POLRES - Polarforskning POLRES	10 000					1 200							11 200
Diverse FoU-rel. aktiviteter	3 540			991		1 188		2 000					7 719
Inform./formdl./ publisering	1 100			700		688		250					2 738
FORM - Formidling	500												500
INFO - Informasjonsvirksomhet	0			700									700
KOMMUNIK - Kommunikasjon	600												600
PUBL - Publisering/prosjektinform						688		250					938
Planlegging/utredn./evaluering	2 440			291		500		1 750					4 981
EVA - Evaluering	2 000												2 000
PLAN - Planlegging	440					500							940
UTRED - Utredning	0			291				1 750					2 041
Disposisjonsfond	875		10 000	36		0							10 911
Disposisjonsfond	875		10 000	36		0							10 911
DISP-FKD - Disposisjonskonto FKD-midler				36									36
DISP-OED - Disposisjonskonto OED-midler			10 000										10 000
DISPFON - Disposisjonsfond	875					0							875
Felleskostnader			0	425									425
Sekretariater			0	425									425
HAV21 - HAV21-sekretariatet				425									425
Total sum	81 940	37 500	704 800	161 050	56 375	163 436	1 000	4 500	48 000	18 800	20 900	157 000	1 455 301

5.2 Divisjon for innovasjon

6.1.4 Inntekter og føringer

Divisjon for innovasjon vil i 2012 ha et budsjett på 2,003 mrd. kroner. Bevilgningene fra departementene er 1,880 mrd. kroner og diverse inntekter er anslått til 122,3 mill. kroner. Det er en nominell nedgang på 30,6 mill. kroner i forhold til 2011 (revidert budsjett) i bevilgningene fra departementene, som primært skyldes omdisponeringer innenfor 0-vekst i henhold til Forskningsrådets budsjettforslag og bortfall av bevilgning fra MD til BIONÆR-programmet. Det er en liten økning i bevilgningen fra NHD og en noe mindre økning fra LMD og SD. Tabellen nedenfor viser inntektene til divisjonen i 2012.

Tabell 6.3. Inntekter 2012. Fordeling på finansieringskilder, spesifisert på kapittel og post. 1000 kroner.

	Årets budsjett 2011	Revidert budsjett 2011	Årets budsjett 2012
Kunnskapsdepartementet	137 300	137 300	91 300
KD Kap.281.50	16 000	16 000	16 000
KD Kap.285.52	121 300	121 300	75 300
Kunnskapsdep. sektorovergrep.	405 245	405 309	387 745
KD Kap.286.50	365 000	365 000	0
KD Kap.286.60	40 245	40 309	40 245
KD Kap.285.53	0	0	347 500
Nærings- og handelsdept.	906 900	906 900	932 900
NHD Kap.920.50	906 900	906 900	932 900
Fiskeri- og kystdepartementet	60 900	60 200	61 200
FKD Kap.1023.50	47 900	47 200	47 200
FKD Kap. 1023.74	13 000	13 000	14 000
Miljøverndepartementet	5 500	5 500	3 000
MD Kap1410.51	2 000	2 000	0
MD Kap.1410.50	3 500	3 500	3 000
Olje- og energidepartementet	3 700	3 700	3 700
OED Kap.1830.50	3 700	3 700	3 700
Landbruks- og matdepartementet	202 439	205 651	211 541
LMD Kap.1137.50	160 561	162 111	163 090
LMD Kap. 1137.51	4 455	4 755	4 372
LMD Kap. 1150.77	37 423	38 785	44 079
Utenriksdepartementet	500	0	0
UD Kap.165.70	500	0	0
Samferdselsdepartementet	89 300	89 300	91 900
SD Kap. 1301.50	89 300	89 300	91 900
Kommunal- og regionaldep.	75 200	75 200	75 200
KRD Kap.552.72	75 200	75 200	75 200
Finansdepartementet	11 800	11 800	11 800
FIN Kap.1600.70	11 800	11 800	11 800
Fomyings-,adm.og kirkedept.	10 000	10 000	10 000
FAD Kap.1500.22	10 000	0	10 000
FAD Kap.1500.20	0	10 000	0
Sum inntekter fra departement	1 908 784	1 910 859	1 880 286
Diverse inntekter	88 127	90 171	122 320
Totalt	1 996 910	2 001 031	2 002 606

Kunnskapsdepartementet (KD): Budsjettposten forskningsformål (kap. 281 post 50 og 52) er redusert med 46 mill. kroner i forhold til 2011. Dette er i henhold til Forskningsrådets budsjettforslag, hvor dette beløpet innenfor 0-vekst ble anbefalt overført fra FUGEs budsjetttramme til Fri prosjektstøtte, i hovedsak til bioteknologiområdet.

Over budsjettposten «Sektorovergripende formål» (fondserstatningen) øker bevilgningen til SFI med 30 mill. kroner og bevilgningen til nytt bioteknologiprogram (BIOTEK2021) reduseres med 40 mill. kroner og til nytt nanoteknologiprogram (NANO2021) med 7,5 mill. kroner i forhold til budsjettene for FUGE og NANOMAT i 2011. Disse endringene, som totalt gir en reduksjon på 17,5 mill. kroner, er i henhold til Forskningsrådets budsjettforslag innenfor 0-vekst.

Nærings- og handelsdepartementet (NHD): Bevilgningen er økt med 21 mill. kroner i forhold til 2011; FORNY2020 er økt med 10 mill. kroner, hvert av de to nye Store programmene innenfor bioteknologi (BIOTEK2021) og nanoteknologi (NANO2021) er økt hver med 4,5 mill. kroner og SkatteFUNN-sekretariatet med 3 mill. kroner. Det er en reduksjon på 1 mill. kroner til BIA. 5 mill. kroner er overført fra budsjettposten Bilateralt samarbeid i Divisjon for samfunn og helse til EUROSTARS (budsjettpost Internasjonal prosjektstøtte) i Innovasjonsdivisjonen, slik at divisjonens ramme for NHD totalt er økt med 26 mill. kroner.

Landbruks- og matdepartementet (LMD): Det er en liten økning i bevilgningen av generelle midler (kap.1137 post 50 og 51) i 2012 til kommersialisering og internasjonalisering på matområdet. Bevilgningen over post 77, som foreløpig er et anslag, antas å øke noe i 2012 sammenlignet med 2011.

Miljøverndepartementet (MD): Bevilgningen er redusert med 2 mill. kroner i 2012, da bevilgningen tidligere år til Natur og næring ikke videreførestil det nye BIONÆR-programmet.

Divisjonen mottar også bevilgninger fra *Samferdselsdepartementet (SD)*, *Fiskeri- og kystdepartementet (FKD)*, *Kommunal- og regionaldepartementet (KRD)*, *Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet (FAD)*, *Olje- og energidepartementet (OED)* og *Finansdepartementet (FIN)*. For disse departementene er det kun mindre endringer eller samme bevilgning som i 2011.

Diverse inntekter antas å bli betydelig høyere i 2012 enn i 2011. Det skyldes primært at Forskningsrådet i 2012 vil forvalte 40 mill. kroner fra Marint verdiskapingsprogram finansiert av FKD til en utlysning av midler til innovasjonsprosjekter i næringslivet innenfor marin sektor. Dessuten er det som tidligere år betydelige midler fra Fiskeri- og havbruksnæringsens forskningsfond (FHF), Fondet for forskningsavgift på landbruksprodukter (FFL), Forskningsmidler over jordbruksavtalen (JA) og mindre beløp fra flere næringsaktører.

6.1.5 Mål og prioriteringer

Divisjon for innovasjon har en sentral rolle for finansiering og mobilisering til forskning i og for norsk næringsliv og offentlig sektor. Dette omfatter innsats for mer innovasjon og verdiskaping på områder der Norge allerede er sterk, tilrettelegging for mer forskning i bredden av norsk næringsliv og utvikling av den nasjonale kunnskapsbasen, som er avgjørende for fremtidig verdiskaping.

Målet med Forskningsrådets innovasjonsarbeid er et mer kunnskapsbasert næringsliv og en innovativ offentlig sektor. Divisjonen gir støtte til prosjekter i næringslivet, i offentlig sektor og i akademia, støtter kommersialisering av forskningsresultater og senter- og nettverksdannelser. Den generelle støtteordningen SkatteFUNN, den åpne konkurransearenaen Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA), Nærings-ph.d.-ordningen, kommersialiseringsprogrammet FORNY2020, EUROSTARS samt programmer innenfor viktige teknologi- og temaområder er sentrale aktiviteter. Temaene spenner fra nanoteknologi, bioteknologi, IKT og miljøteknologi til transport, maritim, mat og tjenesteinnovasjon.

Divisjonen har også et ansvar for å evaluere, analysere og utvikle nye virkemidler samt å gjennomføre strategiske prosesser innenfor viktige næringer og teknologiområder. Det legges stor vekt på dialog med næringslivet og deres samarbeidspartnere, og det jobbes aktivt med å legge til rette for spredning av forskningsresultater. Forskningsrådet ønsker en tydelig innovasjonsorientering i kunnskapsmiljøene.

Innovasjonsdivisjonen er ansvarlig for Forskningsrådets samarbeid med det øvrige næringsrettede virkemiddelapparatet og samarbeider blant annet tett med Innovasjon Norge og SIVA.

6.1.6 Fordeling av budsjettet

Tabell 6.4. Totalt budsjett 2012. Fordeling etter virkemidler/hovedaktiviteter. 1000 kroner.

	Årets budsjett 2011	Revidert budsjett 2011	Årets budsjett 2012
Programmer	1 271 206	1 275 485	1 183 882
Brukerstyrte innovasjonsprogr	776 656	780 685	759 932
Grunnforskningsprogrammer	6 000	6 000	6 000
Handlingsrettede programmer	11 300	10 800	11 000
Store programmer	477 250	478 000	406 950
Frittstående prosjekter	115 395	113 911	120 095
Internasjonal prosjektstøtte	33 800	32 252	38 500
Andre frittstående prosjekter	81 595	81 659	81 595
Infrastruktur og inst. tiltak	205 600	205 600	235 600
Strategisk institusjonssøtte	22 600	22 600	22 600
SFF/SFI/FME	180 000	180 000	210 000
Andre infrastrukturtiltak	3 000	3 000	3 000
Nettverkstiltak	281 850	281 374	289 650
Systemtiltak	208 950	209 350	218 950
Nasj. stimultiltak/møteplass	14 650	15 047	14 650
Internasjonale nettverkstiltak	58 250	56 977	56 050
Diverse FoU-rel. aktiviteter	8 850	10 443	2 550
Inform./formdl./publisering	7 600	8 568	1 300
Planlegging/utredn./evaluering	1 250	1 874	1 250
Disposisjonsfond	2 721	225	8 702
Disposisjonsfond	2 721	225	8 702
Felleskostnader	21 000	21 000	24 000
Sekretariater	21 000	21 000	24 000
Forvaltning	90 289	92 993	138 127
Særskilte forvaltningsoppdrag	90 289	92 993	138 127
Total sum	1 996 910	2 001 031	2 002 606

To nye Store programmer starter i 2012: *Bioteknologi for verdiskaping* – BIOTEK2021 og *Nanoteknologi og avanserte materialer* – NANO2021. Disse programmene viderefører en målrettet forskningsinnsats innenfor bioteknologi og nanoteknologi og nye materialer etter programmene FUGE og NANOMAT som ble avsluttet i 2011.

Norsk mat fra sjø og land (Matprogrammet) og *Natur og næring* (NATURAER) er fra 2012 slått sammen i en ny programsatsing – BIONÆR – *Bærekraftig verdiskaping i mat- og biobaserte næringer*.

Det er en reduksjon på 91,6 mill. kroner i budsjettposten Forskningsprogrammer i 2012 sammenlignet med Revidert budsjett 2011. Dette skyldes i hovedsak omprioriteringer innenfor 0-vekst til bioteknologi og nanoteknologi i henhold til Forskningsrådets budsjettforslag 2012 (jf. avsnitt 5.2.1) og en reduksjon i diverse inntekter til det brukerstyrte programmet BIONÆR.

Økningen på budsjettposten Infrastruktur og inst. tiltak skyldes en økning på 30 mill. kroner til SFI, som også er omprioritering i henhold til Forskningsrådets budsjettforslag.

Statsbudsjettet er i tråd med Forskningsrådets budsjettforslag på områdene beskrevet over.

6.1.7 Avdelingene

Divisjonen er inndelt i følgende avdelinger: Bionæringer, Innovativt næringsliv, Teknologier og næringer, Analyse og utvikling, SkatteFUNN, Regional forskning og innovasjon, Forskningsrådets regionkontorer.

6.1.7.1 Avdeling for bionæringer

Avdelingen har ansvaret for innovasjon og næringsutvikling i verdikjeder basert på biologisk materiale og prosesser (bioteknologi), arealressurser og skogbruk samt produksjon og foredling innenfor landbruk og fiskeri. Avdelingens ansvar for havbruk gjelder foredling og markedsforskning. Avdelingen har ansvaret for programmene BIONÆR (Bærekraftig verdiskaping i mat- og biobaserte næringer) som viderefører aktivitetene i programmene Norsk mat fra sjø og land (Matprogrammet) og Natur og næring (NATURAER), samt Bioteknologi for verdiskaping (BIOTEK2021). Avdelingen koordinerer Innovasjonsdivisjonens internasjonale virksomhet gjennom tiltak som kobler norsk næringsliv med EUs rammeprogram for forskning og teknologisk utvikling, norsk deltagelse i det europeiske nettverket for samarbeid om markedsnær forskning og utvikling (EUREKA), bilateralt samarbeid utenfor Europa og annen internasjonal aktivitet.

6.1.7.2 Avdeling for innovativt næringsliv

Avdelingen skal gjennom et sett av ikke-tematiserte virkemidler bidra til en styrking av forskningsbasert innovasjon i norsk næringsliv samt legge til rette for utvikling av kompetanse som er tett knyttet til næringslivets fremtidige behov. Avdelingen har ansvaret for Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA), ordningen med Sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI) der fokus er utvikling av langsiktig, næringsrelevant kompetanse organisert gjennom åtteårige senterdannelser, FORNY2020-programmet som skal legge til rette for økt kommersialisering av forskningsresultater fra forsknings- og undervisningsinstitusjoner, Nærings-ph.d., der målsettingen er å bidra til kompetanseheving i næringslivet, og EUROSTARS – en ordning spesielt tilpasset forskningsintensive SMBer – der prosjekter gjennomføres i samarbeid med tilsvarende bedrifter i minst to andre europeiske land.

6.1.7.3 Avdeling for teknologier og næringer

IKT, nanoteknologi, transport og maritime utfordringer har mange felles krysningspunkt. De er viktige og ledende nasjonale teknologier og næringer, de er teknologier og næringer i vekst og de er viktige for fremtidens forskningsbaserte verdiskaping. En velutviklet transportsektor er grunnleggende for næringsliv og samfunn og må møte utfordringene knyttet til klima og miljø. Norges maritime tradisjoner er solide, og næringen står foran spennende utfordringer for å ivareta posisjonen og levere innovative og miljøvennlige løsninger for fremtiden. Forskningsrådets kompetanse innenfor alle disse feltene, inklusiv kontaktpunktene mot relevant forskning i EU, er i hovedsak samlet i avdelingens programmer VERDIKT, NANO2021, SMARTRANS, TRANSIKK, MAROFF, ELSA, HØYKOM og Finansmarkedsfondet.

6.1.7.4 Avdeling for analyse og utvikling

Avdelingen har ansvaret for kommunikasjon og rettleiding overfor næringslivet og de andre kundene til divisjonen. Gjennom analyse, evaluering og læringsarenaer skal avdelingen legge til rette for utviklingen av kunnskapsgrunnlaget for forsknings- og innovasjonspolitikken og for den strategiske og økonomiske planleggingen innenfor innovasjonsområdet. Andre viktige oppgaver er utvikling av informasjonsgrunnlag og statistikk, koordinering av budsjettarbeidet i divisjonen og samhandling med departementene som finansierer næringsrettet FoU. Programsekretariatet for MER entreprenørskap (MER) er også lagt til avdelingen.

6.1.7.5 Avdeling for SkatteFUNN

Avdelingen har ansvaret for Forskningsrådets arbeid med SkatteFUNN-ordningen. Avdelingens oppgaver omfatter søknadsvurdering, oppfølging av prosjekter, drift og administrasjon av et effektivt og brukervennlig saksbehandlingssystem, kontakt med departementer samt overordnet kommunikasjon og informasjon om ordningen. Prosjektporteføljen har de senere år bestått av ca. 3 600 prosjekter, og det behandles ca. 2000 nye SkatteFUNN-søknader årlig.

6.1.7.6 Avdeling for regional forskning og innovasjon

Avdelingen har ansvaret for Forskningsrådets koordinering av regionale aktiviteter og skal også medvirke til samordning og felles læring. Avdelingen skal jobbe for at regionalt næringsliv, offentlig sektor og forskningsmiljø samarbeider tettere. Utvikling av ny kunnskap om hvordan innovasjonsprosesser i hele landet kan styrkes, er også en viktig oppgave. Avdelingen har ansvaret for programmet Virkemidler for regional FoU og innovasjon (VRI) og Forskningsløft i nord. Avdelingen har i tillegg oppfølgingsansvaret i Forskningsrådet mot regionale forskningsfond. Forskningsrådet skal særlig medvirke til å sikre kvaliteten på forskningen i alle ledd, fra utlysning til tildeling av FoU-midler, og til mest mulig like kvalitetskrav i alle fondene og læring mellom dem.

6.1.7.7 Avdeling for Forskningsrådets regionkontorer

Avdelingen har ansvaret for Forskningsrådets 13 regionale representanter. Disse har rollen som Forskningsrådets forlengende arm i regionene, og arbeider for å fremme forskning og utvikling regionalt. De regionale representantene har en viktig oppgave som forskningspolitiske rådgivere på den regionale arena og legger til rette for samarbeid mellom bedrifter og forskningsmiljøer samt synliggjør forskningsresultater i regionene. De 13 regionale representanter har kontorplass ved Innovasjon Norges distriktskontorer over hele landet. I tillegg har avdelingen en person som

særskilt jobber med å fremme bedriftsdeltagelsen i EUs 7. rammeprogram samt andre EU-relaterte oppgaver.

Programmer	Årets budsjett 2012											Totalt		
	KD.	NHD	OED	FKD	LMD	MD	UD	SD	KRD	FIN	FAD		DIV	KD-SO
	46 350	642 050		53 200	168 739	0	0	91 900			10 000	24 143	147 500	1 183 882
Brukerstyrte innovasjonsprogr		493 950		37 200	167 739	0		20 200				10 843	30 000	759 932
BIA - Brukerstyrt innovasjonsarena		354 200											20 000	374 200
BIONÆR - Bionæringsprogram		10 150		33 300	167 739	0						9 022	10 000	230 211
MAROFF-2 - Maritim virksomhet og offsh-2		129 600		2 900								1 821		134 321
SMARTRANS - Næringslivets transp. og ITS				1 000				20 200						21 200
Grunnforskningsprogrammer	1 000	1 000		1 000	1 000								2 000	6 000
ELSA - Etske,rettslige og samf.m. as	1 000	1 000		1 000	1 000								2 000	6 000
Handlingsrettede programmer		500		1 000			0	7 200				2 300		11 000
TRANSIKK - Transportsikkerhet - 2010		500		1 000				7 200				2 300		11 000
Store programmer	45 350	146 600		14 000				64 500		10 000	11 000	115 500	406 950	
BIOTEK2021 - Bioteknologi for verdiskaping		44 900		14 000							11 000	85 000	154 900	
NANO2021 - Nanoteknologi og nye materiale	37 650	36 900										17 500	92 050	
VERDIKT - Kjernekomp.og verdiskaping IKT	7 700	64 800						64 500		10 000		13 000	160 000	
Frittstående prosjekter	13 950	65 000		500	5 000	500						0	35 145	120 095
Internasjonal prosjektstøtte	500	32 000		500	5 000	500						0		38 500
BILATNAER - Bilat.samarb.m.N-AM,Kina, Jpn,I					4 500							0		4 500
EUREKA - EUREKA		2 087												2 087
EUROSTARS - EUROSTARS		28 913												28 913
SAM-EU - Samfinansiering EU-kontoret	500	1 000		500	500	500								3 000
Andre frittstående prosjekter	13 450	33 000											35 145	81 595
MER - Mer entreprenørskap		4 000												4 000
NAERINGSFPH - Nærings-phd	13 450	25 000												38 450
REISEPOL - Reiselivspolitik		4 000												4 000
RFFALLE - Sentral RFF-pott til adm.og st													35 145	35 145
Infrastruktur og inst. tiltak		35 600											200 000	235 600
Strategisk institusjonsstøtte		22 600												22 600
SUP-NHD - Strategiske UoH-progr.fin.NHD		22 600												22 600
SFF/SFV/FME		10 000											200 000	210 000
SFI - Sentre for forskn.drevet innov		10 000											200 000	210 000
Andre infrastrukturtiltak		3 000												3 000
FNSNY - FNSNY		3 000												3 000
Nettverkstiltak	30 000	158 950	3 700	7 100	6 350	2 500			75 200			750	5 100	289 650
Systemtiltak	19 000	119 950		4 000	2 000				74 000					218 950
FORNY20 - FORNY2020	13 000	100 750		4 000										117 750
NORDSATS - Forskningsløft i Nord									35 000					35 000
VR12 - Virkemiddel f reg.innov.2011-13	6 000	19 200			2 000				39 000					66 200
Nasj. stimul.tiltak,møteplass		6 400		600	600				1 200			750	5 100	14 650
REGREP - Regionale representanter		6 400		600	600				1 200			750	5 100	14 650
Internasjonale nettverkstiltak	11 000	32 600	3 700	2 500	3 750	2 500						0		56 050
DIV-INT - Annet internasjonalt samarbeid	1 000	4 800		0	1 250									7 050
EEN - Enterprise Europe Netw ork		3 000												3 000
JTI - Joint Technology Initiatives		5 800												5 800
PES-INST - Prosj.etabl.støtte EU (FoU)	10 000	19 000	3 700	2 500	2 500	2 500								40 200
Diverse FoU-rel. aktiviteter	1 000	0		400	1 150									2 550
Inform./formdl./ publisering		0		400	900									1 300
DIV-AKT - Diverse aktiviteter hak=DI		0		400	900									1 300
Planlegging/utredn./evaluering	1 000				250									1 250
PLAN - Planlegging					250									250
TEKSAM - Teknologi og samfunn	1 000													1 000
Disposisjonsfond		7 300			1 402									8 702
Disposisjonsfond		7 300			1 402									8 702
DISP-LMD - Disposisjonskonto LMD-midler					1 402									1 402
DISP-NHD - Disp.konto NHD-midler		7 300												7 300
Felleskostnader		24 000												24 000
Sekretariater		24 000												24 000
FUNN-2 - Adm.av skatteinsentiv-ordninge		17 000												17 000
TEKNRÅD - Teknologirådet		7 000												7 000
Forvaltning					28 899					11 800		97 427		138 127
Særskilte forvaltningsoppdrag					28 899					11 800		97 427		138 127
DIP - Design Pilot												6 500		6 500
FINANSMARK - Finansmarkedet									11 800					11 800
MAT-SLF - Matprogr.:Prosj.fullfin.av SLF					28 899							50 927		79 827
MVP - Marint verdiskapingsprogram												40 000		40 000
Total sum	91 300	932 900	3 700	61 200	211 541	3 000	0	91 900	75 200	11 800	10 000	122 320	387 745	2 002 606

6.2 Divisjon for samfunn og helse

Divisjon for samfunn og helse skal fremme forskning og innovasjon for å møte samfunnsutfordringene knyttet til helse, velferd, utdanning og samfunnsorganisering – nasjonalt og globalt. Viktige oppgaver er å identifisere og utrede nasjonale forskningsbehov, bygge opp kunnskap og forskningskapasitet for samfunnsutvikling, og å bidra til bedre innovasjonsevne innenfor disse områdene. I tillegg har divisjonen ansvar for koordinering av det bilaterale, internasjonale samarbeidet og Forskningsrådets bidrag til å bygge opp forskningskapasitet i utviklingsland.

6.2.1 Inntekter og føringer

Divisjon for samfunn og helse har et budsjett for 2012 på om lag 811 mill. kroner. Årets budsjett 2011 var på om lag 770 mill. kroner.

Tabell 6.5. Inntekter fordelt på finansieringskilder spesifisert på kapitel og post 1000 kroner.

	Årets budsjett 2011	Revidert budsjett 2011	Årets budsjett 2012
Kunnskapsdepartementet	102 985	112 285	108 235
KD - Kunnskapsdept.		300	
KD Kap.231.21	7 483	12 483	12 000
KD Kap.258.21	1 900	2 500	1 900
KD Kap.231.51	7 517	7 517	7 750
KD Kap.281.50	15 500	15 500	15 500
KD Kap.285.52	38 585	38 585	38 585
KD Kap.226.21	32 000	33 500	32 000
KD Kap.258.01		1 900	500
Nærings- og handelsdept.	13 400	13 400	8 400
NHD Kap.920.50			8 400
NHD Kap. 920.50.4 - Internasjonalt samarbeid	11 900	11 900	0
NHD Kap. 920.50.5 - Andre tiltak	1 500	1 500	0
Fiskeri- og kystdepartementet	500	500	500
FKD Kap.1023.50	500	500	500
Miljøverndepartementet	8 950	8 950	9 450
MD Kap.1410.51	8 950	8 950	8 950
MD Kap.1410.50			500
Landbruks- og matdepartementet	2 500	2 500	2 000
LMD Kap.1137.50	2 500	2 500	2 000
Helse- og omsorgsdepartementet	250 198	250 198	268 441
HOD Kap. 780.50	245 198	245 198	263 441
HOD Kap. 781.79	5 000	5 000	5 000
Utenriksdepartementet	200 050	194 800	218 800
UD Kap.165.70	113 500	101 000	109 500
UD Kap.118.70	18 050	28 700	34 700
UD Kap.150.78	4 000		4 000
UD Kap.164.71	6 000	6 000	6 000
UD Kap.169.70	50 000	53 100	56 100
UD Kap.168.70	8 500		8 500
UD Kap.165.71		6 000	
Arbeidsdepartementet	99 775	103 740	103 910
AD - Kap. 604.21	7 000	7 100	7 300
AD - Kap. 601.50	92 775	93 140	96 610
AD - Kap. 601.21		3 500	

	Årets budsjett 2011	Revidert budsjett 2011	Årets budsjett 2012
Kommunal- og regionaldep.	15 000	15 000	15 000
KRD Kap.500.50	15 000	15 000	15 000
Barne-,likest.- inkl.dept	23 400	23 400	24 250
BLD - Kap. 846.50	2 500	2 500	2 702
BLD - Kap. 854.50	4 500	5 000	5 155
BLD - Kap. 857.50	4 300	4 300	4 433
BLD - Kap. 847.50	5 600	5 600	5 774
BLD - Kap. 821.50	6 000	6 000	6 186
BLD - Kap. 854.71	500		0
Finansdepartementet	7 000	7 000	7 000
FIN Kap.1600.21	7 000	7 000	7 000
Justisdepartementet	9 000	9 490	7 284
JD Kap.400.01	4 500	3 750	2 500
JD Kap.440.01		600	0
JD Kap.451.01		500	0
JD Kap.400.50	4 500	4 640	4 784
Kulturdepartementet.	6 000		2 000
KUD - Kulturdepartementet	6 000		2 000
Fornyings-,adm.og kirkedept.	1 000	1 000	0
FAD Kap.1500.22	1 000		0
FAD Kap.1500.20		1 000	
Diverse inntekter	1 000	1 448	0
Kunnskapsdep. sektorovergrip.	29 600	29 600	35 600
KD Kap.286.50	29 600	29 600	0
KD Kap.285.53			35 600
Sum total	770 358	773 311	810 870

De største endringene i Budsjett 2012 i forhold til Årets budsjett 2011 er som følger:

- Bevilgningen på Kunnskapsdepartementets (KDs) sektorovergripende satsinger (tidligere Fondet for forskning og nyskaping) øker med 10 mill. kroner til *Humane biobanker og helsedata*. Bevilgningen til *Global helse og vaksinasjonsforskning* med 4 mill. kroner i 2011 videreføres ikke i 2012. Dette er i tråd med budsjettforslaget for 2012.
- Bevilgningen fra Nærings- og handelsdepartementet (NHD) reduseres med 5 mill. kroner til bilateralt internasjonalt forskningssamarbeid.
- Bevilgningen fra Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) øker med 18,2 mill. kroner. Økningen er øremerket til *Folkehelseprogrammet* med 1,5 mill. kroner, *Global helseforskning* med 2,7 mill. kroner, *JPI nevrogenetive sykdommer og Alzheimer* med 4 mill. kroner og *Evalueringen av samhandlingsreformen* med 9 mill. kroner.
- Utenriksdepartementet (UD) øker bevilgningen til *Russland og internasjonale relasjoner i nordområdene* med 16,6 mill. kroner, til *Global helse og vaksinasjonsforskning* med 5 mill. kroner og til *Latin-Amerikaprogrammet* med 5 mill. kroner. Videre reduseres bevilgningen til *Norge – Global partner* med 8 mill. kroner. Dette er en avtalt nedtrapping
- Arbeidsdepartementet (AD) øker bevilgningene til *Sykefravær, arbeid og helse* med 3,5 mill. kroner og *Evalueringen av NAV-reformen* med 0,2 mill. kroner.
- Justisdepartementets (JD) bevilgning reduseres med 2,2 mill. kroner fordi programmet *Samfunnsikkerhet og risiko* avsluttes i 2011.

6.2.2 Mål og prioriteringer

Divisjonen er en samspillarena på tvers av disipliner, fag og sektorer. Divisjonen samarbeider med fjorten departement om forskning som skal danne grunnlag for politikk-utforming, forvaltning, utvikling av offentlige tjenester og Norges internasjonale utviklingssamarbeid.

Nasjonale forskningsbehov blir hovedsakelig tatt hånd om gjennom handlingsrettede programmer. Et helt nytt virkemiddel er Kunnskapscenteret for utdanning, som skal være en portal inn til forskningen for utdanningssektoren. Senteret opprettes våren 2011 og vil være organisatorisk forankret som en avdeling i divisjonen.

Divisjonen har i Forskningsrådet ansvaret for oppfølging av følgende mål i St. meld. nr. 30 (2008-2009) «Klima for forskning» (Forskningsmeldingen): Bedre helse og helsetjenester og Velferd og forskningsbasert profesjonsutøvelse.

Divisjonen bidrar til syv av Forskningsmeldingens ni målområder. De to eneste målene divisjonen ikke har målrettet innsats er på henholdsvis Kunnskapsbasert næringsliv i hele landet og Næringsrelevant forskning på strategiske områder.

Divisjonens budsjettmessige oppfølging av Forskningsmeldingen at framgår av tabellen nedenfor.

Tabell 6.6. Forskningsmeldingen 1000 kroner.

	Årets budsjett 2011	Revidert budsjett 2011	Årets budsjett 2012
Globale utfordringer	184 090	167 746	199 386
Bedre helse og helsetjenester	355 627	353 348	378 726
Velferd og forskningsbasert profesjonsutøvelse	232 727	245 734	242 958
Internasjonalisering av forskningen	178 344	149 850	170 807
Effektiv utnyttelse av resultater og ressurser	10 773	10 773	9 773

6.2.3 Fordeling av budsjett

Divisjonen har ansvaret for om lag 40 forskningsprogrammer og andre aktiviteter. Det største programmet er *Velferd, arbeidsliv og migrasjon (VAM)*, fulgt av *Helse og omsorgstjenester (TJENESTER)*, *Global helse- og vaksinasjonsforskning (GLOBVAC)* og *Norge som global partner (NORGLOBAL)*. I alt har 19 program/aktiviteter årsbudsjett på over 20 mill. kroner.

Tabell 6.7. Budsjett 2012 fordelt på hovedaktiviteter. 1 000 kroner.

	Årets budsjett 2011	Revidert budsjett 2011	Årets budsjett 2012
Programmer	698 503	694 508	733 615
Brukerstyrte innovasjonsprogr	8 600	8 600	8 774
Handlingsrettede programmer	689 903	685 909	724 841
Frittstående prosjekter	20 680	16 680	16 680
Andre grunnforskningsprosjekt	16 680	16 680	16 680
Internasjonal prosjektstøtte	4 000		0
Infrastruktur og inst. tiltak		3 100	1 100
Strategisk institusjonsstøtte		3 100	1 100
Nettverkstiltak	25 050	25 798	24 050
Internasjonale nettverkstiltak	25 050	25 798	24 050
Diverse FoU-rel. aktiviteter	18 900	20 000	28 200
Inform./formdl./ publisering	400	400	400
Planlegging/utredn./evaluering	18 500	19 600	27 800
Disposisjonsfond	225	225	225
Disposisjonsfond	225	225	225
Forvaltning	7 000	13 000	7 000
Særskilte forvaltningsoppdrag	7 000	13 000	7 000
Sum	770 358	773 311	810 870

6.2.3.1 Avdeling for helse

Avdeling for helse er divisjonens største avdeling og har et strategisk ansvar for å utvikle kunnskapsgrunnlaget for politikkutforming og langsiktig kompetanseoppbygging i helsesektoren. Tyngdepunktet ligger innenfor anvendt forskning, men også grunnforskning og forskningsbasert innovasjon er en del av prosjektporteføljen. Forskningsprogrammene i avdelingen dekker somatisk og psykisk helse, og helse- og omsorgstjenester i bred betydning. Ansvar for global helse- og vaksinasjonsforskning ligger også her. Forskningen er flerfaglig med hovedvekt på medisin, odontologi, helsefag, psykologi og annen samfunnsvitenskap. Forskningen er nært knyttet til biomedisinsk forskning og til velferdsforskning, som ligger i andre avdelinger. Avdelingen samarbeider særlig med helsefaglige fakultet og institutt, de regionale helseforetakene og helsemyndighetene.

6.2.3.2 Avdeling for velferd og utdanning

Målet for avdelingen er å medvirke til bedre kunnskapsgrunnlag for politikkutforming, med faglig basis i samfunnsvitenskapene. Avdelingen har ansvar for å følge opp "Velferd og forskningsbasert profesjonsutøvelse" i forskningsmeldingen *Klima for forskning*, og støtter forskning som kan medvirke til utvidet kunnskap om struktur, dynamikk og endring i samfunnet. Avdelingen skal forvalte og utvikle store forskningsfelt som velferd, arbeidsliv og utdanning, forskning omkring innvandring, demokrati, by- og regionutvikling, og samfunnssikkerhet. Det viktigste virkemiddelet er handlingsrettede programmer rettet mot offentlig sektor og finansiert av sektordepartementene.

6.2.3.3 Avdeling for utvikling og samarbeid

Avdelingen har ansvar for forskningen om global fattigdom, utbredelse av menneskerettigheter og bærekraftig utvikling, samt forskning for å styrke kunnskapsgrunnlaget i Norge om andre land og regioner. Avdelingen har også som oppgave å stille spørsmål knyttet til Norges internasjonale

relasjoner og globalisering på dagsordenen i Forskningsrådet. Avdelingen koordinerer Forskningsrådets bilaterale samarbeid. Avdelingen deltar også i aktiviteter innenfor EUs rammeprogram for forskning og European Research Area og har ansvaret for forskningsdelen av EØS-samarbeidet. Avdelingen koordinerer Forskningsrådets innsats for å bygge opp forskingskapasitet i utviklingsland.

6.2.3.4 Kunnskapssenteret for utdanning

Kunnskapssenter for utdanning er under opprettelse på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet. Senteret skal presentere og summere opp resultater fra norsk og internasjonal utdanningsforskning og formidle disse kunnskapsoversiktene i en lett tilgjengelig kunnskapsbase. En viktig del av oppgaven er å identifisere kunnskapshull og gi innspill både til myndigheter, forskningsmiljø og til Forskningsrådet. Kunnskapssenteret skal ha et brukerråd med representanter for sentrale instanser på feltet og skal samarbeide med andre sentrale aktører som Utdanningsdirektoratet,, universitet og høyskoler, forskningsinstitutt, nasjonale sentre for grunnopplæringen og vitensentrene.

Arets budsjett 2012															
	KD.	NHD	FKD	LMD	MD	HOD	UD	AD.	KRD	BLD	FIN	JD	KUD	KD-SO	Totalt
Programmer	72 780	2 500			8 950	250 941	217 700	89 610	15 000	24 250	7 000	7 284	2 000	35 600	733 615
Brukerstyrte innovasjonsprogr		1 000						2 000		5 774					8 774
IT-FUNK - IT for funksjonshemmede		1 000						2 000		5 774					8 774
Handlingsrettede programmer	72 780	1 500			8 950	250 941	217 700	87 610	15 000	18 476	7 000	7 284	2 000	35 600	724 841
ALDER - Aldersforskning						4 000									4 000
BARN - Barn som pårørende						5 000									5 000
BIOBANK - Humane biobanker og helsedata														20 000	20 000
DEMOSREG - Demokrati, styring og regional					4 950				10 000						14 950
FOLKEHELSE - Folkehelset	1 000					22 850									23 850
GLOBVAC - Global helset- og vaksinforskning						8 514	62 000								70 514
INDNOR - India-programmet							20 000								20 000
KINA - Kina-programmet							20 000								20 000
KLINISK - Klinisk forskning						25 250									25 250
KREFT - Offentlig kreftprogram						20 505									20 505
KVINNEHELSE - Kvinners helset						7 635									7 635
LATIN-AM - Latin-Amerika-programmet							20 000								20 000
MILPAACHEL - Miljøpåvirkning og helset	1 500				4 000	16 900									22 400
NORGLOBAL - Norge - Global partner	1 130						57 000								58 130
NORRUSS - Nordområdene og Russland							34 700								34 700
PENGESPILL - Kunnsk.gr.lag pengespill-probl													2 000		2 000
PRAKUT - Praksisrettet utdanningsforskning	28 250														28 250
PSYKISK - Psykisk helset	1 000					34 520									35 520
RUSMIDDEL - Rusmiddelforskning						26 450				500					26 950
SA-NO_COOP - S.Africa-Norway Cooper.Clim.,E							4 000								4 000
SAMRISK - Samfunnsikkerhet og risiko	500						0					0			500
SKATT - Skatteøkonomi										7 000					7 000
SYKEFRAVÆR - Forskn.om årsaker til sykefrav								27 470						10 000	37 470
TJENESTER - Helset- og omsorgstjenester	1 000					73 007									74 007
U2020 - Norsk utd.forskning.2009-2018	34 400													5 600	40 000
VAM - Velferd, arbeid og migrasjon	4 000	1 500				6 310		60 140	5 000	17 976		7 284			102 210
Frittstående prosjekter	16 680						0	0							16 680
Andre grunnforskningsprosjekt	16 680						0								16 680
NEVRONOR - Nasj.satsing på nevrovitensk.f	15 180						0								15 180
UNIKARD - Nasj.satsing hjerte- karforskning	1 500														1 500
Infrastruktur og inst. tiltak							1 100								1 100
Strategisk institusjonsstøtte							1 100								1 100
HealthPrio - Priority Setting in Global Hea							1 100								1 100
Nettverkstiltak	11 150	5 900	500	2 000	500	4 000									24 050
Internasjonale nettverkstiltak	11 150	5 900	500	2 000	500	4 000									24 050
INT-BILAT - BILAT-ordningen	11 150	5 900	500	2 000	500										20 050
JPND - EU Joint Programme - Neurodege						4 000									4 000
Diverse FoU-rel. aktiviteter	400						13 500		14 300						28 200
Inform./formdl./publisering	400														400
KOMMUNIK - Kommunikasjon	400														400
Planlegging/utredn./evaluering						13 500			14 300						27 800
EVA-NAV - Evaluering av NAV-reformen									7 300						7 300
EVA-PEN - Evaluering av pensjonsreformen									7 000						7 000
EVALSAM - Evaluering av samhandlingsrefo						10 000									10 000
MAMMOGRAFI - Evaluering av Mammografi progr						3 500									3 500
Disposisjonsfond	225														225
Disposisjonsfond	225														225
DISPFON - Disposisjonsfond	225														225
Særskilte forvaltningsoppdrag	7 000														7 000
K-SENTER - Kunnskapscenter for utdanning	7 000														7 000
Forvaltning	7 000														7 000
Total sum	108 235	8 400	500	2 000	9 450	268 441	218 800	103 910	15 000	24 250	7 000	7 284	2 000	35 600	810 870

6.3 Divisjon for vitenskap

Divisjon for vitenskap har et strategisk ansvar for universitets-, høgskole- og instituttsektoren. Samtidig har divisjonen ansvaret for den nasjonale satsingen på forskningsinfrastruktur og forvalter sentrale virkemidler som stimulerer til langsiktig, grunnleggende forskning av høy kvalitet.

6.3.1 Inntekter og føringer

Samlet FoU-budsjett for 2012 for Divisjon for vitenskap over departementenes budsjetter er på er på om lag 2 795,6 mill. kroner i 2012, en nominell økning på 179 mill. kroner (7 prosent) i forhold til Budsjett 2011. I tillegg budsjetteres det med 21,2 mill. kroner i diverse inntekter. De største endringene er:

- Åpen konkurransearena for fremragende forskning (FRIPRO): + 92 mill. kroner fra KD
 - 46 mill. kroner omdisponert fra FUGE (Innovasjonsdivisjonen) og 46 mill. kroner over Statsbudsjettet
- Nasjonale forskerskoler: + 20 mill. kroner fra KD
- Styrking av tiltak som skal øke deltagelsen til forskningsinstituttene i EUs rammeprogram: + 26 mill. kroner fra KD
- Instituttbevilgningene: + 27,6 mill. kroner
 - + 10,2 mill. kroner fra KD, dels priskompensasjon og dels generell vekst¹ og 0,4 mill. kroner fra UD til CMI til de samfunnsvitenskapelige instituttene
 - + 5,0 mill. kroner fra LMD til en strategisk satsing på mat
 - + 2,9 mill. kroner fra FKD som priskompensasjon
 - + 9,0 mill. kroner fra MD, dels overføring av midler da Nansensenteret inngår i bevilgningen fom 2012 og dels priskompensasjon
- Forskningsinfrastruktur: + 4 mill. kroner fra KDs budsjett til sektorovergripende formål (tidligere bevilget over Fondet)
- SAMKUL: + 5 mill. kroner fra KDs budsjett til sektorovergripende formål

I tillegg har KD lagt inn en føring om at fri prosjektstøtte skal økes med 100 mill. kroner. KD foreslår også å videreføre tilskuddet til SHP på om lag samme nivå, 40 mill. kroner, for å etablere et nytt SHP II.

Tabell 6.8.. Inntekter. Fordeling på finansieringskilde, spesifisert på kapittel og post eller program/
satsing. 1000 kroner.

	Årets budsjett 2011	Revidert budsjett 2011	Årets budsjett 2012
Kunnskapsdepartementet			
KD Kap.287.21		375	0
KD Kap.285.52	894 370	894 370	1 031 770
KD Kap.281.01		2 375	0
KD Kap.287.57	168 858	168 858	179 093
KD Kap.281.50	47 255	47 255	45 758
KD Kap.226.71	22 992	22 992	25 705
Sum	1 133 475	1 136 225	1 282 326
Kunnskapsdep. sektorovergrep.			
KD Kap.286.50	591 460	591 460	0
KD Kap.285.53			321 000
KD Kap.285.54			280 000
Sum	591 460	591 460	601 000
Nærings- og handelsdept.			
NHD Kap.920.50			367 500
NHD Kap. 920.50.1 - Programmer	7 400	7 400	0
NHD Kap. 920.50.2 - Institutter og annen infrastrul	357 700	357 700	0
NHD Kap. 920.50.4 - Internasjonalt samarbeid	400	400	0
Sum	365 500	365 500	367 500
Fiskeri- og kystdepartementet			
FKD Kap.1023.50	116 739	116 739	400
FKD Kap.1023.52			119 250
Sum	116 739	116 739	119 650
Miljøverndepartementet			
MD Kap1410.51	1 500	1 500	1 500
MD Kap.1410.50	146 218	146 218	155 259
Sum	147 718	147 718	156 759
Olje- og energidepartementet			
OED Kap.1830.50	9 500	9 500	9 500
Sum	9 500	9 500	9 500
Landbruks- og matdepartementet			
LMD Kap.1137.50	2 167	2 167	2 186
LMD Kap. 1137.51	176 392	176 392	181 475
Sum	178 559	178 559	183 661
Helse- og omsorgsdepartementet			
HOD Kap. 780.50	19 700	19 700	19 700
Sum	19 700	19 700	19 700

Tabell forsetter på neste side

Tabell forsetter fra forrige side

Utenriksdepartementet			
UD - Utenriksdept.	3 850	3 850	3 850
UD Kap.100.21	2 000	2 000	2 000
UD Kap.154.73	2 773	2 773	0
UD Kap.165.70	13 400	13 400	13 800
UD Kap.118.70	3 000	0	3 000
Sum	25 023	22 023	22 650
Samferdselsdepartementet			
SD Kap. 1301.50	15 500	15 500	15 600
Sum	15 500	15 500	15 600
Kommunal- og regionaldep.			
KRD Kap.500.21		2 800	2 800
Sum	0	2 800	2800
Barne-,likest.- inkl.dept			
BLD - Kap. 846.50	4 000	4 000	4 000
Sum	4 000	4 000	4 000
Justisdepartementet			
JD Kap.400.01	1 000	1 000	1 000
Sum	1 000	1 000	1 000
Kulturdepartementet.			
KUD - Kap.320.52	4 762	4 762	4 910
Sum	4 762	4 762	4 910
Fornyings-,adm.og kirkedept.			
FAD Kap.1500.21	3 629	3 629	0
FAD Kap.1500.22		200	4 629
Sum	3 629	3 829	4 629
SUM DEPARTEMENTENE	2 616 565	2 619 315	2 795 685
Diverse inntekter	7 116	33 446	21 252
Overført budsjett		19 028	
Totalt	2 623 681	2 671 788	2 816 937

Kunnskapsdepartementets bevilgning til Divisjon for vitenskap i 2012 er på 1 282,3 mill. kroner. Dette er en økning på 149 mill. kroner, eller 13 % i forhold til budsjett 2011. Bevilgningen over Kap. 285, post 52 – posten til Forskningsformål – er økt med 92 mill. kroner. Her har KD lagt inn en økning til de nasjonale forskerskolene (20 mill. kroner), til styrking av tiltak som skal øke deltagelsen til forskningsinstituttene i EUs rammeprogram (26 mill. kroner) og til Fri prosjektstøtte (46 mill. kroner). Foruten økningene nevnt ovenfor er 46 mill. kroner overført divisjonen etter Fuge.

Over Kap 287, post 57, har KD lagt inn en økning i basisbevilgningen til de samfunnsvitenskapelige forskningsinstituttene på 10,2 mill. kroner. Kompensert for prisstigning innebærer det en økning på 5 mill. kroner. Det er videre bevilget 45,7 mill. kroner over Kap.281, post 50, hvorav

40 mill. kroner er bevilget til SHP og 5,7 mill. kroner er bevilget til universitetsmuseer. Vitensentrene har fått bevilgning på 25,7 mill. kroner over KD Kap 226 post 71. Det er en økning på 2,7 mill. kroner i forhold til budsjett 2011.

Sektorovergripende formål (tidligere forskningsfondet)

Vitenskapsdivisjonens budsjett er på 601 mill. kroner i 2012, og representerer en økning på 9,5 mill. kroner fra 2011 til 2012. Økningen er knyttet til Forskningsinfrastruktur (4 mill. kroner) og SAMKUL (5 mill. kroner), samt en mindre justering av SFF-midlene mot en tilsvarende justering senere i perioden.

Nærings- og handelsdepartementet (NHD) bevilgning til Divisjon for vitenskap er på 367,5 mill. kroner over Kap 920.50. Hoveddelen (259,7 mill. kroner) av NHDs bevilgning vil gå til basisbevilgninger til de tekniske -industrielle forskningsinstituttene. For øvrig dekker bevilgningen strategiske programsatsinger på teknologiområder rettet mot kunnskaps leverandører (universiteter og høyskoler), til drift av Nukleær virksomhet, Simulasentret, Norges Tekniske Vitenskapsakademi og de forskningsetiske komiteer. I forhold til budsjett 2011 er det en økning på 2 mill. kroner.

Fiskeri - og kystdepartementet (FKD) bevilgning til Divisjon for vitenskap er på 119,5 mill. kroner. I forhold til budsjett 2011 er det en økning på 2,9 mill. kroner. Dette er en priskompensasjon ifm basisbevilgningen til primærnæringsinstituttene og strategiske satsinger til Havforskningsinstituttet og Nasjonalt institutt for ernærings- og sjømatforskning (NIFES).

Miljøverndepartementet (MD) bevilgning til Divisjon for vitenskap er på 156,7 mill. kroner hvorav 1,5 mill. kroner er bevilget til romforskning og 155,2 mill. kroner bevilges til instituttsektoren. I forhold til budsjett for 2011 innebærer dette en økning på 9 mill. kroner. Fra og med 2012 dekker denne posten også bevilgningen til Nansensenteret.

Landbruks- og matdepartementet (LMD) bevilgning til Divisjon for vitenskap er på 183,6 mill. kroner. I forhold til budsjett i 2011 innebærer dette en økning på 5 mill. kroner. Økningen er knyttet til en strategisk satsing til primærnæringsinstituttene på matområdet.

Utenriksdepartementet (UD) bevilgning til Divisjon for vitenskap er på 22,6 mill. kroner. I forhold til budsjett 2011 er bevilgningen redusert med 2,3 mill. kroner som følge av at departementet fom 2012 ikke lenger finansierer ordningen med mobilitetsstipend med Kina under Statsstipendordningen og Spesiallistordningen.

Øvrige departementer (SD,BLD,OED,JD,KUD,FAD,KRD, HOD)

Fra de øvrige departementer mottar divisjon for Vitenskap bevilgninger totalt 62 mill. kroner til bestemte program og aktiviteter. For disse departementene er det kun mindre endringer eller samme bevilgning som i 2011. KRD har bevilget 2,8 mill. kroner over Kap.500, post 21. Disse midlene skal brukes til en strategisk instituttsatsing om regionale økonomiske modeller og bostedsvalgsforskning. Programperioden er på fem år (2012-2017).

Diverseinntekter er økt med 14,1 mill. kroner i forhold til budsjett for 2011 og skyldes at Forskningsrådet i år overtok sekretariatsansvaret for Nordisk samarbeidsnemnd for humanistisk og samfunnsvitenskapelig forskning. Økningen tilsvarer bidraget fra de andre nordiske landene.

6.3.2 Mål og prioriteringer

Divisjon for Vitenskap skal bidra til å utvikle et velfungerende forskningssystem og medvirke til god arbeidsdeling og samarbeid på det forskningsutførende nivået. Spesielt har divisjonen et strategisk ansvar for universitets-, høyskole- og instituttsektoren.

Divisjonen skal fremme kvalitet i den grunnleggende forskningen innenfor alle fag og disipliner. Åpen konkurransearena for fremragende forskning skal medvirke til å sikre den nasjonale kunnskapsberedskapen i møtet med utfordringene i fremtiden for næringsliv og samfunn. Kvalitet i norsk forskning blir også fremmet gjennom fagevalueringer og oppfølging av disse. I tillegg skal divisjonen tilrettelegge for flerfaglig og tverrfaglig forskning og stimulere til internasjonalt forskningssamarbeid.

Divisjonen skal bidra til å legge grunnlag for forskning av høy kvalitet i UoH-sektoren gjennom utvikling og drift av institusjonelle virkemidler som SFF og forskningspolitisk rådgivning overfor departementer og sektoren. Videre skal divisjonen bidra til utvikling av instituttsektoren som leverandør av forskningsbasert kunnskap av høy kvalitet og relevans for næringsliv, forvaltning og samfunn. Dette inkluderer forskningspolitisk rådgivning om og til sektoren, blant annet når det gjelder økonomiske rammevilkår nasjonalt og i EU. Divisjonen har også strategisk og administrativt ansvar for den statlige basisfinansieringen av forskningsinstituttene og de regionale vitensentrene.

Divisjonen skal videreutvikle og koordinere Forskningsrådets rolle innenfor nasjonalt og internasjonalt samarbeid om forskningsinfrastruktur og oppdatere og utvikle Norsk veikart for forskningsinfrastruktur. I tillegg skal divisjonen utarbeide kunnskapsgrunnlag innenfor sine ansvarsområder og virkemiddelportefølje.

6.3.3 Fordeling av budsjett

Divisjonsstyret for vitenskap fastsetter de økonomiske rammene for fagkomitéer, programmer og andre satsinger i tråd med føringene fra departementene og ved en vurdering av samlet budsjettprofil i henhold til strategiplaner og Forskningsrådets eget budsjettforslag for 2012. Tabellen nedenfor viser fordeling av budsjett på virkemidler og hovedaktiviteter. Som det framgår i tabellen er veksten knyttet til grunnforskningsprogrammer, fri prosjektstøtte, basisbevilgninger, strategiske institusjonsstøtte, SFF, og nasjonale stimuleringstiltak. På den andre siden er andre grunnforskningsprogrammer, internasjonalprosjektstøtte, internasjonale nettverkstiltak og diverse FOU-aktiviteter redusert. Disposisjonsfond er budsjettert med minus 7. mill. kroner pga finansieringen av økningen til fri prosjektstøtte.

Tabell 6.9. Inntekter. Årets budsjett 2011, revidert budsjett 2011 og budsjett 2012 fordelt etter hovedaktiviteter. 1000 kroner.

	Årets budsjett 2011	Revidert budsjett 2011	Årets budsjett 2012
Programmer			
Grunnforskningsprogrammer	166 366	163 566	173 214
Sum	166 366	163 566	173 214
Frittstående prosjekter			
Fri prosjektstøtte	521 820	521 170	621 820
Andre grunnforskningsprosjekt	41 200	44 450	41 200
Internasjonal prosjektstøtte	23 978	23 878	22 505
Andre frittstående prosjekter	12 750	12 750	12 750
Sum	599 748	602 248	698 275
Infrastruktur og inst. tiltak			
Basisbevilgninger	882 279	885 134	938 766
Strategisk institusjonsstøtte	154 770	154 770	161 203
SFF/SFI/FME	248 060	248 060	254 100
Vitensk, utstyr, datab., saml	335 400	354 428	335 800
Andre infrastrukturtiltak	96 345	96 265	97 447
Sum	1 716 854	1 738 657	1 787 316
Nettverkstiltak			
Nasj. stimul.tiltak,møteplass	23 150	23 145	43 150
Internasjonale nettverkstiltak	51 931	76 116	64 792
Sum	75 081	99 261	107 942
Diverse FoU-rel. aktiviteter			
Inform./formdl./ publisering	33 402	33 459	36 110
Planlegging/utredn./evaluering	14 590	19 864	4 980
Sum	47 992	53 323	41 090
Disposisjonsfond			
Disposisjonsfond	1 540	-1 367	-7 000
Sum	1 540	-1 367	-7 000
Felleskostnader			
Sekretariater	16 100	16 100	16 100
Sum	16 100	16 100	16 100
Totalt	2 623 681	2 671 788	2 816 937

Divisjonen er organisert fra og med 2011 med en stab og fem avdelinger; Avdeling for instituttpolitikk og analyse, Avdeling for universitets- og høyskolepolitikk, avdeling for medisin, naturvit. og teknologi, Avdeling for humaniora og samfunnsvitenskap, og Avdeling for forskningsinfrastruktur.

6.3.3.1 Avdeling for instituttpolitikk og analyse

Avdelingen skal ha ansvar for kunnskapsgrunnet for UH-sektoren og instituttsektoren. Dette omfatter blant annet utvikling av statistikk og analyseverktøy, porteføljeanalyser, utredningsoppgaver, budsjett- og årsrapportering. Den skal også ha ansvaret for utvikling av instituttsektoren, blant annet ved å drive forskningspolitisk rådgivning om og til instituttsektoren, utvikle de økonomiske rammebetingelser for instituttsektoren, nasjonalt og i EU, utvikling og drift av basisfinansieringssystemet.

6.3.3.2 Avdeling for universitets- og høyskolepolitikk

Avdelingen skal ha fokus på utviklingen av UH-sektoren til et velfungerende forskningssystem som frambringer forskning av høy kvalitet. Den skal blant annet utvikle og drifte institusjonelle virkemidler som SFF og andre sentersatsinger, ha ansvar for fagevalueringer, SAK-området, økonomi og rammebetingelser, rekruttering og forskerutdanning.

6.3.3.3 Avdeling for forskningsinfrastruktur

Avdelingen skal ha et ansvar for nasjonal strategi for forsknings-infrastruktur og følgeforskning knyttet til storskala infrastruktur. Den skal oppdatere og utvikle Norsk veikart for forsknings-infrastruktur, samt videreutvikle og koordinere Forskningsrådets rolle innenfor følgeforskning og nasjonalt og internasjonalt samarbeid om forsknings-infrastruktur.

6.3.3.4 Avdeling for humaniora og samfunnsvitenskap og Avdeling for medisin, naturvitenskap og teknologi

Avdelingene skal på hver sine fagområder ha ansvar for disiplinutvikling og forskning av høy kvalitet innenfor alle fag og disipliner. Avdelingene skal forvalte midler til frittstående, forskerinitierte prosjekter, gjennomføre fagevalueringer, sikre nasjonal oppfølging og bidra med forskningsmidler som er forankret i institusjonenes fagstrategiske planer.

	Årets budsjett 2012																
	KD	NHD	OED	FKD	LMD	MD	HOD	UD	SD	KRD	BLD	JD	KUD	FAD	DIV	KD-SO	Totalt
Programmer	106 075	7 400	4 000			1 500	19 700	5 000			4 000	1 000	4 910	4 629		15 000	173 214
Grunnforskningsprogrammer	106 075	7 400	4 000			1 500	19 700	5 000			4 000	1 000	4 910	4 629		15 000	173 214
CERN - Kjerne- og partikkelforskning	22 200																22 200
EUROPA - Europa i endring	6 000							2 000				1 000					9 000
EVITA - eVitenskap	16 000	7 400															23 400
KOSK-II - Katalyse og org.synt.kjemi II	9 900		4 000														13 900
KULVER - Kulturell verdsetting	14 000												4 910	0			18 910
P-KVINN - Program for kvinne- og kjønnsf	7 000									4 000							11 000
P-SAMISK - Program for samisk forskning	8 220													3 629			11 849
ROMFORSK - Program for romforskning	17 255					1 500		3 000									21 755
SAMKUL - Samfunnsutviklingens kulturell													1 000			15 000	16 000
STAMCELLER - Stamcelleforskning							19 700										19 700
SYNKNØYT - Progr.f.synkrotron- og nøytron	5 500																5 500
Frittstående prosjekter	651 395		1 000					0			0				3 980	41 900	698 275
Fri prosjektstøtte	580 120		1 000													40 700	621 820
FRHUM - Fri prosj.st. humanistiske fag	67 975															4 240	72 215
FRIMEDBIO - Fri prosj.st. med., helse, biol	192 480															18 030	210 510
FRINATEK - Fri prosj.st. mat., naturv., tek	138 980		1 000													9 690	149 670
FRIPRO - Fri prosjektstøtte	100 000																100 000
FRISAM - Fri prosj.st. samfunnsvitenskap	80 685															8 740	89 425
Andre grunnforskningsprosjekt	40 000														0	1 200	41 200
GRUNNLOV - Grunnlovsjubileet 2014	10 000																10 000
NEVRONOR - Nasj.satsing på nevrovitensk.f																1 200	1 200
YFF - Yngre, fremragende forskere	30 000																30 000
Internasjonal prosjektstøtte	18 525							0							3 980		22 505
IS-ADM - Administrasjon IS	664																664
IS-AUR - Samarb.progr. Norge Frankrike	500																500
IS-BILAT - Mobilitet Norge-USA /Canada	6 000																6 000
IS-DAAD - Forskerutveksl. Norge-Tyskland	500																500
IS-JSPS - JSPSmobilitet fra Japan	800																800
IS-MOBL - Mobilitetsprogr.f.utl.Ph.D-stu	6 011							0									6 011
IS-NAD - Samarbeid med NORAD-land	1 300							0									1 300
IS-NORDIC - Nordic Pilot Programme for NSF	750																750
IS-RUOK - EONR-økonomi															1 300		1 300
IS-RURE - EONR-rettsvitenskap															1 300		1 300
IS-RUST - EONR-statsvitenskap															1 200		1 200
IS-RWE - Musikksamarbeid Norge-Tyskland															180		180
IS-TOPP - Toppfinans. av M.Curie-stipend	2 000																2 000
Andre frittstående prosjekter	12 750										0						12 750
FLINSTUD - Forskerlinjen/Studentskipend	12 750																12 750
Infrastruktur og inst. tiltak	388 596	359 200	1 500	119 250	183 361	155 259	17 650	15 600	2 800							544 100	1 787 316
Basisbevilgninger	205 093	259 700		119 250	173 414	155 259	17 650	5 600	2 800								938 766
RBGRUNMILJ - Res.bas.grunnbev.miljøinst						119 796		0									119 796
RBGRUNPRIM - Res.bas.grunnbev.prim.nær.inst				85 121	159 327												244 448
RBGRUNSAMF - Res.bas.grunnbev.samf.v.inst	179 093							13 800									192 893
RBGRUNTEKN - Res.bas.grunnbev.tekn-ind.inst		259 700															259 700
REGMODELL - Regionalek.modeller & bostedsv										2 800							2 800
SIP-FKD - SIP finansiert av FKD				10 036													10 036
SIP-LMD - SIP finansiert av LMD					9 087												9 087
SIPHINFES - SIP v HI og NIFES fin av FKD				24 093				3 850									27 943
SIS-MILJO - Strategiske instituttsatsninge						35 463			5 600								41 063
STM-EU - Strat.instituttsats.EU-prosj	26 000					0											26 000
STRAT-MAT - Strategisk satsing på mat					5 000												5 000
Strategisk institusjonstøtte	127 703	12 000	1 500							10 000						10 000	161 203
GENINST - Gen. andre institusjoner	100	1 000	1 500														2 600
ISPBOMED - ISP - biologi og biomedisin	5 630																5 630
ISPHUM - ISP - Humaniora	8 000																8 000
ISPNATTEK - ISP - naturvit. og teknologi	13 485																13 485
ISPSAM - ISP - Samfunnsvitenskap	9 000																9 000
NSDBASIS - Norsk samf.vit.datatjen.basis	9 730																9 730
SARS - SARS International Center	7 000															10 000	17 000
SHP - Strategiske høyskoleprogram	40 000																40 000
SIMULA - SIMULA-senteret (ny kode 2005)	29 000	11 000								10 000							50 000
UNI-MUSEER - Strat.satsing univ.museer	5 758																5 758
SFF/SFVME																254 100	254 100
SFF - Sentre for fremragende forskn																254 100	254 100
Vitensk.utstyr, datab., samt	55 800															280 000	335 800
INFRA - infrastruktur	17 300																17 300
ESSURVEY - European Social Survey	3 500																3 500
FORINFRA - Nasj.sats. forskn.infrastrukt	35 000															280 000	315 000
Andre infrastrukturtiltak		87 500			9 947												97 447
HIMDALEN - KLDRA Hirdalen - Avfallslager		4 850															4 850
IFEHANUK - Halden-prosjektet og andre nuk		82 650															82 650
INFRA - Infrastrukturtiltak					9 947												9 947

	Årets budsjett 2012																
	KD.	NHD	OED	FKD	LMD	MD	HOD	UD	SD	KRD	BLD	JD	KUD	FAD	DIV	KD-SO	Totalt
Nettverkstiltak	88 270	400	3 000			0									16 272		107 942
Nasj. stimul.tiltak,møteplass	43 150																43 150
F-UTD - Forskerutdanning	600																600
FORSKSKOLE - Forskerskoler	40 000																40 000
GENSTIM - Gen. stim.tiltak/nettv.bygging	1 050																1 050
KIF - Komité for kjønnsbal. i forskn	1 500																1 500
Internasjonale nettverkstiltak	45 120	400	3 000			0									16 272		64 792
COSTINF - COST Infrastruktur		400															400
DIV-INT - Annet internasjonalt samarbeid	24 170		3 000												2 186		29 356
EMBLNODE - Nord EMBL.senter i molekylærmed	8 100																8 100
ESF - ESF - European Science Foundat	1 500																1 500
EUIPROF - EUI - professorat	2 300																2 300
EURAXESS - Euraxess - mobilitetsportalen	1 000														0		1 000
INT-BILAT - BILAT-ordningen	2 050																2 050
NOR-SAM - Nordisk samarbeid	6 000																6 000
NOS-HS - Sekr. nord. sam.nemd. HumSam	0														14 086		14 086
Diverse FoU-rel. aktiviteter	40 090														1 000	0	41 090
Inform/formdl./ publisering	35 110														1 000		36 110
FORM - Formidling	545																545
PRORREAL - Profileringsprogr.f.realfagene	3 000														1 000		4 000
PUBL - Publisering/prosjektinform	5 860																5 860
VITEN - Vitensentre	25 705																25 705
Planlegging/utredn./evaluering	4 980															0	4 980
GENPLAN - Gen. planlegging/utredn./eval	4 840															0	4 840
LIKEST - Likestilling og kjønn i forsk	140																140
Disposisjonsfond	-7 000																-7 000
Disposisjonsfond	-7 000																-7 000
DISPFON - Disposisjonsfond	-7 000																-7 000
Felleskostnader	14 900	500		400	300												16 100
Sekretariater	14 900	500		400	300												16 100
ETIKK - Forskningsetisk arbeid	10 800	500		400	300												12 000
KILDEN - Oppstart, lønn, randsone etc	4 100																4 100
Total sum	1 282 326	367 500	9 500	119 650	183 661	156 759	19 700	22 650	15 600	2 800	4 000	1 000	4 910	4 629	21 252	601 000	2 816 937

6.4 Administrasjon

Administrasjonsdivisjonen hovedansvar er knyttet til personale, drift, IT og kommunikasjon. Hoveddelen av virksomheten finansieres gjennom KDs administrative bevilgning og refusjoner fra FoU-budsjettet. Denne delen av Administrasjonsdivisjonens virksomhet besluttet som en del av vedtaket på administrasjonsbudsjettet. Administrasjon har også ansvar for deler av kommunikasjonsvirksomheten som direkte finansieres over FoU-budsjettet. Tidligere hadde Administrasjonsdivisjonen også ansvar for Gaveforsterkningsordningen. Den er ikke videreført i 2012.

Tabell 6.10. Inntekter fordelt på kapittel og post. 1000 kroner.

	Årets budsjett 2011	Revidert budsjett 2011	Årets budsjett 2012
KD Kap.285.52	17 250	17 250	17 250
KD Kap.286.50	60 000	60 000	0
NHD Kap.920.50			6 200
NHD Kap. 920.50.5 - Andre tiltak	6 200	6 200	0
FKD Kap.1023.50	1 520	1 520	1 520
MD Kap1410.51	580	580	580
LMD Kap.1137.50	900	900	900
European Commission		527	
Institusjonen Fritt Ord		350	0
Avg.fritt salg - tidskrifter		438	0
Sum total	86 450	87 766	26 450

Tabell 6.11. Administrasjonsdivisjonens FoU-budsjett fordelt på aktivitetsområder. 1000 kroner.

	Årets budsjett 2012					
	KD.	NHD	FKD	LMD	MD	Totalt
Nettverkstiltak	500					500
Internasjonale nettverkstiltak	500					500
EU7RP - EUs 7. rammeprogram	500					500
Diverse FoU-rel. aktiviteter	16 750	6 200	1 520	900	580	25 950
Inform./formdl./ publisering	16 600	6 200	1 520	900	580	25 800
AVD-KOMM - Kommunikasjonsavdelingen	1 410					1 410
FELL-TIL - Fellestiltak - Forskningsrådet		3 970				3 970
FORSKDAG - Forskningsdagene	5 700					5 700
GRAFISKP - Grafisk produksjon og profil		570				570
KONK-UOF - Konkurransen Ungd. og Forsknin	1 400	400				1 800
MEDIA - Medie- og samfunnskontakt		800				800
NETTARBEID - Nettarbeid	880	460	1 520	900	580	4 340
NYSGJPER - Nysgjerrigper	6 000					6 000
RED-PROD - Redaksjonell produksjon	1 210					1 210
Planlegging/utredn./evaluering	150					150
POLITIKK - Forskningspolitikk	150					150
Total sum	17 250	6 200	1 520	900	580	26 450

Samlet budsjett til de kommunikasjons- og formidlingsaktivitetene i Forskningsrådet som er lagt til Administrasjonsdivisjonen utgjør 26,3 mill. kroner i 2011. Dette er samme beløp som i 2010.

Budsjettet dekker kommunikasjonsaktiviteter knyttet til Forskningsrådets organisasjon og oppgaver, og aktiviteter knyttet til de nasjonale tiltakene for allmennrettet forskningsformidling – der Forskningsrådet i vedtektene er gitt et overordnet nasjonalt ansvar.

Medie- og samfunnskontakt/Redaksjonell produksjon

Arbeidet omfatter hovedområdene mediekontakt, strategisk og allmennrettet forskningsformidling, samt journalistisk synliggjøring av Forskningsrådets politikk, tiltak, beslutninger og – ikke minst – resultater. I tillegg kommer en del generell informasjonsvirksomhet.

- Daglig oppdatert nyhetstjeneste som fremmer Forskningsrådets viktigste saker og politiske innspill, og gir et balansert helhetsbilde av alt som foregår i organisasjonen.
- Synliggjøring av politikk og resultater fra Forskningsrådet gjennom mediearbeid og annen utadrettet virksomhet.
- Fire årlige utgaver av *Bladet Forskning* som speiler Forsknings-Norge og Forskningsrådet på en måte som kan bidra til å fremme norsk forskningspolitisk debatt. Bladet skal også synliggjøre norsk forskningsinnsats i tillegg til å profilere Forskningsrådets politikk og resultater.
- Bistand til divisjonene i forbindelse med konferanser, rapporter, evalueringer etc.
- Etablering og drift av felles tiltak i Forskningsrådet for utadrettet kommunikasjon og formidling.

Internasjonalisering

- Tiltak for å synliggjøre norske forskningsresultater og Forskningsrådets prioriteringer internasjonalt, og arbeid med å synliggjøre Forskningsrådets internasjonale strategier, bilaterale samarbeidsavtaler og virkemidler for utveksling av forskere, samt Forskningsrådets engasjement i EUs rammeprogram.
- Oppfølging av medlemskap og deltakelse i Cordis, Alpha Galileo, EUSCEA m. fl.

Informasjon og brukerkontakt

- Søknadsinformasjon, med hovedvekt på bedre utlysninger og bedre informasjon på nett.
- Visuell kommunikasjon
- Brukerundersøkelser og evalueringer av kommunikasjonsaktiviteter.

Nasjonale tiltak for allmennrettet forskningsformidling

- Drift og videre utvikling av de store formidlingstiltakene Forskningsdagene, Nysgjerrigper og Proscientia.
- Bevillinger til nettstedet *forskning.no* der Forskningsrådet er medeier.

Administrasjonen ved Juridisk avdeling har ansvar for utforming av Forskningsrådets felles kontraktspakke og den årlige revisjonen av denne pakken. Bevilgningen er på 0,15 mill. kroner.

6.5 Administrerende direktørs stab

Administrerende direktørs stab består av to enheter. Det ene er den sentrale staben som har ansvar for fellesprosesser knyttet til budsjett, budsjettforslag og årsrapport, men også oppgaver knyttet til strategisk kommunikasjon, strategiutvikling og kunnskapsgrunnlaget. Den andre enheten er EU-kontoret som har ansvar for koordinering av det internasjonale arbeidet knyttet til EU. Tabellen under gir en samlet oversikt over administrerende direktørs stab, men i omtalen skilles det mellom de to ansvarsområdene.

Tabell 6.12. Inntekter fordelt på kapittel og post. 1000 kroner.

	Årets budsjett 2011	Revidert budsjett 2011	Årets budsjett 2012
KD Kap.287.21	5 000	5 000	5 000
KD Kap.285.52	29 180	29 180	29 180
KD Kap.281.01	1 250	1 250	1 250
KD Kap.281.50	2 000	2 000	2 000
KD Kap.286.50	4 513	5 921	0
KD Kap.285.53			6 473
NHD Kap.920.50			7 500
NHD Kap. 920.50.4 - Internasjonalt samarbeid	5 000	5 000	0
NHD Kap. 920.50.5 - Andre tiltak	2 500	2 500	0
FKD Kap.1023.50	400	400	400
MD Kap1410.51	300	300	300
LMD Kap.1137.50	150	150	150
HOD Kap. 732.21	490	490	490
Innovasjon Norge		300	1 000
Sum total	50 783	52 491	53 743

Tabell 6.13. Adm. dir. stabs budsjett fordelt på aktivitetsområder. 1000 kroner.

	Årets budsjett 2012								
	KD.	NHD	FKD	LMD	MD	HOD	DIV	KD-SO	Totalt
Programmer	7 000						1 000	2 000	10 000
Handlingsrettede programmer	7 000						1 000	2 000	10 000
FORFI - Kunnsk.gr.l.f.forskn.innov.pol	7 000						1 000	2 000	10 000
Frittstående prosjekter	5 800	5 000							10 800
Internasjonal prosjektstøtte	5 800	5 000							10 800
EUPROSJEKT - Forskningsrådets EU-prosjekt	5 800	5 000							10 800
Nettverkstiltak	13 000								13 000
Internasjonale nettverkstiltak	13 000								13 000
EU-DIVERSE - EU Diverse poster	13 000								13 000
Diverse FoU-rel. aktiviteter	11 630	2 500	400	150	300	490		4 473	19 943
Planlegging/utredn./evaluering	11 630	2 500	400	150	300	490		4 473	19 943
STAB - Statistikk og kunnsk.grunnlag	11 630	2 500	400	150	300	490		4 473	19 943
Total sum	37 430	7 500	400	150	300	490	1 000	6 473	53 743

6.5.1 EU-kontoret

Hovedprinsippet er at det internasjonale samarbeidet skal integreres i Forskningsrådets FoU-portefølje, forankret organisatorisk der korresponderende nasjonale aktiviteter gjennomføres. Derfor er budsjettet for internasjonalt samarbeid fordelt på aktiviteter. I denne sammenhengen står EU-samarbeidet i en særstilling. Med det omfanget dette samarbeidet har fått, ivaretas den løpende koordinering av EU-kontoret i administrerende direktørs stab.

6.5.2 Administrerende direktørs stab

Hoveddelen av budsjettet går til å finansiere den nasjonale FoU-statistikken og deltakelse i internasjonalt samarbeid om FoU-statistikk. Brukere av statistikken er departementer, forskningsinstitusjoner, brukere av forskning, offentlige instanser og Forskningsrådet selv. Selve statistikkinnhentingene gjøres av NIFUSTEP (UoH-, institutt- og helsesektoren) og av SSB

(næringslivet). Statistikken er nødvendig både for nasjonal politikkutforming og for å ivareta Norges forpliktelser om å levere FoU-statistikk til OECD og EU. Mye av statistikken, samt tilgrensende analyser og utredninger, publiseres gjennom Indikatorrapporten for det norske forsknings- og innovasjonssystemet som utgis annethvert år.

Øvrige midler brukes til videreutvikling av Forskningsrådets prosedyrer for FoU-administrasjon og strategisk kommunikasjon samt Forskningsrådets arbeid med kunnskapsgrunnlaget og til å gjennomføre eksterne utredninger om forsknings- og innovasjonspolitikken.

KD bevilger 9 mill. kroner i 2012 til forskningsprogrammet Forskning om forskning og innovasjon (FORFI).

Vedlegg 1. Oversikt over departementenes deltagelse i programmer i 2012, med angivelse av alle finansierende departement.

Vedlegg 2. Oversikt over alle programmer og aktiviteter, sortert etter virkemiddel, hovedaktivitet og program/aktivitet, årets og disponibelt budsjett 2012. Ettersendes til KD.

Aktivitetskode og -navn	AD.	BLD	DIV	FAD	FIN	FKD	HOD	JD	KD.	KD-SO	KRD	KUD	LMD	MD	NHD	OED	SD	UD	Totalsum
NETTARBEID - Nettarbeid						2			1					1	1				4
NORKLIMA - Klimaendr.og kons.f.Norge						2			13	20				7	62				104
PES-INST - Prosj.etabl.støtte EU (FoU)						3			10					3	3	19	4		40
PLAN - Planlegging															1				1
POLRES - Polarforskning POLRES									10						1				11
PUBL - Publisering/prosjektinform									6						1				7
RBGRUNMILJ - Res.bas.grunnbev.miljøinstit															120				120
RENERGI - Fremtidens rene energisystemer						3			10	12				40	23	21	229	48	386
ROMFORSK - Program for romforskning									17						2				22
SAM-EU - Samfinansiering EU-kontoret						1			1					1	1	1			3
SIS-MILJO - Strategiske instituttsatsninge															35			6	41
STAB - Statistikk og kunnsk.grunnlag									12	4						3			20
Totalsum	123	28	171	15	19	344	290	8	1 658	1 148	93	7	455	334	1 360	718	156	246	7 172

Olje- og energidepartementet

Aktivitetskode og -navn	AD.	BLD	DIV	FAD	FIN	FKD	HOD	JD	KD.	KD-SO	KRD	KUD	LMD	MD	NHD	OED	SD	UD	Totalsum
CLIMIT - Forskn. utv. og demo av CO2-hå																90			90
DEMO2000 - Prosj.ret tekn.utv. petro.virk																47			47
DISP-OED - Disposisjonskonto OED-midler																10			10
DIV-INT - Annet internasjonalt samarbeid			2			1			27					1	3	5	3		42
FMEINFRA - FME - utstyr/infrastruktur									1							29			30
FMESAMFUNN - FME - samfunn									1							25			26
FMETEKNO - FME - teknologi									3							90			94
FRINATEK - Fri prosj.st. mat.,naturv.,tek									139	10						1			150
GENINST - Gen. andre institusjoner															1	2			3
HAVKYST - Havet og kysten			10			43			3	5					16		9		85
KOSK-II - Katalyse og org.synt.kjemi II									10								4		14
PES-INST - Prosj.etabl.støtte EU (FoU)						3			10					3	3	19	4		40
PETROMAKS - Maks.utnytt.av petroleumsreser	19										51						166		236
PETROSAM - Samf.vitensk.petroleumsforsk				3													10		13
RENERGI - Fremtidens rene energisystemer						3			10	12				40	23	21	229	48	386
Totalsum	123	28	171	15	19	344	290	8	1 658	1 148	93	7	455	334	1 360	718	156	246	7 172

Samferdselsdepartementet

Aktivitetskode og -navn	AD.	BLD	DIV	FAD	FIN	FKD	HOD	JD	KD.	KD-SO	KRD	KUD	LMD	MD	NHD	OED	SD	UD	Totalsum
RENERGI - Fremtidens rene energisystemer						3			10	12				40	23	21	229	48	386
SIMULA - SIMULA-senteret (ny kode 2005)									29							11	10		50
SIS-MILJO - Strategiske instituttsatsninge															35		6		41
SMARTRANS - Næringslivets transp. og ITS						1											20		21
TRANSIKK - Transportsikkerhet - 2010			2			1										1	7		11
VERDIKT - Kjernekompp.og verdiskaping IKT				10					8	13						65	65		160
Totalsum	123	28	171	15	19	344	290	8	1 658	1 148	93	7	455	334	1 360	718	156	246	7 172

Utenriksdepartementet

Aktivitetskode og -navn	AD.	BLD	DIV	FAD	FIN	FKD	HOD	JD	KD.	KD-SO	KRD	KUD	LMD	MD	NHD	OED	SD	UD	Totalsum
EU7-STRA - Strålevern, EUs 7. rammeprog						1	1							1	1	1		1	6
EUROPA - Europa i endring									1	6									2
GLOBVAC - Global helse- og vaksin.forskn							9												62
HEALTHPRIO - Priority Setting in Global Hea																			1
INDNOR - India-programmet																			20
KINA - Kina-programmet																			20
LATIN-AM - Latin-Amerika-programmet																			20
MILJØ2015 - Norsk miljøforskning mot 2015			1			2			6					8	46	1			2
NORGLOBAL - Norge - Global partner									1										57
NORRUSS - Nordområdene og Russland																			35
PUBL - Publisering/prosjektinform									6						1				7
RBGRUNSAMF - Res.bas.grunnbev.samf.v.inst									179										14
ROMFORSK - Program for romforskning									17						2				22
SA-NO_COOP - S.Africa-Norway Cooper.Clim.,E																			4
SIPHINIFES - SIP v HI og NIFES fin av FKD						24													4
UTRED - Utredning																			2
Totalsum	123	28	171	15	19	344	290	8	1 658	1 148	93	7	455	334	1 360	718	156	246	7 172